

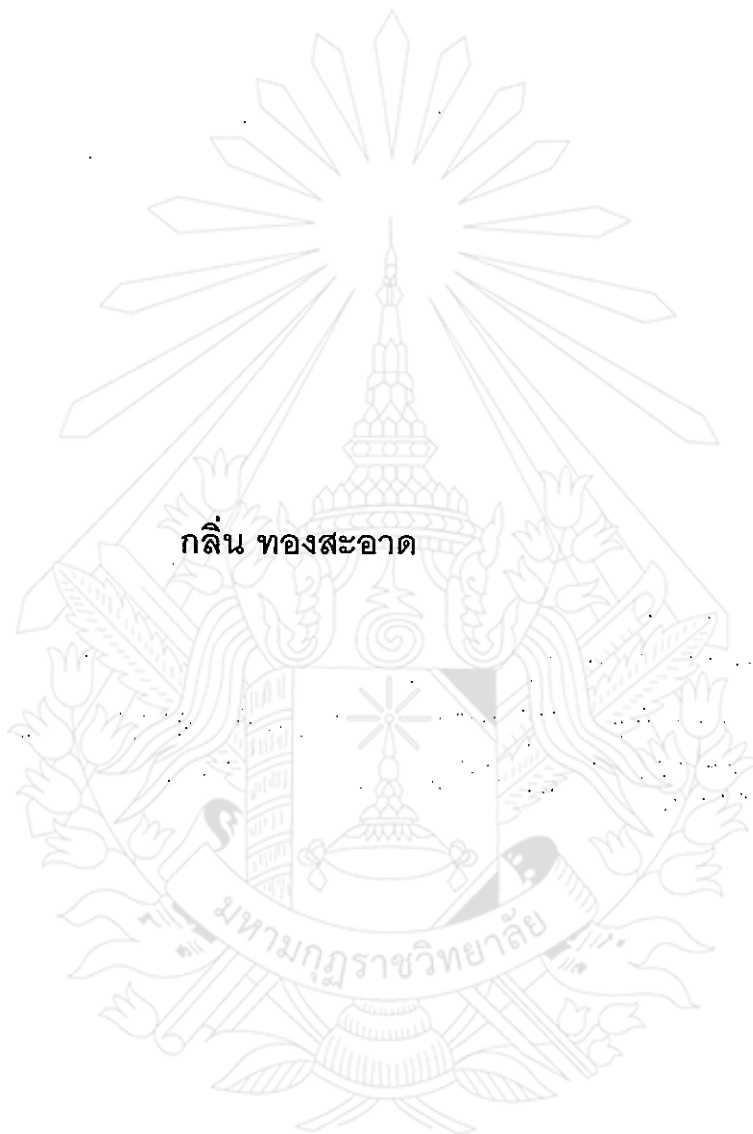

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต ๒

กสิน ทองสะอาด

สารบัญชานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มกราคม ๒๕๕๗
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม)

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒

กลิ่น ทองสะอาด

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มกราคม ๒๕๕๗

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

B 14390

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์และคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ ของ
นายกlinik ทองสะอาด ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.จ่านง กมลศิลป์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.อุทัย กมลศิลป์)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธาน
(พระครูวิจิตรปัญญากรณ์, ดร.)

..... กรรมการ
(ดร.จ่านง กมลศิลป์)

..... กรรมการ
(ดร.อุทัย กมลศิลป์)

..... กรรมการ
(รศ.ดร.สุเทพ เมยไธสง)

..... กรรมการ
(ดร.สัมฤทธิ์ แก้วสมบัติ)

คณะศึกษาศาสตร์ อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

..... รักษาการแทนคณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(พระมหาสมัคร มหาวีโร)

วันที่ 29 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2556

5520750532006: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; ศษ.ม.(การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: การประกันคุณภาพภายใน/สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลั่น ทองสะอาด: การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต ๒ (QUALITY ASSURANCE INSIDE BASIC EDUCATION SCHOOLS UNDER YASOTHON ELEMENTARY SCHOOL SERVICE OFFICE 2) คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์: จ่านง กมลศิลป์, ปร.ด. อุทัย กมลศิลป์, ปร.ด., 194 หน้า., ปี พ.ศ. 2556.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา และแนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต ๒ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน ๑๔๖ คนและครูผู้สอน จำนวน ๓๓๓ คน จำนวนทั้งสิ้น ๔๗๙ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test (Independent samples) และF-test (One way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

๑. สภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต ๒ มีการปฏิบัติมีการปฏิบัติในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน โดยด้านที่ปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี และด้านที่ปฏิบัติต่ำสุดคือ การตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษา ปัญหาการประกันคุณภาพมีปัญหาในระดับน้อย โดยรวมและรายด้าน

๒. การเปรียบเทียบสภาพประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต ๒ จำแนกตามสถานภาพและตามขนาดของสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้าน มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๓. แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต ๒ สถานศึกษาควรพัฒนาความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาแก่ครู บุคลากร และชุมชน ควรวางแผนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ

5520750532006: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed.(EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: EDUCATIONAL QUALITY ASSURANCE INSIDE/BASIC EDUCATION INSTITUTES

GLIN THONGSA-ARD: QUALITY ASSURANCE INSIDE BASIC EDUCATION SCHOOLS UNDER YASOTHON ELEMENTARY SCHOOL SERVICE OFFICE 2 ADVISOR COMMITTEE: JAMNONG KAMOLSILP, Ph.D. UTHAI KAMOLSILP, Ph.D., 194 P., B.E. 2013.

The objectives of the research were to study and compare states of problems of educational quality assurance and seek for guidelines on developing educational qualities inside schools under Yasothon Elementary Education Service Office 2 (hereafter abbreviated as 'YEESO 2'). The sampling group employed for conducting the research comprised 146 school executives and 333 teachers responsible for teaching tasks. The research equipment used for carrying out the research was rating-scale-questionnaires. Statistical tools utilized for analyzing data encompassed frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test (Independent samples) and F-test (One-way ANOVA).

The research's results indicated the following

- 1) States of educational quality assurance inside basic educational schools under YEESO 2 were implemented at 'very good' scale both in the overall aspect and a single one. The aspect with the highest implementation was annual report on educational quality, whereas that with the lowest implementation was scrutiny and reviews of educational qualities. In addition, problems of educational assurance were rated at 2nd scale.

- 2) Comparative results of states and problems of educational assurance inside basic education schools under 'YEESO 2 as classified by school statuses and sizes showed that significant differences in problems were correlated with school statuses and sizes, with the statistical significance at .05 in both the overall aspect and a single one.

3) Guidelines on developing educational quality assurance inside basic education schools under YEESO 2 were suggested. First, school executives should develop teachers', school personnel's and community members' knowledge regarding education standards. Last, they should systematically plan educational quality assurance.

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดีเพราะได้รับความเมตตา และความกรุณาช่วยเหลือจากอาจารย์ ดร.จำนง กมลศิลป์ อาจารย์ ดร.อุทัย กมลศิลป์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ ดูแล เอาใจใส่และตรวจแก้ไขสารนิพนธ์ฉบับนี้อย่างดียิ่ง จนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ต่อการทำวิจัยในครั้งนี้ จนทำให้สารนิพนธ์มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณ คณะอาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษาทุกท่าน ที่ได้ ประสทิธิประสาทวิชาความรู้และให้ความเมตตาแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. ประพิศ โบราณมูล อาจารย์ ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี และ อาจารย์ ดร.วารินทร์ จันทมาศ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ โดยให้คำแนะนำพิจารณาตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๒ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า ที่ให้ความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับกลับคืนมาเป็นอย่างดี

ประโยชน์และคุณค่าอันเกิดจากการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ขอบูชาแก่บิดามารดา ญาติพี่น้อง ครูอาจารย์ทุกท่านที่อบรม และถ่ายทอดความรู้ต่างๆ แก่ผู้วิจัยตลอดมา

กสิน ทองสะอาด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
ประกาศคุณูปการ.....	ง
สารบัญ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฑ
บทที่	
๑ บทนำ.....	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	๕
สมมติฐานของการวิจัย.....	๖
ขอบเขตการวิจัย.....	๖
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	๘
คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	๙
๒ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๑๒
หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา.....	๑๒
หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	๓๒
หลักการ และแนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา.....	๔๐
การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	๕๓
บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒.....	๖๒
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖๘
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	๗๖
๓ วิธีดำเนินการวิจัย.....	๗๘
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	๗๘
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	๘๐
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ.....	๘๑

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	๙๒
การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล.....	๙๒
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	๙๔
๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๙๕
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๙๕
ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๙๖
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๙๗
๕ บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	๑๔๓
สรุปผลการวิจัย.....	๑๔๓
อภิปรายผลการวิจัย.....	๑๔๙
ข้อเสนอแนะ.....	๑๕๕
บรรณานุกรม.....	๑๕๗
ภาคผนวก.....	๑๖๓
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	๑๖๔
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	๑๖๖
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล.....	๑๗๐
ภาคผนวก ง แบบสอบถาม.....	๑๗๒
ภาคผนวก จ วิเคราะห์หาค่า IOC ของแบบสอบถาม.....	๑๘๗
ภาคผนวก ฉ คำอธิบายจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	๑๙๒
ประวัติผู้วิจัย.....	๑๙๔

สารบัญญัตินี้

ตารางที่	หน้า
๓.๑ จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	๗๙
๔.๑ จำนวนและร้อยละข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	๘๗
๔.๒ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธรเขต ๒ โดยรวมและรายด้าน.....	๘๘
๔.๓ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธรเขต ๒ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา.....	๘๙
๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธรเขต ๒ ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ.....	๙๐
๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธรเขต ๒ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพ การศึกษา.....	๙๑
๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธรเขต ๒ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา.....	๙๒
๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธรเขต ๒ ด้านการตรวจสอบและการทบทวนคุณภาพการศึกษา.....	๙๓
๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธรเขต ๒ ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา.....	๙๔
๔.๙ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต ๒ ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี.....	๙๕

สารบัญญัตราจ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
๔.๑๐ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการประกันคุณภาพการศึกษารายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธรเขต ๒ ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง.....	๙๖
๔.๑๑ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษารายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ โดยรวมและรายด้าน.....	๙๗
๔.๑๒ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษารายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา.....	๙๘
๔.๑๓ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษารายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ.....	๙๙
๔.๑๔ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษารายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธรเขต ๒ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา.....	๑๐๐
๔.๑๕ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษารายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธรเขต ๒ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา.....	๑๐๑
๔.๑๖ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษารายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธรเขต ๒ ด้านการตรวจสอบและการทบทวนคุณภาพการศึกษา.....	๑๐๒
๔.๑๗ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษารายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธรเขต ๒ ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา.....	๑๐๓

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
๔.๑๘ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธรเขต ๒ ด้านการรายงานคุณภาพประจำปี.....	๑๐๔
๔.๑๙ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธรเขต ๒ ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง.....	๑๐๕
๔.๒๐ แสดงการเปรียบเทียบสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธรเขต ๒ จำแนกตามสถานภาพ รวมและรายด้าน.....	๑๐๖
๔.๒๑ แสดงการเปรียบเทียบปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต ๒ จำแนกตามสถานภาพ รวมและรายด้าน.....	๑๐๘
๔.๒๒ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธรเขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา รวมและรายด้าน.....	๑๑๐
๔.๒๓ แสดงการเปรียบเทียบสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา รวมและรายด้าน.....	๑๑๒
๔.๒๔ แสดงการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธรเขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา รวม.....	๑๑๔
๔.๒๕ แสดงการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธรเขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา.....	๑๑๕

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
๔.๒๖ แสดงการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธรเขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการจัดระบบบริหารและ สารสนเทศ.....	๑๑๖
๔.๒๗ แสดงการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธรเขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการจัดทำแผนพัฒนา สถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา.....	๑๑๗
๔.๒๘ แสดงการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธรเขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการดำเนินงานตาม แผนพัฒนาสถานศึกษา.....	๑๑๘
๔.๒๙ แสดงการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธรเขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการตรวจสอบทบทวน คุณภาพการศึกษา.....	๑๑๙
๔.๓๐ แสดงการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการประเมินคุณภาพ การศึกษา.....	๑๒๐
๔.๓๑ แสดงการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธรเขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการรายงานคุณภาพการ ศึกษาประจำปี.....	๑๒๑

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
๔.๓๒ แสดงการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธรเขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง.....	๑๒๒
๔.๓๓ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธรเขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน.....	๑๒๓
๔.๓๔ แสดงการเปรียบเทียบปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา รวมและรายด้าน.....	๑๒๕
๔.๓๕ แสดงการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวม.....	๑๒๗
๔.๓๖ แสดงการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาด้านการจัดบริหารและ สารสนเทศ.....	๑๒๘
๔.๓๗ แสดงการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา.....	๑๒๙
๔.๓๘ แสดงการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา.....	๑๓๐

สารบัญญัตราสาร (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๓๙	แสดงการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการตรวจสอบและการ ทบทวนคุณภาพการศึกษา.....	๑๓๑
๔.๔๐	แสดงการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของปัญหาการประกันคุณภาพการ ศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการประเมินคุณภาพ การศึกษา.....	๑๓๒
๔.๔๑	แสดงการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของปัญหาการประกันคุณภาพการ ศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาด้านการรายงานคุณภาพ การศึกษาประจำปี.....	๑๓๓
๔.๔๒	แสดงการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของปัญหาการประกันคุณภาพการ ศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาด้านการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง.....	๑๓๔
๔.๔๓	แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต ๒ ด้านการ กำหนดมาตรฐานการศึกษา.....	๑๓๕
๔.๔๔	แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต ๒ ด้านการ จัดระบบบริหารและสารสนเทศ.....	๑๓๖
๔.๔๕	แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต ๒ ด้านการ จัดทำ แผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา.....	๑๓๗

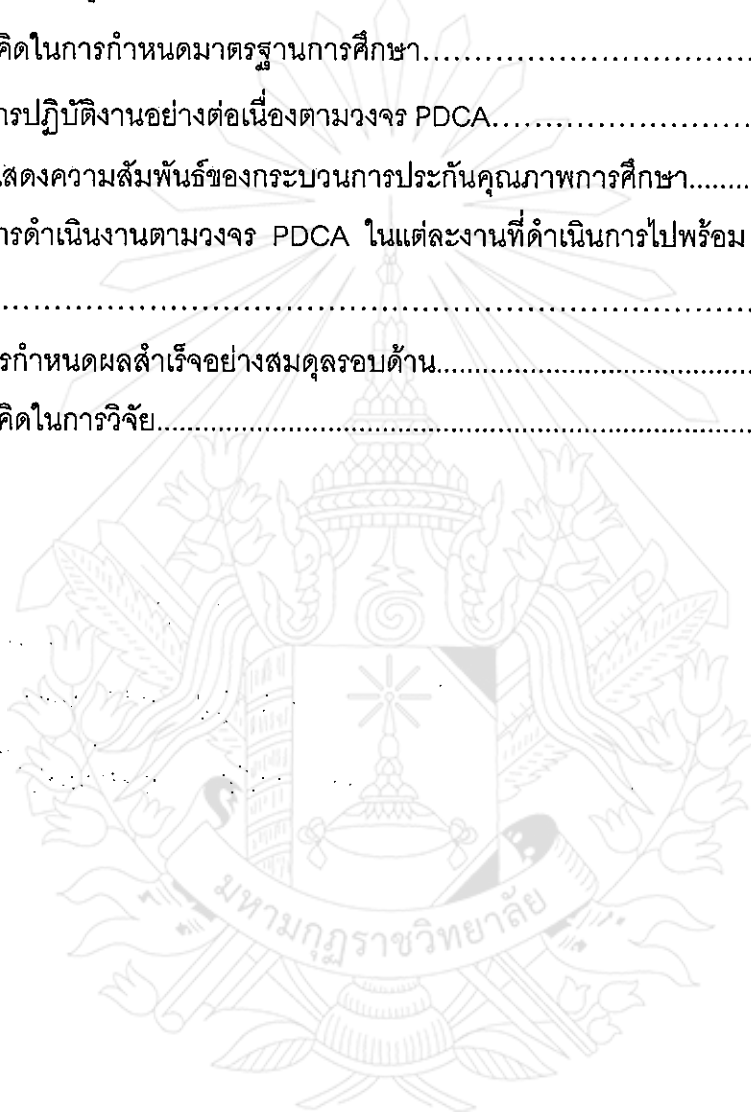
สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
๔.๔๖ แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธรเขต ๒ ด้านการ ดำเนินงานตาม แผนพัฒนาสถานศึกษา.....	๑๓๘
๔.๔๗ แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาชั้น พื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ด้านการ ตรวจสอบและการทบทวนคุณภาพการศึกษา.....	๑๓๙
๔.๔๘ แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธรเขต ๒ ด้านการ ประเมินคุณภาพการศึกษา.....	๑๔๐
๔.๔๙ แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ด้านการ รายงานคุณภาพประจำปี.....	๑๔๑
๔.๕๐ แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ด้านการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง.....	๑๔๒

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
๒.๑ แสดงแบบจำลองของการบริหาร.....	๑๔
๒.๒ แสดงบทบาทของผู้บริหาร.....	๒๑
๒.๓ กรอบแนวคิดในการกำหนดมาตรฐานการศึกษา.....	๔๕
๒.๔ กระบวนการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องตามวงจร PDCA.....	๕๑
๒.๕ แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ของกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา.....	๕๒
๒.๖ กระบวนการดำเนินงานตามวงจร PDCA ในแต่ละงานที่ดำเนินการไปพร้อม ๆ กัน.....	๕๕
๒.๗ รูปแบบการกำหนดผลสำเร็จอย่างสมดุลรอบด้าน.....	๕๗
๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	๗๗

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ดำเนินไปอย่างสอดรับเป็นระบบ มุ่งหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยหลักการ และวิธีการบริหารและการจัดการคุณภาพ (Quality management) สมัยใหม่ ที่เน้นการสร้างความมั่นใจให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่าผู้เรียนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐาน การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality assurance) เป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและสร้างความมั่นใจ (Assure) ได้ว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานที่กำหนด ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดและที่สังคมต้องการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๔๙, หน้า ๓)

นโยบายรัฐบาลได้เร่งรัดการลงทุนด้านการศึกษาและเรียนรู้อย่างบูรณาการในทุกระดับการศึกษาและในชุมชน โดยพื้นที่สถานศึกษาเป็นฐานบูรณาการทุกมิติ และยึดเกณฑ์การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นหลักในการยกระดับคุณภาพสถานศึกษาที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๕๒, หน้า ๑๓) ข้อ ๙ ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด การรายงานคุณภาพประจำปีและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ข้อ ๑๐ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาประกอบด้วยอุดมการณ์การจัดการศึกษา หลักการจัดการศึกษาและมาตรฐานการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๔๙, หน้า ๕๖ - ๕๘) มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้มีทั้งหมด ๔ ด้าน คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา และด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ รวมทั้งสิ้น ๑๘ มาตรฐาน ๘๔ ตัวบ่งชี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๔๙, หน้า ๘ - ๑๔)

มาตรฐานการศึกษาเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม การกำกับ ดูแล การตรวจสอบ การประเมินผลและการประเมินคุณภาพทางการศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาโดยองค์รวม การกำหนดให้มีมาตรฐาน ทำให้เกิดโอกาสที่เท่าเทียมกันในการพัฒนาคุณภาพ เพราะสถานศึกษาทุกแห่งรู้ว่าเป้าหมายการพัฒนาที่แท้จริงอยู่ที่ใด เป็นการให้ความสำคัญของการจัดการ ศึกษา ๒ ประการ คือ สถานศึกษาทุกแห่งมีเกณฑ์เปรียบเทียบกับมาตรฐานหนึ่งเป็นมาตรฐานเดียวกันและยังทำให้สถานศึกษาเข้าใจชัดเจนว่า จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปในทิศทางใด สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางให้กับสาธารณชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้การสนับสนุนและส่งเสริมสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ เพื่อให้คุณภาพการจัดการศึกษานั้น ๆ สูงขึ้นตามความคาดหวังของชุมชน การที่จะดูคุณภาพการศึกษาจึงต้องดูที่คุณภาพคนที่เป็นผลผลิตของการจัดการศึกษา แต่อย่างไรก็ตามในสถานการณ์ปัจจุบันที่สถานศึกษาส่วนใหญ่ยังมีความเหลื่อมล้ำและมีความแตกต่างกันมาก ทั้งในด้านคุณภาพงบประมาณ บุคลากรหรือแม้แต่ตัวบ่อนคือนักเรียนที่รับเข้าเรียน รวมทั้งปัจจัยเอื้ออื่น ๆ เช่น ความร่วมมือของกรรมการสถานศึกษา การสนับสนุนจากชุมชน หน่วยงานองค์กรที่อยู่ใกล้เคียง สถานศึกษาและการติดตามให้ความช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัด เหล่านี้ย่อมมีผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการ ศึกษาทั้งสิ้น นอกจากนี้สถานศึกษาในปัจจุบันมีอิสระในการจัดการศึกษาด้วยตนเอง มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเอง จึงย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนและการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน ดังนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงกำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาอันนำไปสู่การกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๕๐, หน้า ๑ - ๒)

มาตรฐานการศึกษา ที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบที่สองในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเป็นทิศทางให้สถานศึกษาของสำนักงานได้มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพเพิ่มขึ้น เพื่อรองรับการประกันคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, ๒๕๕๑, หน้า ๔ - ๓๗) สมศ. ได้ทำการประเมินสถานศึกษารอบแรกใน พ.ศ. ๒๕๔๓ - ๒๕๔๘ โดยใช้รูปแบบกัลยาณมิตรประเมินในการดำเนินการ โดยเฉพาะการสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่สถานศึกษาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จัดทำรายงานประเมินตนเองเพื่อให้พร้อมรับ

การประเมินคุณภาพภายนอก เป็นการประเมินเพื่อพิจารณายืนยันสภาพจริง ไม่ได้ตัดสิน ได้ ตก ผ่านหรือไม่ผ่าน ประเมินเป็นรายมาตรฐาน ผลการประเมินจะบอกจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาของ สถานศึกษานั้นๆ ตลอดจนแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา เนื่องด้วยสมศ. มีความประสงค์ที่จะ ให้เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของการศึกษาชาติและต้องการให้ทุกคนใน ประเทศเห็นว่า การจัดการศึกษาเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของประชาชนทุกคนในประเทศ สมศ. ได้ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายนอก รอบแรกได้ตามเป้าหมายกำหนดคือประเมิน สถานศึกษาที่จัดก่อตั้งก่อนปี พ.ศ. ๒๕๔๒ จำนวน ๓๖,๐๐๗ แห่ง ในระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๔๓ – ๒๕๔๘) สำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่สอง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ในมาตรา ๕๑ ระบุว่า ในกรณีที่ผลการ ประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาได้ไม่ได้มาตรฐานที่กำหนด ให้ สมศ. จัดทำข้อเสนอแนะ การปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งหมายความว่า สมศ. จะต้องให้การรับรองว่าสถานศึกษาจัดการศึกษาได้มาตรฐานคุณภาพ หรือไม่ ซึ่งเป็นแนวคิดที่เพิ่มจากการประเมินเพื่อพัฒนาในรอบแรก สมศ. จึงวางหลักเกณฑ์และ วิธีการประเมินแบบอิงเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นและอิงสถานศึกษา เพื่อให้การประเมินมีความสมดุล ระหว่างเกณฑ์ที่กำหนดกับภาระงานที่สถานศึกษาดำเนินการ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษา, ๒๕๕๑, หน้า ๑ – ๓)

การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบ ต้อง สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ปลุกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในความเป็นไทย มี ระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๕๐, หน้า ๓๐ – ๓๓)

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายในและระบบประกันคุณภาพ ภายนอกสถานศึกษา ให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร การศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ มาตรฐานและ นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปีการศึกษา ๒๕๕๒ กลยุทธ์ที่ ๓ ได้

กำหนดเป้าหมายด้านคุณภาพไว้ว่า สถานศึกษาร้อยละ ๘๐ ผ่านเกณฑ์ประเมินมาตรฐานตามระบบประกันคุณภาพภายในและผ่านเกณฑ์การประเมินการรับรองมาตรฐานของ สมศ. ในระดับดีขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ และไม่มีสถานศึกษาใดอยู่ในระดับปรับปรุง ได้แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่ทางสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทุกฝ่ายต้องให้ความร่วมมือและถือว่าเป็นหน้าที่ของทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาและผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) และผลการทดสอบระดับชาติสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ที่กล่าวมา ได้แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษายังพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่ได้ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและตรงตามเจตนารมณ์ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒, ๒๕๕๒, หน้า ๑ - ๓)

ภารกิจหลักของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานคือ ต้องจัดการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร เพื่อให้เด็กในวัยเรียนทุกคนได้เรียนรู้อย่างมีคุณภาพและเต็มตามศักยภาพของแต่ละคน เพื่อสะดวกในการนำสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงเกิดประสิทธิผลในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้จัดทำคำอธิบายและระดับคุณภาพ พร้อมทั้งเกณฑ์การผ่านมาตรฐานการศึกษาขึ้นตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ เพื่อให้สถานศึกษาตลอดจนเขตพื้นที่การศึกษาใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมตรวจสอบและประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๕๐, หน้า ๘) และในปีการศึกษา ๒๕๕๑ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดกลยุทธ์ที่ ๓ การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ จุดเน้นที่ ๓.๒ การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๕๑, หน้า ๒) และ นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา ๒๕๕๒ กลยุทธ์ที่ ๓ ได้กำหนดเป้าหมายด้านคุณภาพสถานศึกษา ร้อยละ ๘๐ ผ่านเกณฑ์ประเมินมาตรฐานตามระบบประกันคุณภาพภายในและผ่านเกณฑ์การประเมินการรับรองมาตรฐานของ สมศ. ในระดับดีขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๘๐

และไม่มีสถานศึกษาใดประเมินอยู่ระดับปรับปรุง (นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๕๒, ออนไลน์)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ มีภารกิจหลักรับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาภาคบังคับในเขตพื้นที่ ๕ อำเภอ คืออำเภอภูผามาศ อำเภอเมืองยาง อำเภอชุมพวง อำเภอเมือง และอำเภอหนองบัวระเหว จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรกมีสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ มีผลการประเมิน ๑๔ มาตรฐานอยู่ในระดับปรับปรุงจำนวน ๒ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๐.๙๐ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ , ๒๕๕๙, หน้า ๑ – ๖) และจากประเมินผลภายนอกทั้งสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ มีสถานศึกษาที่เข้ารับการประเมินไปแล้วในปี ๒๕๕๙ – ๒๕๕๒ จำนวน ๑๕๐ แห่ง พบว่ามีสถานศึกษาที่ไม่รับรองคุณภาพจำนวน ๒๐ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๓๓ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒, ๒๕๕๙, หน้า ๑ – ๖)

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ ที่ประสบปัญหาในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ เพื่อจะได้นำผลการศึกษามาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ไว้ดังนี้

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒

๑.๓ สมมติฐานของการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยและการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงได้กำหนดสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

๑.๓.๑ บุคลากรที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายโสธร เขต ๒ แตกต่างกัน

๑.๓.๒ บุคลากรในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายโสธร เขต ๒ แตกต่างกัน

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ผู้วิจัยได้ศึกษาตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๔๙, หน้า ๕๖ – ๕๘) ใน ๘ ด้าน คือ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษา ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี และด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

๑.๔.๒.๑ ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๖ จำนวนทั้งสิ้น ๒,๗๒๕ คน จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา ได้ดังนี้

๑.๔.๒.๑.๑ จำแนกตามสถานภาพ แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม ดังนี้

๑. ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน ๒๓๖ คน

๒. ครูผู้สอน จำนวน ๒,๔๘๙ คน

ดังนี้

๑.๔.๒.๑.๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม

๑. ขนาดเล็ก จำนวน ๔๓๗ คน
๒. ขนาดกลาง จำนวน ๑,๑๕๘ คน
๓. ขนาดใหญ่ จำนวน ๑,๑๓๐ คน

๑.๔.๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๒ โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตามตารางสำเร็จรูปของเครทซ์ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan ; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, ๒๕๕๔, หน้า ๔๓) ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามสถานภาพ แล้วเทียบสัดส่วนหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามขนาดของสถานศึกษา แล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๔๗๗ คน จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษาดังนี้

๑.๔.๒.๒.๑ จำแนกตามสถานภาพ คือ

๑. ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน ๑๔๖ คน
๒. ครูผู้สอน จำนวน ๓๓๓ คน

๑.๔.๒.๒.๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา คือ

๑. ขนาดเล็ก จำนวน ๘๖ คน
๒. ขนาดกลาง จำนวน ๒๐๑ คน
๓. ขนาดใหญ่ จำนวน ๑๙๐ คน

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

๑.๔.๓.๑ ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

๑.๔.๓.๑.๑ สถานภาพ จำแนกเป็น ๒ กลุ่ม ประกอบด้วย

๑. ผู้บริหารสถานศึกษา
๒. ครูผู้สอน

๑.๔.๓.๑.๒ ขนาดของสถานศึกษาจำแนกเป็น ๓ ขนาด ประกอบด้วย

๑. ขนาดเล็ก
๒. ขนาดกลาง
๓. ขนาดใหญ่

๑.๔.๓.๒ ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพและปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ ผู้วิจัยได้ศึกษาตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๔๙, หน้า ๕๖ – ๕๘) ใน ๘ ด้าน ดังนี้

- ๑.๔.๓.๒.๑ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา
- ๑.๔.๓.๒.๒ ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ
- ๑.๔.๓.๒.๓ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพ การศึกษา
- ๑.๔.๓.๒.๔ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษา
- ๑.๔.๓.๒.๕ ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา
- ๑.๔.๓.๒.๖ ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด
- ๑.๔.๓.๒.๗ ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
- ๑.๔.๓.๒.๘ ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๕.๑ ทำให้ทราบสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒

๑.๕.๒ ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

๑.๕.๓ เป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการนำไปใช้เป็นแนวทางในการ ปรับปรุงและพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒

๑.๕.๔ เป็นข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษาในการนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนด นโยบาย และวางแผนในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒

๑.๕.๕ เป็นเสนอแนะสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ และเขตอื่นนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย วางแผน ส่งเสริม สนับสนุนการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑.๖ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาผู้เรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาที่กำหนด เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริหาร ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สถานประกอบการและสังคมว่าผู้ที่จบการศึกษามีคุณภาพหรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สังคมต้องการ

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการศึกษาทั้งด้านผู้เรียน ด้านครูผู้สอนและด้านการบริหารของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งยึดหลักการมีส่วนร่วม ๘ ประการคือ

การกำหนดมาตรฐานการศึกษา หมายถึง การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาต้องสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ เอกลักษณะของสถานศึกษา และมาตรฐานการศึกษาระดับชั้นพื้นฐานตามที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนดและต้องครอบคลุมสาระการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งคำนึงถึงศักยภาพของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่นด้วย

การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ หมายถึง การจัดระบบการเก็บและรวบรวมข้อมูลเป็นหมวดหมู่ตั้งแต่ต้นปีการศึกษา ทำให้ได้ตามแผนที่วางไว้เพื่อไม่ให้สะสมจนทำไม่สำเร็จเมื่อถึงสิ้นปีการศึกษา

การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาประจำปีที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ภารกิจ ยุทธศาสตร์ โดยคำนึงถึงหลักการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และการนำสู่การปฏิบัติได้จริง

การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษา หมายถึง การนำแผนไปสู่การปฏิบัติได้จริง เป็นรูปธรรม มีการดำเนินงานตามแผน กำกับ ติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและมุ่งสู่การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการประเมินตนเองของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและการตรวจสอบโดยคณะกรรมการจากภายนอก

การประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด หมายถึง การประเมินคุณลักษณะของสถานศึกษาด้านผู้เรียน ด้านครูผู้สอนและด้านการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา

การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี หมายถึง การจัดทำและรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง หมายถึง การดำเนินการตรวจสอบ ติดตาม ทบทวนและประเมินผล ปรับปรุงและพัฒนาระบบประกันคุณภาพ นำระบบประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

สภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘

ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดแย้งในการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วย ระบบ หลักเกณฑ์และวิธีประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘

บุคลากร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๓

สถานภาพ หมายถึง หน้าที่ทางการปฏิบัติงานด้านการจัดการศึกษาในสถานศึกษาของครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ จำแนกเป็น

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่ปฏิบัติหน้าที่การบริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและรวมถึงผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้รักษาการในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๒

ครูผู้สอน หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๒

ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง การแบ่งสถานศึกษาที่ใช้นักเรียนเป็นตัวกำหนด โดยจำแนกเป็น ๓ ขนาด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๔๗, หน้า ๑๓๕) ได้แก่

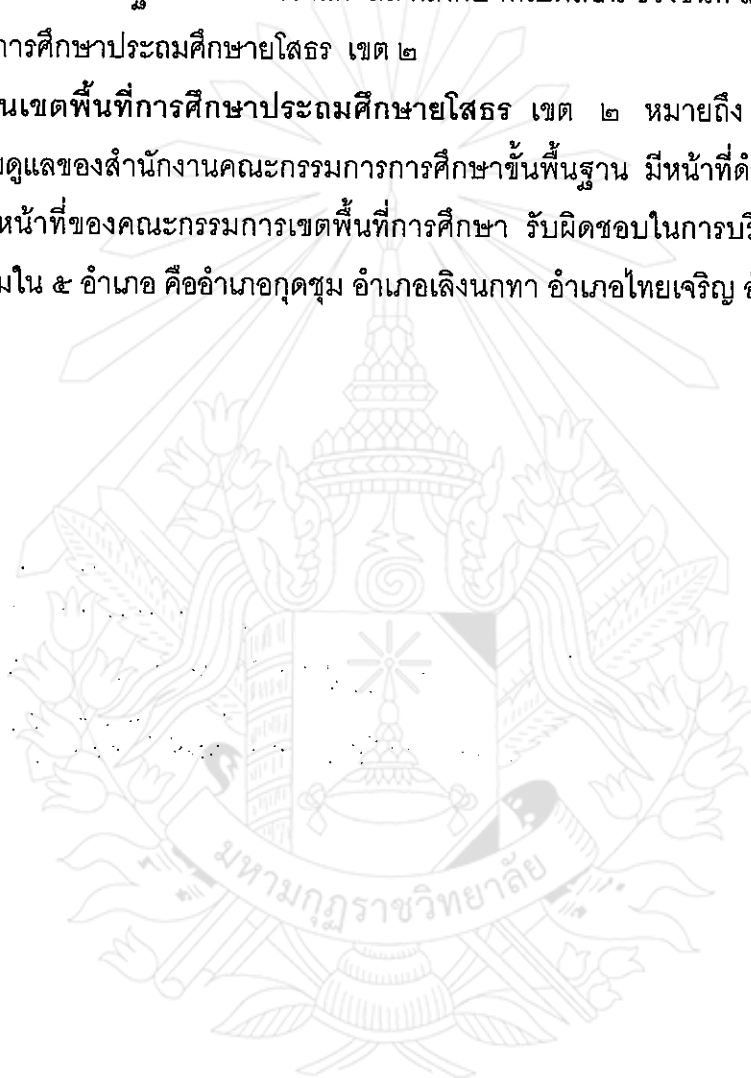
สถานศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีจำนวนนักเรียนไม่เกิน ๑๒๐ คน

สถานศึกษาขนาดกลาง หมายถึง สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ ๑๒๑ ถึง ๓๐๐ คน

สถานศึกษาขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ ๓๐๑ คนขึ้นไป

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาของรัฐในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งในที่นี้ได้แก่ สถานศึกษาที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ ๓ - ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ หมายถึง หน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา รับผิดชอบในการบริหารจัดการศึกษาครอบคลุมใน ๕ อำเภอ คืออำเภอกุตุ้ม อำเภอเลิงนกทา อำเภอไทยเจริญ อำเภอป่าดัว และอำเภอทรายมูล

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๒ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

- ๒.๑ หลักการ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา
- ๒.๒ หลักการ และแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ๒.๓ หลักการ และแนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
- ๒.๔ การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ๒.๕ บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๒
- ๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

๒.๑.๑ ความหมายของการบริหารการศึกษา

บุญช่วย ศิริเกษ (๒๕๔๐, หน้า ๕) กล่าวว่า การบริหารคือ การทำงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์โดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดด้วยวิธีการดำเนินการตามกระบวนการบริหาร

พิรสิทธิ์ คำนวนศิลป์ (๒๕๔๓, หน้า ๒) กล่าวว่า การบริหารคือ การทำให้งานต่าง ๆ ลุล่วงหรือสำเร็จโดยอาศัยบุคคลอื่นเป็นผู้นำ

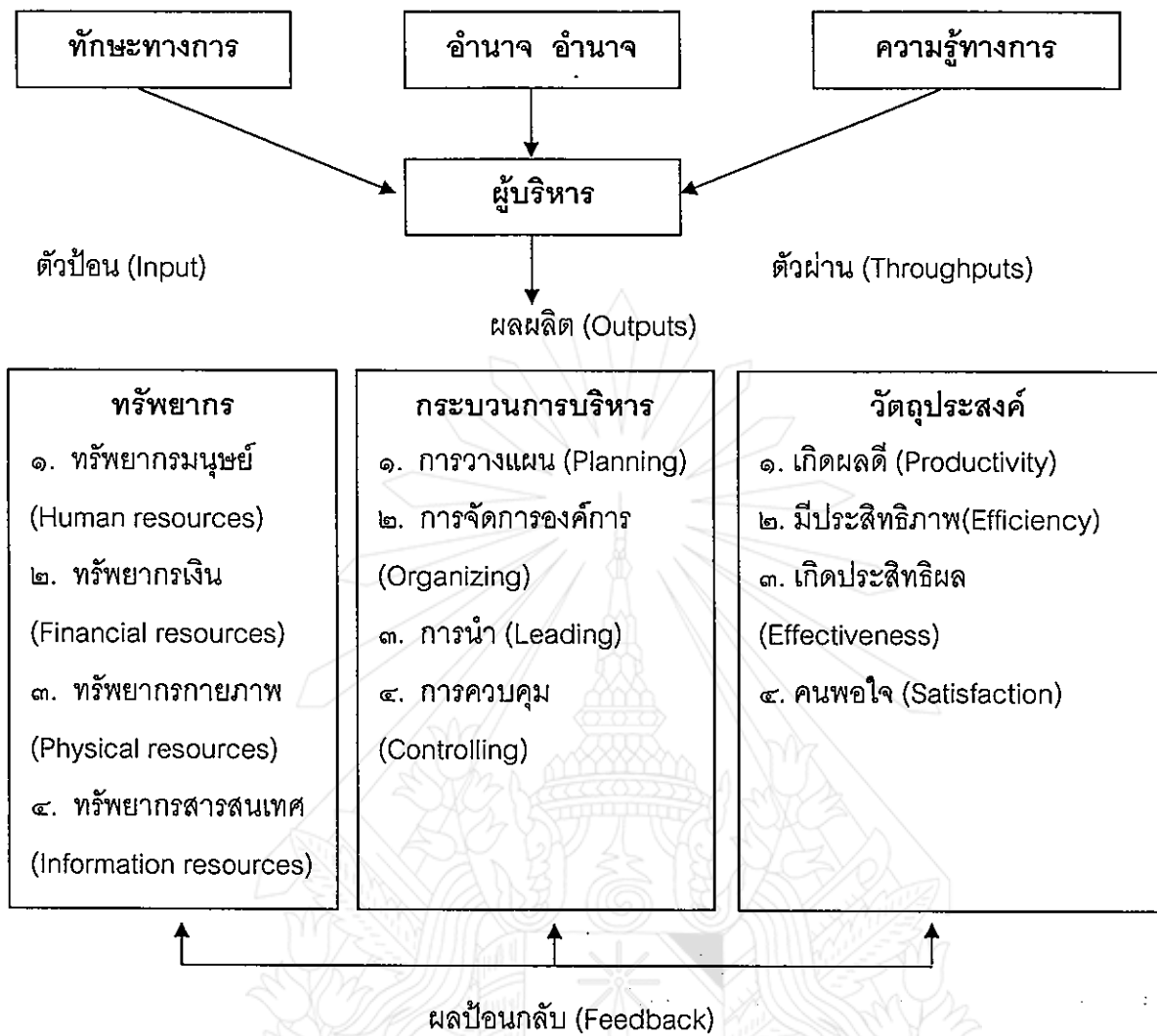
ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (๒๕๔๒, หน้า ๖) การบริหารการศึกษาหมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน นับแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล และอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

วิโรจน์ สารรัตนะ (๒๕๔๖, หน้า ๑) กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การโดยอาศัยหน้าที่ทางงานบริหารที่สำคัญคือ การวางแผน (Planning) การจัดการองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling)

ดังนั้น การบริหาร คือ กระบวนการที่ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ที่จะทำให้งานต่าง ๆ ลุล่วงสำเร็จโดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดด้วยวิธีการดำเนินการตามกระบวนการตามกระบวนการบริหาร ซึ่งผู้บริหารต้องอาศัยอำนาจหน้าที่ภาวะผู้นำทักษะและความรู้ทางการบริหารมาดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพและได้ประสิทธิผล

จากความหมายของการบริหาร จึงอาจเขียนแบบจำลองของการบริหาร ดังภาพที่ ๒.๑ ตามภาพประกอบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารซึ่งต้องอาศัยอำนาจหน้าที่ภาวะผู้นำทักษะและความรู้ทางการบริหารจะต้องจัดหาและจัดสรรทรัพยากรไปสู่งานต่าง ๆ อย่างเหมาะสมแล้วดำเนินการตามกระบวนการบริหารเพื่อให้งานต่าง ๆ ดำเนินไปสู่วัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้ นั่นคือ ผลผลิตหรือผลงานตามที่ตั้งความมุ่งหวังไว้ การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลและบุคคลที่เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจ ดังแสดงในภาพที่ ๒.๑

ภาพที่ ๒.๑ แสดงแบบจำลองของการบริหาร

จากภาพที่ ๒.๑ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารต้องเกี่ยวข้องและรับผิดชอบในการบริหารอยู่ ๓ ส่วน คือ ส่วนแรก ได้แก่ ทรัพยากร (Resources) ซึ่งเป็นตัวป้อนในการบริหารโดยจะต้องคำนึงถึงการได้มาและการใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ส่วนที่สอง ได้แก่ กระบวนการบริหาร (Process) ซึ่งถือว่าเป็นตัวผ่านเพื่อให้งานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ การดำเนินการในส่วนนี้ผู้บริหารจะต้องใช้ทรัพยากรธรรมชาติเข้ามาประกอบในกระบวนการและใช้เทคนิควิธีที่เหมาะสม เพื่อให้งานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยจะต้องใช้ทั้งทางการบริหาร (Managerial skill) ความรู้ทางการบริหาร (Managerial knowledge) และที่สำคัญที่สุดคือต้องใช้อำนาจ (Power) อำนาจหน้าที่ (Authority) อิทธิพล (Influence)

ภาวะผู้นำ (Leadership) เพื่อให้เกิดการยอมรับและยอมตาย เพื่อการปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของการบริหาร

ส่วนที่สาม ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการบริหาร (Objective) ซึ่งเป็นผลผลิตหรือผลงานที่ได้จากการบริหารตามวัตถุประสงค์ขององค์การ ผลได้ในส่วนนี้น่าจะมองในแง่ของการเกิดผลดีควมามีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลและผู้ที่เกี่ยวข้องก็จะต้องมีความพึงพอใจด้วย ซึ่งหมายถึงผู้ปฏิบัติงานลูกจ้างและผู้บริโภคผลการจากตรวจสอบและประเมินค่าจากผลงานจะมีผลย้อนกลับ (Feedback) ไปสู่ส่วนแรกและส่วนที่สองเพื่อปรับปรุงและแก้ไขให้ดีขึ้น

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งต่อการดำเนินงานของหน่วยงาน นอกจากผู้บริหารจะต้องมีคุณลักษณะที่เหมาะสมในการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารแล้ว องค์ประกอบหนึ่งซึ่งส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาคือ ทักษะของผู้บริหารมีผู้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับทักษะการบริหารไว้ดังนี้

พริส ฮันนาคินท์ ได้กล่าวถึงทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารในการบริหารงานได้ราบรื่นว่า ผู้บริหารควรสร้างทักษะนี้ให้เป็นคุณสมบัติประจำตัว ได้แก่

๑. ทักษะในด้านกลวิธีการทำงาน คือ รู้ว่างานที่จะต้องทำในหน้าที่ของตนมีอะไรบ้าง และทำงานนั้นได้อย่างไร รวมทั้งบทบาทที่จะต้องทำเพื่อให้งานสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๒. ทักษะในด้านความคิดรวบยอด คือ การเข้าใจโครงสร้างและความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกที่มีผลกระทบต่อระบบงานในองค์การที่ตนบริหาร

๓. ทักษะในด้านมนุษยสัมพันธ์ คือ การรู้จักสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลทั้งภายในและภายนอกองค์การรู้จักใช้ความสามารถที่มีอยู่ในตัวครูแต่ละคนให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา รู้จักประพฤติตนให้เป็นที่ยอมรับนับถือแก่บรรดาครูและบุคคลอื่นในสถานศึกษาและสังคมทั่วไปทักษะทั้ง ๒ ประการแรกนั้นอาจทำได้จากการเรียนรู้ในสถาบันการศึกษาจากประสบการณ์ทำงาน แต่ทักษะในด้านมนุษยสัมพันธ์ต้องอาศัยความสามารถ ไหวพริบและบุคลิกของตนเป็นองค์ประกอบสำคัญ

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาในด้านทักษะของการบริหารนั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงตามยุคตามสมัย เช่น เซอร์จิโอวานนิ (Sergiobanni) ได้สรุปเกี่ยวกับเทคนิคของผู้นำที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพัฒนาสถานศึกษา ๕ ประการ คือ

๑. ทักษะด้านเทคนิค (Technical leadership) เป็นภาวะผู้นำที่เกี่ยวกับเทคนิคการบริหารงาน

๒. ทักษะด้านมนุษย (Human leadership) เป็นภาวะผู้นำเกี่ยวกับการจัดการและการสรรหาทรัพยากรมนุษย์ทั้งในด้านการพัฒนา การบำรุงรักษา การให้ขวัญกำลังใจ กระตุ้นให้เกิดความเจริญก้าวหน้าและความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน

๓. ทักษะทางการศึกษา (Educational leadership) เป็นภาวะผู้นำเกี่ยวกับการใช้ความรู้ความสามารถด้านการศึกษาและระบุนโยบายจัดการสถานศึกษา เช่น สมรรถนะในการตรวจวิเคราะห์ความต้องการของนักเรียน การพัฒนาหลักสูตร การนิเทศการประเมินผลการเรียนการสอน เป็นต้น

๔. ทักษะด้านเป็นสัญลักษณ์ (Symbolic leadership) เป็นภาวะผู้นำเกี่ยวกับการความตั้งใจ ความสนใจของบุคลากรทางการศึกษาหรือบุคลากรอื่น ๆ ในเนื้อหาสาระหรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่มีผลต่อสถานศึกษา เป็นตัวแทนหรือผู้นำปฏิบัติในเรื่องที่สำคัญ

๕. ทักษะด้านวัฒนธรรม (Cultural) เป็นภาวะผู้นำด้านวัฒนธรรมเกี่ยวกับการสร้างเอกลักษณ์ของสถานศึกษาซึ่งมีผลการวิจัยหลายเรื่องพบว่าสถานศึกษาที่มีวัฒนธรรมเข้มแข็งเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อการยอมรับของสังคม

วิโรจน์ สารรัตนะ (๒๕๔๖, หน้า ๕) ได้กล่าวถึง ทักษะการบริหารงานว่ามีผู้จำแนกไว้ที่สำคัญ ๓ ทักษะ คือทักษะเชิงเทคนิค (Technical skills) ทักษะเชิงมนุษย (Human skills) และทักษะเชิงมโนทัศน์ (Conceptual skills) โดยแต่ละทักษะมีลักษณะ ดังนี้

๑. ทักษะเชิงเทคนิค หมายถึง ความสามารถในการใช้เครื่องมือหรือวิธีการเฉพาะ
๒. ทักษะเชิงมนุษย หมายถึง ความสามารถที่จะทำงานกับคนอื่นได้ดีสังเกตได้ว่า ทักษะเชิงเทคนิคจะเป็นการทำงานกับสิ่งของในขณะที่ทักษะเชิงมนุษยเป็นการทำงานกับคน
๓. ทักษะเชิงมโนทัศน์ หมายถึง ความสามารถในการมององค์การ โดยภาพรวมกับความสัมพันธ์ภายนอก ความเข้าใจระหว่างส่วนต่าง ๆ ขององค์การและการส่งผลต่อกันและความรู้ที่สามารถจะวินิจฉัยและประเมินปัญหาต่าง ๆ เป็นต้น

จากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้บริหารจะเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษานอกจากจะมีความรู้ ความสามารถแล้ว ควรจะมีทักษะทางการบริหารด้วย ซึ่งผู้บริหารแต่ละระดับมีความจำเป็นต้องใช้ทักษะทางการบริหาร

แอนโทนี (William PAnthony) ได้กล่าวถึงทักษะทางการบริหารที่ผู้บริหารจำเป็นต้องใช้เพื่อให้เป็นผู้บริหารที่มีความสามารถไว้ ๙ ประการดังนี้

๑. การตั้งเป้าหมาย (Goal setting) เป้าหมายของงานที่มีคุณค่าจะต้องเกิดการร่วมมือกำหนดระหว่างบุคคล ๓ ฝ่าย คือ ผู้บริหาร ผู้บังคับบัญชาของผู้บริหารและ

ผู้ใต้บังคับบัญชาของผู้บริหาร ผู้บริหารจะต้องทำงานในฐานะเป็นผู้ไกล่เกลี่ย ประนีประนอมในการตั้งเป้าหมายให้เป็นที่เข้าใจและยอมรับทุกฝ่าย

๒. ภาวะผู้นำ (Leadership) ภาวะผู้นำคือการทำให้คนอื่นทำในสิ่งที่เขาอยากให้ทำ แบบภาวะผู้นำมีอยู่หลายแบบแต่ไม่มีแบบใดที่ดีที่สุดในทุกสถานการณ์ ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพควรจะพยายามเปลี่ยนแปลงแบบภาวะของผู้นำจากความเผด็จการไปสู่แบบที่มี ส่วนร่วมหรือแบบประชาธิปไตย

๓. การแก้ปัญหาและการตัดสินใจ (Problem solving and decision) ผู้บริหารจะต้องรับรู้ถึงสิ่งที่จะต้องตัดสินใจ ต้องเข้าปัญหาได้อย่างรวดเร็วและเข้าถึงแก่นของปัญหาเพื่อพัฒนาการตัดสินใจที่เหมาะสม ผู้บริหารจะต้องไม่เสียเวลากับการแก้ปัญหาเล็ก ๆ น้อย ๆ แต่ก็จะไม่ให้ความสนใจเฉพาะปัญหาที่สำคัญเท่านั้น ผู้บริหารจะต้องไม่เลื่อนการแก้ไขปัญหานั้นออกไปและจะต้องตัดสินใจในแนวที่มุ่งว่าจะได้ดีที่สุด ผู้บริหารไม่ควรมอบอำนาจการตัดสินใจทั้งหมดให้แก่คณะกรรมการ

๔. การติดต่อสื่อสาร (Communication) การติดต่อสื่อสารก็คือการส่งผ่านข้อมูลข่าวสารและความเห็นจากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่ง ทักษะการติดต่อสื่อสารที่ดีมี ๓ องค์ประกอบ คือ ความเข้าใจผู้อื่น (Empathy) การใช้สื่อที่เหมาะสม (Appropriate media) และทักษะในการฟัง (Listening skills) ผู้บริหารที่เข้าใจทักษะเหล่านี้จะไม่พบความยุ่งยากในการบริหารงาน

๕. การสอนแนะและการให้คำปรึกษา (Coaching and counseling) ผู้บริหารต้องเป็นผู้สอนแนะและให้คำปรึกษาแก่สมาชิกในองค์กร เพราะในภารกิจในการบริหารย่อมมีปัญหาเกิดขึ้นอยู่เป็นประจำ ทั้งปัญหาระหว่างบุคคลและปัญหาในการปฏิบัติงาน โดยปกติแล้วทักษะที่ใช้ในการให้คำปรึกษาควรจะได้ใช้เฉพาะปัญหาที่เกี่ยวกับงาน ผู้บริหารที่ดีควรจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับการสอนแนะนำผู้ใต้บังคับบัญชาในลักษณะของการแนะแนวและการกระตุ้นจะต้องให้คำชมเชยและให้สิ่งจูงใจอื่น ๆ เมื่อเขาปฏิบัติงานดีและต้องคัดค้านหรือต่อต้านเมื่อการปฏิบัติงานเกิดปัญหาขึ้น

๖. การจัดการเปลี่ยนแปลงและความขัดแย้ง (Managing change and conflict) การเปลี่ยนแปลงนั้นมีอยู่เกือบทุกบทบาทของการบริหาร ผู้บริหารมีความสามารถจะต้องตระหนักในเรื่องของความเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างดีและจะต้องหาทางจัดการกับความเปลี่ยนแปลงที่มีลักษณะขัดขวางและต่อต้านการทำงาน ผู้บริหารควรใช้วิธีการใช้แนวทางและกำกับกับการเปลี่ยนแปลงการจัดการเปลี่ยนแปลงควรมุ่งเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรและผู้บริหารและบรรลุความต้องการของผู้ใต้บังคับบัญชาด้วย เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงจำนวนมากมักกลายเป็นความขัดแย้ง ผู้บริหาร

จะต้องตระหนักว่าความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ดีสำหรับองค์กร ผู้บริหารที่มีความสามารถจะต้องจัดการความขัดแย้งในแนวทางที่สร้างสรรค์มากกว่าการเหมินเฉยหรือการขจัดมันออกไป

๗. ทักษะทางการเมือง (Political skills) เป็นการเตรียมพร้อมให้ผู้บริหารเพื่อการหลบหลีกเพื่อลดความล่าช้าและเพื่อการทำงานให้เร็วขึ้น ทักษะนี้มีความจำเป็นและเป็นที่ต้องการขององค์กรทุกชนิด ตัวอย่างทักษะทางการเมืองบางอย่าง เช่น การตัดสินใจร่วมกัน การเจรจาต่อรอง การประนีประนอม การล้างแค้น การชมขวัญให้กล้า เป็นต้น

๘. การบริหารเวลา (Managing time) เวลาอาจถูกมองว่าเป็นทรัพยากรที่จำเป็นหรืออาจถูกมองว่าเป็นข้อจำกัดที่น่ากลัวต่อการปฏิบัติงานทางการบริหารผู้บริหารจะต้องจัดการเวลาของตนเองให้เกิดประสิทธิผล ผู้บริหารจะต้องเอาใจจริงเอาใจกับการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย

๙. การประเมินผลและการให้รางวัล (Evaluating and rewarding) ผู้บริหารที่ตระหนักในเรื่องนี้จะต้องให้ความสำคัญกับการกระบวนการประเมินผลและการให้รางวัล

จากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารจะเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษา นอกจากจะมีความรู้ความสามารถแล้ว ควรจะมีทักษะทางด้านบริหารด้วย ซึ่งผู้บริหารแต่ละระดับควรมีความจำเป็นต้องใช้ทักษะทางการบริหารที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับปริมาณงาน ขนาดของหน่วยงาน เช่น ผู้บริหารระดับสูงควรมีทักษะทางการจัดการให้มากกว่าด้านอื่น ๆ ส่วนทักษะด้านเทคนิคและทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ก็มีความสำคัญน้อยลง ตรงกันข้ามกับผู้บริหารระดับปฏิบัติการจะต้องมีทักษะด้านเทคนิคให้มากกว่าทักษะอื่น ๆ เป็นต้น

จากผลการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาดีเด่นของกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้ได้พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จได้แสดงบทบาทต่าง ๆ ไว้หลายประการ (วันทนา เมืองจันทร์, ๒๕๔๓, หน้า ๑๐-๑๕)

๑. บทบาทของผู้บริหารในฐานะผู้นำ ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่โดยตรงในการจัดการให้สถานศึกษามีปรัชญาและเป้าหมายของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายระดับชาติ ระดับกระทรวง เพื่อเป็นการชี้แนะแนวทางการทำงานการกำหนดยุทธวิธีและปฏิบัติงาน เป็นผู้มีความรับผิดชอบในการทำงานรู้วิธีเทคโนโลยี นวัตกรรมทางการศึกษามาพัฒนาการเรียนการสอน เป็นผู้นำทางวิชาการ รวมทั้งสร้างขวัญและกำลังใจ ตลอดจนจูงใจ ประสานงานให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา

๒. บทบาทในการดำเนินงาน เริ่มตั้งแต่การยึดนโยบายมาเป็นหลักในการจัดการศึกษา การกำหนดคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้เรียน คำนึงหลักสูตรการเรียนการสอนดำเนินการให้

คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน อาจารย์ บุคลากร ผู้ปกครองและนักเรียน มีส่วนรับผิดชอบของหน่วยเหนือ มีหลักการบริหารงานแบบประชาธิปไตย มีการกระจายงาน กระจายอำนาจการมอบหมายโดยเน้นการทำงานเป็นทีม

๓. บทบาทในการปรับปรุงเสริมแต่งให้ก้าวหน้า ผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จทุกคนจะมีคุณธรรมประจำใจเสมอ ยิ้มแย้มแจ่มใส รักและพัฒนาอาชีพ อุทิศตนแก่นักเรียน อุทิศตนให้กับการทำงาน สร้างบรรยากาศที่ดีในโรงเรียน ปลูกฝังความสามัคคีในหมู่คณะ

๔. บทบาทในฐานะนักพูด เป็นนักพูดที่มีศิลปะและเป็นนักฟังที่ดี ทักษะการพูดของผู้บริหารเป็นสิ่งจำเป็นเพราะสัมพันธ์กับการสื่อความหมายซึ่งมีทักษะการพูดเพื่อประสานงาน การบรรยายการสอน การนิเทศการให้คำปรึกษาแนะนำ แก้ไขปัญหา รวมทั้งทักษะการพูดเพื่อสร้างขวัญกำลังใจ

๕. บทบาทในฐานะผู้เข้าสังคมได้ดี ผู้บริหารจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้ากับสังคมได้อย่างเหมาะสม ผู้บริหารจะต้องสุภาพ อ่อนน้อม ถ่อมตน มีมารยาทงามอย่างไทยซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถสร้างความประทับใจเมื่อแรกเห็น

๖. บทบาทในการช่วยเหลือเกื้อกูลผู้ร่วมงาน ด้วยการแสดงความเห็นอกเห็นใจ ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้าใจ ความเข้าใจเป็นเพื่อนมนุษย์ผู้ร่วมทุกข์ด้วยกัน

๗. บทบาทในการสร้างศรัทธาค่านิยม การสร้างศรัทธานั้นทำยาก ผู้บริหารสร้างศรัทธา ความเชื่อมั่น ความไว้วางใจในตัวผู้บริหาร ให้ครูอาจารย์นักเรียนรวมทั้งผู้ปกครอง ชุมชน ศรัทธายกย่องโดยการสร้างผลงานให้เกิดกับนักเรียน ผลที่ตามมาคือการได้รับความร่วมมือในการพัฒนาสถานศึกษาทั้งจากชุมชนภาคเอกชนและประชาชน

๘. บทบาทนักริเริ่มและสร้างสรรค์ผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จส่วนมากจะเป็นนักริเริ่มสร้างสรรค์ ผู้บริหารเหล่านี้จะเพียรพยายามสร้างบรรยากาศในสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ การสนับสนุนและส่งเสริมสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นภายในสถานศึกษา เช่น การค้นคว้าวิจัยเรื่องสื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา ตลอดจนสร้างรูปแบบการจัดการการบริหารการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

๙. บทบาทในการเป็นนักเปลี่ยนแปลงการพัฒนา เป็นบทบาทที่ผู้บริหารต้องใช้ความอดทน ใช้จิตวิทยาสูงในการที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคลากรในสถานศึกษาไปในทางบวก รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานของบุคลากร โดยการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดีให้เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการทำงาน

๑๐. บทบาทในการกำหนดวิสัยทัศน์ ผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จจะเป็นบุคคลที่มองการณ์ไกล กล้าเสี่ยง เพื่อความเจริญและเอาชนะอุปสรรค เพื่อพัฒนาสถานศึกษาโดยอาศัยความฉับไว กระตือรือร้นที่จะพัฒนาสถานศึกษาให้ก้าวไกลนำหน้าตลอดเวลา

ผลจากการศึกษาของ Minzberg (วิโรจน์ สารรัตนะ, ๒๕๔๖, หน้า ๕-๗) พบว่าผู้บริหารส่วนใหญ่จะแสดงบทบาทออกมา ๑๐ บทบาทย่อยภายใต้บทบาทหลัก ๓ กลุ่ม ดังนี้

๑. กลุ่มบทบาทเชิงสัมพันธ์บุคคล (Intrapersonal roles) เป็นบทบาทที่เกิดขึ้นจากอำนาจและสถานะตำแหน่งแบบเป็นทางการ เป็นบทบาทที่ทำให้ผู้บริหารเป็นศูนย์กลางประสาทขององค์กร ประกอบด้วย

๑.๑ บทบาทเป็นสัญลักษณ์ขององค์กร (Symbolic or figurehead) ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผน ประเพณีหรือพิธีการขององค์กร เช่น บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการมอบวุฒิบัตรแก่ผู้จบการศึกษา เป็นต้น

๑.๒ บทบาทเป็นผู้นำองค์กร (Leader) มุ่งการอำนวยความสะดวก การจูงใจการติดต่อสื่อสารและการควบคุมเพื่อให้ดำเนินการเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

๑.๓ บทบาทเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์ (Liaison) กับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลภายนอกองค์กรเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่องค์กร

๒. กลุ่มบทบาทเชิงสารสนเทศ (Informational roles) เป็นบทบาทที่ทำให้ผู้บริหารเป็นศูนย์กลางของข้อมูลข่าวสารทั้งในฐานะผู้รับและผู้ส่งประกอบด้วย

๒.๑ บทบาทเป็นผู้กำกับติดตามผล (Monitor) ให้ได้ข่าวสารทั้งภายในและภายนอกเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่องค์กร

๒.๒ บทบาทเป็นผู้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร (Dissemination) ที่ได้รับทั้งภายในและภายนอกให้แก่บุคลากรในองค์กร

๒.๓ บทบาทเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ (Spokesperson) เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารขององค์กรต่อบุคคลภายนอกองค์กร

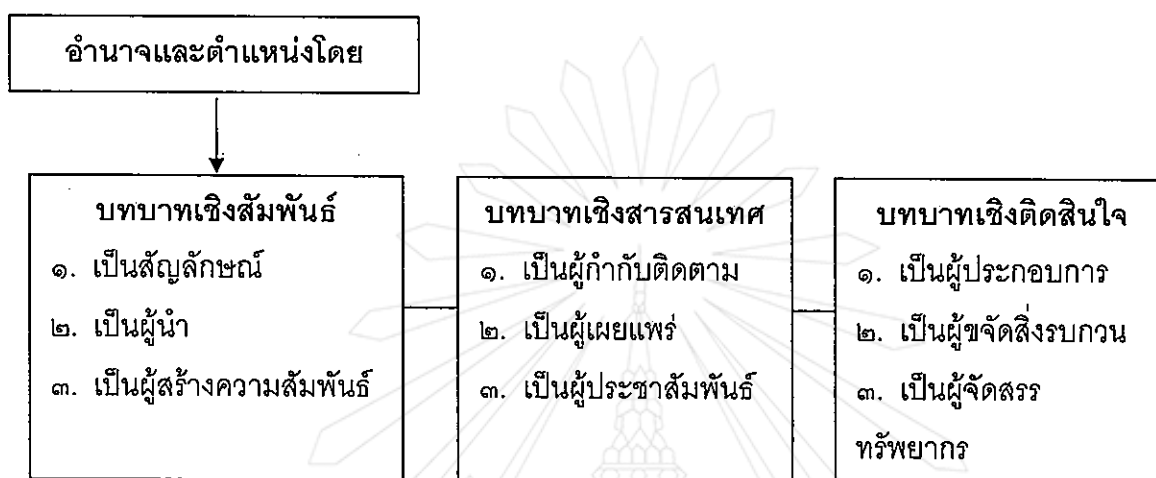
๓. กลุ่มบทบาทเชิงการตัดสินใจ (Decisional roles) เป็นบทบาทที่ทำให้ผู้บริหารเป็นนักตัดสินใจอันสืบเนื่องจากบทบาทกลุ่มแรกประกอบด้วย

๓.๑ บทบาทเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur) มุ่งการริเริ่มสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ในองค์กรอยู่เสมอ

๓.๒ บทบาทเป็นผู้จัดการสิ่งก่อกวน (Disturbance handler) โดยแก้ไขปัญหาเมื่อองค์กรเผชิญสิ่งก่อกวนที่ไม่คาดหวังอย่างฉับไวแต่ได้ผล

๓.๓ บทบาทเป็นผู้จัดการทรัพยากร (Allocator) ให้แก่ส่วนต่าง ๆ ในองค์การ

๓.๔ บทบาทเป็นนักเจรจันักต่อรอง (Negotiator) กับบุคคลอื่นหรือองค์การอื่น เพื่อให้ได้สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อองค์การ

ภาพที่ ๒.๒ แสดงบทบาทของผู้บริหาร

ที่มา : (จิโรจน์ สารรัตนะ, ๒๕๔๖, หน้า ๗)

จากบทบาทของผู้บริหารที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. บทบาทในฐานะผู้บริหาร
๒. บทบาทในฐานะผู้นำทางวิชาการ
๓. บทบาทในฐานะเป็นหัวหน้าของกลุ่มกระบวนการบริหาร

ในการบริหารสถานศึกษาซึ่งการดำเนินงานต่าง ๆ โดยกลุ่มบุคคลเพื่อจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้น จึงต้องจัดในรูปแบบของกระบวนการคือ มีการจัดลำดับขั้นตอนของกิจกรรมรวมทั้งบทบาทและความสัมพันธ์ของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายขั้นตอนเป็นไปอย่างเหมาะสมชัดเจนและเป็นระบบการบริหารสถานศึกษาที่ดีจึงจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการบริหาร ซึ่งมีนักบริหารได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารไว้หลายทัศนะดังนี้

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารในอีกลักษณะหนึ่งว่า กระบวนการบริหารของผู้บริหารเป็นตัวบ่งชี้ว่าการบริหารงานของผู้บริหารในแต่ละหน่วยงานนั้น ต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของการบริหาร (Administrative function) หรือปฏิบัติหน้าที่ตาม

กระบวนการบริหาร (Administrative process) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การบริหารเวลา จำเป็นจะต้องพิจารณาและกระทำทุกขั้นตอนของกระบวนการบริหาร

กูลิคและเออร์วิค (Gulick and Urwick) แบ่งกระบวนการบริหารออกเป็น ๗ ขั้นตอน

๑. การวางแผน (Planning)
๒. การจัดองค์การ (Organizing)
๓. การบริหารงานบุคคล (Staffing)
๔. การสั่งการ (Directing)
๕. การประสานงาน (Coordinating)
๖. การรายงาน (Reporting)
๗. การจัดงบประมาณ (Budgeting)

เกรก (Gregg) ได้แบ่งกระบวนการบริหารออกเป็น ๗ ขั้นตอน คือ

๑. การตัดสินใจ (Decision)
๒. การวางแผน (Planning)
๓. การจัดองค์การ (Organizing)
๔. การติดต่อสื่อสาร (Communicating)
๕. การใช้อิทธิพล (Influencing)
๖. การประสานงาน (Coordinating)
๗. การประเมินผล (Evaluating)

ฟาโยล (Fayol) ได้แบ่งกระบวนการบริหารออกเป็น ๕ ขั้นตอนคือ

๑. การวางแผน (Planning)
๒. การจัดองค์การ (Organizing)
๓. การสั่งการ (Directing)
๔. การประสานงาน (Coordinating)
๕. การควบคุม (Controlling)

ซีริวอร์น เสรีรัตน์ กล่าวถึงหน้าที่ของผู้บริหารว่า ประกอบด้วย ๓ ขั้นตอน คือ

๑. การวางแผน (Planning) เกี่ยวข้องกับการเลือกภารกิจ วัตถุประสงค์และการปฏิบัติ และพยายามทำให้บรรลุผลสำเร็จซึ่งต้องมีการตัดสินใจเลือกแผนการในอนาคตจากบรรดาข้อเลือกต่างๆ

๒. การจัดองค์การ (Organizing) เป็นการกำหนดโครงสร้างบทบาทของบุคคลเพื่อทำงานในองค์การ

๓. การจัดบุคคลเข้าทำงาน (Staffing) เกี่ยวข้องกับการบรรจุและรักษารักษาบุคคลและตำแหน่งหน้าที่ภายในโครงสร้างองค์การ โดยกำหนดความต้องการ แรงงานและการสรรหา การคัดเลือก บรรจุ เลื่อนตำแหน่ง การประเมินวางแผนอาชีพ การกำหนดค่าตอบแทน

๔. การชักนำ (Leading) หมายถึง การมีอิทธิพลต่อบุคคลเพื่อให้เขาทำประโยชน์ต่อองค์การและเป้าหมายของกลุ่ม เป็นสิ่งที่ต้องทำเป็นหลักในการบริหารความคิดระหว่างบุคคลซึ่งต้องอาศัยผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ ต้องเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ

๕. การควบคุม (Controlling) คือการวัดและแก้ไขการทำงานส่วนบุคคลและองค์การเพื่อให้แน่ใจว่าเป็นไปตามแผนการควบคุมนี้ เกี่ยวข้องกับการวัดผลการกระทำเปรียบเทียบกับเป้าหมายและแผนซึ่งจะแสดงออกถึงการเบี่ยงเบนจากมาตรฐานที่ปรากฏอยู่และช่วยแก้ไขปรับปรุง

สมยศ นาวิการ กล่าวถึง ตำราการบริหารส่วนใหญ่ในปัจจุบันจะกล่าวถึงกระบวนการบริหารทั่วไป ไว้ ๔ อย่างคือ

๑. การวางแผน (Planning) เป็นกระบวนการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเป้าหมายและกำหนดวิธีการหรือแผนงานขึ้นมาเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

๒. การจัดองค์การ (Organizing) เป็นกระบวนการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการมอบหมายงาน การรวมกลุ่มงานเป็นแผนงานและการจัดสรรทรัพยากรไปยังแผนงาน

๓. การสั่งการ (Directing) เป็นกระบวนการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการจูงใจเป็นผู้นำและการติดต่อสื่อสารกับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายองค์การ

๔. การควบคุม (Controlling) เป็นกระบวนการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบกิจกรรมขององค์การเพื่อที่จะให้มีผลดำเนินเป็นไปตามเป้าหมายขององค์การกระบวนการบริหาร ๔ อย่างดังกล่าวสอดคล้องกับ สมคิด บางโม ที่กล่าวว่านักวิชาการการบริหารส่วนใหญ่ในปัจจุบันได้ศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดและสรุปว่ากระบวนการจัดการควรมีเพียง ๔ ขั้นตอนคือ PODC ดังนี้

๔.๑ การวางแผน (Planning)

๔.๒ การจัดองค์การ รวมทั้งการจัดคนเข้าทำงานด้วย (Organizing)

๔.๓ การอำนวยการหรือการชักนำ (Directing)

๔.๔ การควบคุมติดตามและผลการทำงาน (Controlling)

วิโรจน์ สารรัตน์ (๒๕๔๖, หน้า ๓) กล่าวถึงการบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การ โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญ

๑. การวางแผน (Planning)
๒. การจัดองค์การ (Organizing)
๓. การนำ (Leading)
๔. การควบคุม (Controlling)

สรุป ในการศึกษาคำนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดกระบวนการการบริหารที่มีความคล้ายคลึงกัน เป็น ๔ กระบวนดังนี้ คือ

๑. การวางแผน (Planning)
๒. การจัดองค์การ (Organizing)
๓. การวินิจฉัยสั่งการ (Directing)
๔. การควบคุม (Controlling)

๒.๑.๒ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา

จากที่ได้มีการศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติ ความเป็นมาทางด้านการบริหารและบ่อเกิดแห่งทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร และการบริหารการศึกษาแล้ว ทำให้สามารถแยกทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาออกได้เป็น ๓ จำพวก ดังต่อไปนี้

๒.๑.๒.๑ ทฤษฎีภาวะผู้นำแยกออกได้เป็น

๑. ทฤษฎีผู้นำตามคุณลักษณะผู้นำต้องมีคุณลักษณะที่เหมาะสมแก่การเป็นผู้นำ
๒. ทฤษฎีผู้นำตามตัวแบบของวอร์มเยตตัน และแจโก มุงวิเคราะห์องค์ประกอบต่าง ๆ ด้านสถานการณ์ ว่ามีผลกระทบต่อระดับความร่วมมือของพนักงานมากน้อยเพียงไร
๓. ทฤษฎีภาวะผู้นำ ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการภาวะผู้นำแยกได้เป็นทฤษฎีคุณลักษณะผู้นำ ทฤษฎีพฤติกรรมผู้นำ และทฤษฎีตามสถานการณ์
๔. ทฤษฎีภาวะผู้นำตามพฤติกรรม แยกประเภทผู้นำตามพฤติกรรมที่เขาปฏิบัติ เช่น มุ่งงาน มุ่งความสัมพันธ์
๕. ทฤษฎีความเป็นไปได้ของพีดเลอร์มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าทฤษฎีตามสถานการณ์

๖. ทฤษฎีผู้นำตามสถานการณ์ ของเฮอร์ซีและบลัมชาร์ดการใช้วิธีการในการนำนั้น ผู้นำจะต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับความพร้อมของลูกน้อง และสถานการณ์

๗. ทฤษฎี X และ Y ของแมคเกรเกอร์ เป็นการมุ่งแก้ไขพฤติกรรมของหัวหน้างานให้เล็งมองลูกน้องในแง่ร้าย แต่ให้มองในแง่ดี ทฤษฎี X เป็นการมองลูกน้องในแง่ร้าย และทฤษฎี Y เป็นการมองลูกน้องในแง่ดี

๘. ทฤษฎีแนวทาง – เป้าประสงค์ หัวหน้างานต้องสร้างแรงจูงใจแก่ลูกน้อง เพื่อให้เขามีพฤติกรรมที่พึงปรารถนาไปสู่การทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

๒.๑.๒.๒ ทฤษฎีมนุษย์สัมพันธ์และแรงจูงใจ

๑. ทฤษฎีความต้องการ ๕ ชั้นของอับราฮัม มาสโลว์ ได้แก่ ความต้องการด้านกายภาพ ความปลอดภัย ความต้องการด้านสังคม ความต้องการได้รับการยกย่องนับถือและความต้องการสำเร็จสมหวังในชีวิต

๒. ทฤษฎีความต้องการ ๕ ชั้น ของอีริคพรอมม์ มนุษย์มีความต้องการ ๕ ประการ ได้แก่ มีสัมพันธภาพ สร้างสรรค์ มีสังกัด มีเอกลักษณ์แห่งตนและมีหลักยึดเหนี่ยว

๓. ทฤษฎีความต้องการความสัมฤทธิ์ผลของแมคเคลแลนด์มนุษย์มีความต้องการ ๓ ด้าน ได้แก่ ความสำเร็จ อำนาจ และความต้องการทางสังคม

๔. ทฤษฎีการเสริมแรงของสกินเนอร์การเสริมแรงของมนุษย์มีพื้นฐานอยู่บนปัจจัย ๓ ประการ ได้แก่ มนุษย์จะมีพฤติกรรมตามการเสริมแรงที่เกิดขึ้นกับตนและการทำงานของตน เป็นพฤติกรรมที่สามารถวัดหรือสังเกตได้ และการเสริมแรงที่เหมาะสมนั้นจะทำให้พฤติกรรมที่เป็นที่ต้องการมีเพิ่มขึ้น และที่ไม่ต้องการมีลดน้อยลงไป แบ่งเป็น การเสริมแรงทางบวก คือ การให้รางวัลในผลลัพธ์จากการกระทำที่ต้องการหรือปรับปรุงพฤติกรรม และการเสริมแรงทางลบ คือ การให้รางวัลจากการสามารถขจัดสิ่งที่ไม่ต้องการออกไปได้

๕. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์โครงสร้างบุคลิกภาพของมนุษย์ประกอบไปด้วยพลัง ๓ ประการ ได้แก่ Id Ego และ Superego

๖. ทฤษฎีสององค์ประกอบของเฟรดเดอริคเฮอริชเบิร์ก แรงจูงใจของมนุษย์เกิดขึ้นจากปัจจัยสองอย่าง ได้แก่ สิ่งทำให้เกิดความไม่พอใจและสิ่งทำให้เกิดความพอใจ

๗. ทฤษฎีแห่งบทบาท สมาชิกในสังคมต่างมีตำแหน่ง มีบทบาทต่างก็ต้องแสดงบทบาทของตนไป ในกลุ่มต้องมีผู้นำ และผู้นำต้องมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกลุ่มด้วย มนุษย์มีบทบาท ๓อย่าง ได้แก่ บทบาทที่พอดี บทบาทที่ขาดไปและบทบาทที่ล้นเกิน

๘. ทฤษฎีบุคลิกภาพของเชลดอนบุคลิกภาพของมนุษย์จะขึ้นอยู่กับรูปร่างที่ปรากฏของบุคคลนั้น บุคลิกภาพของมนุษย์แยกเป็นสามประเภท ๑) ผู้มีรูปร่างอ้วนกลม บ้อม ชอบความสบาย การสังคมดี ๒) ผู้มีรูปร่างสูงใหญ่ กล้ามเนื้อแข็งแรง ชอบออกกำลังกาย จิตใจเป็นนักกีฬา ๓) ผู้มีรูปร่างบอบบาง อ่อนแอ ไม่ชอบออกสังคม

๙. ทฤษฎีการจูงใจของเรนชิสลิเคอร์ท ในการปฏิบัติงาน ฝ่ายบริหารจะได้รับประโยชน์เต็มที่จากทรัพยากรบุคคล ต่อเมื่อแต่ละคนในองค์กรได้เป็นสมาชิกของกลุ่ม มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

๑๐. ทฤษฎี ERG ของอัลเดอร์เฟอร์ มนุษย์มีความต้องการ ๓ ชั้น ได้แก่ ต้องการมีชีวิตอยู่ ต้องการมีความสัมพันธ์ และต้องการมีความงอกงาม

๑๑. ทฤษฎีการจูงใจของเมอร์เรย์เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจไว้ ๒๐ประการ ได้แก่ ความชอบน้อมถ่อมตน ความสำเร็จ ความต้องการมีเพื่อน ความก้าวร้าว ความมีอิสรภาพ การมีปฏิภริยา ได้ตอบที่มุ่งแก้ไขพฤติกรรมตนเอง การป้องกันตนเองจากการถูกวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่น การกระทำตนให้เป็นที่ประทับใจของผู้อื่น การหลีกเลี่ยงอันตราย การหลีกเลี่ยงความละอาย การทนุณนอมสิ่งที่น่าเอ็นดู ความมีระเบียบ การเล่น การปฏิเสธคนบางคนและพฤติกรรมบางอย่าง ความสนุกสนานขึ้นบาน ความต้องการทางเพศ การให้ความช่วยเหลือ และจงรักภักดีต่อผู้มีอำนาจเหนือตน และการเข้าใจเหตุการณ์ต่าง ๆ

๑๒. ทฤษฎีแรงจูงใจของฟอร์เตอร์และลอร์เลอร์ ปริมาณของความพยายามขึ้นอยู่กับค่าของรางวัล บวกกับจำนวนพลังงานที่บุคคลมีความเชื่อ และความน่าจะเป็นของการได้รับรางวัล การปฏิบัติงานนำไปสู่รางวัลภายในและภายนอกและรางวัลนำไปสู่ความพึงพอใจ

๑๓. ทฤษฎีการจูงใจของเอลตัน มาโยปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยา มีความสำคัญต่อความพึงพอใจของมนุษย์มากกว่าสภาพแวดล้อมในการทำงาน

๑๔. ทฤษฎีหน้าต่างสี่บานของโจฮารีมีชื่อเรียกว่า ทฤษฎีหน้าต่าง บอกว่า ลักษณะจิตใจมนุษย์ ประดุจห้อง ๔ ห้อง หรือมีหน้าต่างดวงใจอยู่ ๔ บาน ได้แก่ ส่วนที่เปิดเผย จุดบอด ส่วนที่ซ่อนเร้น และกันบังที่ล้าลึก

๑๕. ทฤษฎีอารมณ์ขันแยกออกได้เป็น ๘ ทฤษฎี ได้แก่ทฤษฎีจิตวิทยาและวิวัฒนาการ ทฤษฎีความเหนือกว่า ทฤษฎีความไม่ลงรอยกัน ทฤษฎีความประหลาดใจ ทฤษฎีความขัดแย้งกันในตัวเอง ทฤษฎีการปลดปล่อยและการผ่อนคลาย ทฤษฎีการศึกษา พฤติกรรมส่วนรวมของมนุษย์และทฤษฎีจิตวิเคราะห์

๑๖. ทฤษฎีวุฒิภาวะของคริส อากิริสมนุษย์มีวุฒิภาวะและบางส่วนก็ไม่มีวุฒิภาวะ

๑๗. ทฤษฎีความคาดหวังของวรูมการจูงใจของคนเพื่อกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จะถูกกำหนดโดยคุณค่าของผลลัพธ์ที่ได้จากความพยายาม คุณกับความเชื่อมั่นที่ว่าความพยายามนั้นช่วยให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

๑๘. ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมของดวงเดือนพันธุมนาวิน มนุษย์มีจิตใจและภูมิธรรมที่แตกต่างกัน แยกได้เป็นมนุษย์ที่มี จิตใจเป็นสัตว์ มนุษย์ที่มีจิตใจเป็นคน และมนุษย์ที่มีจิตใจเป็นเทวดา

๑๙. ทฤษฎีต่างตอบแทนของแชปแมน การจูงใจกันและกันของบุคคลสองกลุ่ม เช่น นายกับลูกน้อง เพื่อนกับเพื่อนต่างฝ่ายต่างก็ได้รับประโยชน์จากกันและกัน

๒.๑.๒.๓ ทฤษฎีองค์การ ได้แก่

๑. ทฤษฎีบุคลิกภาพและองค์การ

๒. ทฤษฎีกลุ่มพลวัตของเคอร์ทลูวิน

๓. ทฤษฎีตอบสนองต่ออิทธิพลของสังคมของเคสแมนมีกระบวนการ ๓ อย่าง ของอิทธิพลที่เกิดขึ้นในความสัมพันธ์ที่มีต่อกลุ่มได้แก่ การยินยอมพร้อมใจ การระบุเพื่อยืนยัน และการทำให้เป็นธรรมชาติ

๔. ทฤษฎีการวิเคราะห์กระบวนการปฏิสัมพันธ์ของเบล ปัญหาสำคัญ ๔ ประการ ที่กลุ่มทั้งหลายต้องเผชิญ ได้แก่ การปรับตัว การควบคุมเครื่องมือ การแสดงออก และการจัดการกับความรู้สึกของสมาชิกภายในกลุ่ม

๕. ทฤษฎีเกมส์เกี่ยวข้องกับเทคนิคการตัดสินใจในสถานการณ์ที่มีการขัดแย้งระหว่างบุคคลหรือธุรกิจ ที่มีบุคคลสองฝ่ายที่มุ่งเอาชนะกันโดยตลอดและใช้ยุทธวิธีทุกอย่างเพื่อให้ฝ่ายตนได้ชัยชนะ

๖. ทฤษฎีความน่าจะเป็นเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่มีลักษณะพิเศษ เรียกว่า การสุ่มตัวอย่าง ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้ออกมา นั้น จะเป็นโดยบังเอิญ หรือเป็นความน่าจะเป็น เพื่อสร้างผลลัพธ์ขั้นสุดทำให้เกิดขึ้น

๗. ทฤษฎีระบบของโฮแมน พื้นฐานที่แข็งแกร่งที่ทำให้เข้าใจพฤติกรรมกลุ่ม ได้แก่ กิจกรรม ปฏิสัมพันธ์ และความรู้สึกนึกคิด

๘. ทฤษฎีสองมิติของแจ๊คสัน วิเคราะห์พื้นฐานความเป็นสมาชิกของกลุ่มสมาชิกภาพมีพื้นฐานจากความน่าดึงดูดใจ และสมาชิกมีบทบาทที่เหมาะสมตามมีกลุ่มได้กำหนดมาตรฐานของบทบาทไว้

๙. ทฤษฎีบูรณาการทางสังคมของเบลลอบิบายว่า เอกัตบุคคลได้รับการยอมรับให้เป็นสมาชิกในกลุ่มด้วยเหตุผลอะไร การเข้าเป็นสมาชิกใหม่ในกลุ่ม หากโดดเด่นมากเกินไป จะเป็นภัยแก่ตนเอง

๑๐. ทฤษฎีการเข้าแถว จัดลำดับคิวให้แก่ลูกค้าที่เข้ามารับบริการ เพื่อมุ่งให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด มีการรอคอยน้อยที่สุด ลูกค้าได้รับความพึงพอใจสูงสุด

๑๑. ทฤษฎีการใช้ประโยชน์มุ่งประโยชน์สูงสุดของผู้ตัดสินใจเป็นสำคัญ มุ่งใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่าที่สุด

๒.๑.๒.๔ ทฤษฎีการบริหาร ได้แก่

๑. ทฤษฎี A ทักษะการจัดการของอเมริกา ที่เน้นการจ้างงานระยะสั้น มีความรับผิดชอบ และการตัดสินใจเฉพาะบุคคล โดยพนักงานไม่มีส่วนร่วมด้วย

๒. ทฤษฎี J ทักษะการจัดการแบบญี่ปุ่น ที่เน้นการจ้างงานตลอดชีพ มีความรับผิดชอบและการตัดสินใจร่วมกัน

๓. ทฤษฎี Z ศึกษาการจัดการของญี่ปุ่น เปรียบเทียบกับสหรัฐอเมริกา เป็นการเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด มีการรอคอยน้อยที่สุด ลูกค้าได้รับความพึงพอใจสูงสุด ผลลัพธ์ก็คือ องค์กรมีความเจริญรุ่งเรือง เนื่องจากได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากลูกค้าผู้รับบริการ

๔. ทฤษฎีวัวสองตัวมนุษย์และสัตว์นั้น เมื่ออยู่ผู้เดียวเดียวโดดไม่ ต้องแข่งขันกับผู้ใด ก็อยู่ไปตามสบายเปรียบได้กับวัวตัวเดียว ที่เล็มหญ้ากินโดยลำพัง ก็กินช้าๆ แต่เมื่อเห็นวัวอีกตัวหนึ่งเข้ามาใกล้ก็รู้สึกว่ามีคู่แข่งเกรงหญ้าที่กินอยู่จะไม่พอ ต้องรีบกินเป็นการใหญ่ เกิดการแข่งขันเต็มที่มนุษย์เราต้องการแข่งขันเมื่อแข่งขันแล้วก็ต้องการเป็นผู้ชนะ

๕. ทฤษฎีความเท่าเทียมกันมุ่งเน้นที่หลักการในกายจ่ายค่าตอบแทนแก่พนักงานโดยยึดหลักว่างานเท่ากันเงินต้องเท่ากันมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าทฤษฎีความเสมอภาคโดยปกติมนุษย์ชอบเปรียบเทียบงานที่ตนเองกระทำกับงานของผู้อื่นอยู่เสมอจิตวิทยาเช่นนี้ ทำให้ร้านขายอาหารต้องระมัดระวังในการเสิร์ฟอาหารที่มองเห็นขนาดชิ้นส่วนของอาหารด้วยเช่น สะ

เด็กเมื่อเลิฟ ลูกค้าจะมองว่า ที่ตนเองได้รับกับที่เพื่อนได้รับ ขึ้นโทษเล็กใหญ่กว่ากันหากได้ ขึ้นเล็กก็
จะไว้วางหากได้ขึ้นใหญ่กว่าก็พึงพอใจ

๖. ทฤษฎีแห่งความยุติธรรมมีเนื้อหาว่าการตัดสินใจอย่างมี
จริยธรรมนั้นจะต้องอยู่ที่พื้นฐานบนมาตรฐานของความเท่าเทียมกันความยุติธรรมและความไม่
เข้าข้างฝ่ายหนึ่ง ฝ่ายใด

๗. ทฤษฎีแห่งสิทธิคาดหมายว่าการตัดสินใจที่มีจริยธรรมมากที่สุด
นั้นก็คือการตัดสินใจซึ่งมุ่งรักษาสีทธิของบุคคลที่จะได้รับผลกระทบจากการตัดสินใจนั้น

๘. ทฤษฎีการตัดสินใจวิเคราะห์การจัดการที่มุ่งเน้นไปที่การหา
ทางเลือกตัดสินใจตามสถานการณ์ตามวิธีการตัดสินใจ

๙. ตัวแบบการตัดสินใจแนวคลาสสิกยึดหลักการหาข้อมูลและการ
ใช้เหตุผลอย่างสมบูรณ์หาประโยชน์สูงสุดสำหรับทางเลือก

๑๐. ตัวแบบการตัดสินใจแนวบริหารคำนึงถึงการนำเอาผลการ
ตัดสินใจไปปฏิบัติ

๒.๑.๒.๕ ทฤษฎีการบริหารการศึกษาได้แก่

๑. ทฤษฎีกำหนดรูปแบบใหม่มีสามองค์ประกอบ แทนที่จะมีสอง
องค์ประกอบ ดังทฤษฎีของเฮอริชเบิร์กด้วยการเพิ่มองค์ประกอบที่สามเข้าไปได้แก่ Ambient
หมายถึงสิ่งแวดล้อม Ambient นี้มีส่วนประกอบที่กล่าวถึงบ่อยๆ ได้แก่สิ่งที่ทำให้พึงพอใจและสิ่ง
ที่ทำให้ไม่พึงพอใจสิ่งกระตุ้นในฐานะกลุ่มที่ตอบสนองต่อความพึงพอใจในการทำงานมากกว่า
ความไม่พึงพอใจต่อการทำงานอย่างไรก็ตามการขาดแคลนตัวกระตุ้นในฐานะกลุ่มที่ตอบสนอง
ต่อความพึงพอใจในการทำงานมากกว่าความไม่พึงพอใจต่อการทำงานอย่างไรก็ตามการขาด
แคลนตัวกระตุ้นก็อาจเป็นบ่อเกิดแห่งความไม่พึงพอใจได้องค์ประกอบของ Ambient นั้นมีอยู่
& ประการด้วยกัน ได้แก่ เงินเดือนโอกาสที่จะได้เจริญงอกงามโอกาสที่จะเสี่ยงความสัมพันธ์ที่มีต่อ
ผู้บังคับบัญชาและสถานภาพ

๒. ทฤษฎีบรรยากาศสอลับบราวน์ได้เสนอกฤษฎีสองประการ
สำหรับเปลี่ยนแปลงบรรยากาศของสถานศึกษา ประการแรกได้แก่กฤษฎีด้านคลินิกประการที่
สองได้แก่กฤษฎีที่มุ่งความเจริญงอกงามเป็นศูนย์กลางทั้งสองกฤษฎีนี้ต่างก็ไม่ได้เป็นตัวเลือกแก่
กันและกันแต่สามารถใช้ด้วยกันโดยเรียงตามลำดับและทั้งสองกฤษฎีต่างก็จำเป็นต่อการ
เปลี่ยนแปลงกฤษฎีด้านคลินิคนั้นเน้นที่ธรรมชาติของความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มย่อยใน

สถานศึกษาในขณะที่กลุ่มมุ่งความเจริญงอกงามเป็นศูนย์กลางนั้นเน้นที่การพัฒนาของเอกัตบุคคล

๓. ทฤษฎีการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสถานศึกษาการเปลี่ยนแปลงนั้นต้องมีทิศทางแน่ชัดและควรจะนำไปสู่ความก้าวหน้าครูอาจารย์มีศักยภาพสูงมากที่จะพัฒนาและนำเอาความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นไปทำให้เกิดประโยชน์ สิ่งที่ค้นพบจากการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีดังนี้

๑. การมีโอกาสร่วมตัดสินใจทำให้ครูมีขวัญดี
๒. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อความพึงพอใจต่อวิชาชีพ

๓. ครูอาจารย์พึงพอใจอาจารย์ใหญ่ที่ส่งเสริมให้เขาเข้าร่วมตัดสินใจ

๔. ครูอาจารย์มีได้คาดหวังจะเข้ามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเสียทุกเรื่องไปเขาอยากเข้าร่วมตัดสินใจเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวเขาหรือผลประโยชน์ของเขาเท่านั้น

๕. องค์ประกอบทั้งภายในและภายนอกมีผลกระทบต่อระดับของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

๔. ทฤษฎีอำนาจและความขัดแย้งในสถาบันการศึกษาของวิกเตอร์ บอลดิริจทฤษฎีเน้นที่ตัวแบบทางการเมือง (Political model) เป็นส่วนสำคัญในการวิเคราะห์ด้านสังคมวิทยาตั้งแต่สมัยของคาร์ล มาร์กซ์ เป็นต้นมานักทฤษฎีความขัดแย้งเน้นที่การแยกส่วนของระบบสังคมออกเป็นกลุ่มผลประโยชน์ซึ่งแต่ละกลุ่มต่างก็มีเป้าประสงค์ที่ต่างกันออกไปศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผลประโยชน์เหล่านี้และแต่ละกลุ่มต่างก็พยายามที่จะได้เปรียบอีกกลุ่มหนึ่งหรืออีกหลาย ๆ กลุ่ม

๒.๑.๒ ฮอยและมิสเกลได้จัดกลุ่มทฤษฎีการบริหารการศึกษาเอาไว้ดังนี้

๒.๑.๒.๑ ทักษะด้านแนวความคิดสำหรับการวิเคราะห์ (Conceptual perspectives for analysis) วิเคราะห์สถานศึกษาว่าเป็นองค์การแบบหนึ่งและวิเคราะห์ว่าสถานศึกษาเป็นระบบของสังคม

๒.๑.๒.๒ ระบบราชการและสถานศึกษา (Bureaucracy and the school) กล่าวถึงแนวความคิดของอำนาจหน้าที่ตัวแบบของแมกซ์เวเบอร์เกี่ยวกับระบบราชการและโครงสร้างของระบบราชการในสถานศึกษา

๒.๑.๒.๓ ความเป็นวิชาชีพในระบบราชการของสถานศึกษา (The professional in the school bureaucracy) กล่าวถึงความขัดแย้งระหว่างความเป็นวิชาชีพกับระบบราชการการนำเอาความเป็นวิชาชีพและระบบราชการเข้าไปใช้ในสถานศึกษาความสัมพันธ์ของอำนาจหน้าที่ในสถานศึกษาบทบาทของอาจารย์ใหญ่ผู้อำนวยการสถานศึกษาและความซื่อสัตย์ของครูอาจารย์

๒.๑.๒.๔ แรงจูงใจสิ่งจูงใจและความพึงพอใจ (Motivation, incentives and satisfaction) กล่าวถึงแรงจูงใจในการทำงานทฤษฎีวุฒิภาวะของอาเกอริสทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ทฤษฎีสององค์ประกอบของเฮอริชเบิร์กทฤษฎีการก่อตัวขึ้นใหม่ (Reformulated theory) ทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy theory) แรงจูงใจและการปฏิบัติงานสิ่งจูงใจในองค์การความพึงพอใจในงานความพึงพอใจต่อผลการปฏิบัติงานทฤษฎีแรงจูงใจและสิ่งจูงใจ

๒.๑.๒.๕ บรรยากาศขององค์การ (Organizational climate) กล่าวถึงพฤติกรรมของครูอาจารย์และอาจารย์ใหญ่/ผู้อำนวยการตั้งแต่เปิดไปจนถึงปีระบบการจัดการตั้งแต่เอาเปรียบหวงอำนาจไปจนถึงการร่วมมือประสานงานการบริหารแบบมีส่วนร่วมการปฏิรูปนิเทศแบบควบคุมนักเรียนการรักษานักเรียนแรงบีบคั้นจากสิ่งแวดล้อมการพัฒนาและการควบคุมทฤษฎีบรรยากาศ : การนำเอาไปปฏิบัติ

๒.๑.๒.๖ ภาวะผู้นำ (Leadership) กล่าวถึงทฤษฎีคุณลักษณะ-สถานการณ์ที่ขัดแย้งกันอยู่ที่ศทางของภาวะผู้นำความมีประสิทธิภาพของผู้นำข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยเกี่ยวกับผู้นำในอนาคต

๒.๑.๒.๗ การวินิจฉัยสั่งการ (Decision making) ทฤษฎีการวินิจฉัยสั่งการกระบวนการวินิจฉัยสั่งการ : วงจรแห่งการปฏิบัติการวินิจฉัยสั่งการในการบริหารการศึกษาการมีส่วนร่วมในการวินิจฉัยสั่งการตัวแบบสำหรับการวินิจฉัยสั่งการร่วมกัน : แนวทางสำหรับนำไปประยุกต์ใช้

๒.๑.๒.๘ การติดต่อสื่อสารทฤษฎีการติดต่อสื่อสารการวิจัยเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารในการบริหารการศึกษาทฤษฎีการสื่อสาร : การนำไปประยุกต์ใช้

ฮอยและมิสเกล ได้กล่าวถึงแนวทางในอนาคตของแนวโน้มในการพัฒนาทฤษฎีต่างๆ ทางด้านการบริหารการศึกษาสิ่งที่เข้าทำนายเอาไว้ก็คือว่าส่วนใหญ่แล้วจะเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ การรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลางและการเป็นวิชาชีพมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม

ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษานั้นมีอยู่มากมายสามารถจำแนกประเภทได้เป็นทฤษฎีภาวะผู้นำทฤษฎีมนุษยสัมพันธ์ทฤษฎีบุคลิกภาพทฤษฎีองค์การทฤษฎีการบริหารซึ่งแยกย่อยออกไปเป็นทฤษฎีการบริหารการศึกษาซึ่งจวบจนปัจจุบันนี้ก็ยังไม่มียทฤษฎีการ

บริหารการศึกษาใดที่สามารถให้ภาพการบริหารที่สมบูรณ์ได้ต้องมีการประยุกต์ทฤษฎีและแนวคิดหลายหลายมาใช้

๒.๒ หลักการ และแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑. ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

คำว่า การบริหาร (Administration) ใช้ในความหมายกว้าง ๆ เช่น การบริหารราชการ อีกคำหนึ่ง คือ การจัดการ (Management) ใช้แทนกันได้กับคำว่า การบริหาร ส่วนมากหมายถึง การจัดการทางธุรกิจมากกว่าโดยมีหลายท่านได้ระบุดังนี้

ปีเตอร์เอฟดริคเกอร์ (Peter F. Drucker) คือ ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น

เฮอริเบิร์ต เอ ซีมอน (Herbert A. Simon) , หน้า คือ กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน

Simon ให้ความหมายการบริหาร หมายถึง ศิลปะในการทำให้สิ่งต่าง ๆ ได้รับการกระทำจนเป็น ผลสำเร็จ กล่าวคือ ผู้บริหารไม่ใช่เป็นผู้ปฏิบัติ แต่เป็นผู้ใช้ศิลปะทำให้ผู้ปฏิบัติทำงานจนสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือกแล้ว

Sergiovanni ให้ความหมายการบริหาร คือ กระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

Barnard ให้ความหมายการบริหาร คือ การทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ที่รวมปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (๒๕๔๗ , หน้า ๒๓) สถานศึกษาหมายถึง สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ศูนย์การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย วิทยาลัยชุมชน สถาบันหรือสถานศึกษาที่เรียกชื่ออย่างอื่นของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติและตามประกาศกระทรวง (๒๕๔๗, หน้า ๒๓)

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (๒๕๔๒, หน้า ๖) ส่วนคำว่าการบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน นับแต่ บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล และอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

สมศักดิ์ คงเที่ยง(๒๕๔๒, หน้า ๑) การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายๆอย่าง ที่บุคคลร่วมกันกำหนดโดยใช้กระบวนการอย่างมีระบบและให้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม

๒. ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

๒.๑ การบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์

การบริหารเป็นสาขาวิชาที่มีการจัดการระเบียบอย่างเป็นระบบ คือ มีหลักเกณฑ์และทฤษฎีที่ฟังเชื่อถือได้ อันเกิดจากการค้นคว้าเชิงวิทยาศาสตร์ เพื่อประโยชน์ในการบริหาร โดยลักษณะนี้ การบริหารจึงเป็นศาสตร์ (Science) เป็นศาสตร์สังคม ซึ่งอยู่กลุ่มเดียวกับวิชาจิตวิทยา สังคมวิทยา และรัฐศาสตร์แต่ถ้าพิจารณาการบริหารในลักษณะของการปฏิบัติที่ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และทักษะของผู้บริหารแต่ละคน ที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งเป็นการประยุกต์เอาความรู้ หลักการและทฤษฎีไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และสิ่งแวดล้อม การบริหารก็จะมีลักษณะเป็นศิลป์

ปัจจัยสำคัญการบริหารที่สำคัญมี ๔ อย่าง ที่เรียกว่า ๔ Ms ได้แก่

๑. คน (Man)
๒. เงิน (Money)
๓. วัสดุสิ่งของ(Materials)
๔. การจัดการ (Management)

๓. กระบวนการบริหารการศึกษา

จากหลักการบริหารทั่วไป ๑๔ ข้อของ Fayol ทำให้ต่อมา Luther Gulick ได้นำมาปรับต่อยอดเป็นที่รู้จักกันดีในตัวย่อที่ชื่อว่า POSDCoRB กลายเป็นคัมภีร์ของการจัดการในต้นยุคของศาสตร์การบริหารซึ่งตัวย่อแต่ละตัวมีความหมายดังนี้

P – Planning	หมายถึง	การวางแผน
O – Organizing	หมายถึง	การจัดองค์การ
S – Staffing	หมายถึง	การจัดคนเข้าทำงาน
D – Directing	หมายถึง	การสั่งการ
Co – Coordinating	หมายถึง	ความร่วมมือ
R – Reporting	หมายถึง	การรายงาน
B – Budgeting	หมายถึง	งบประมาณ

๔. ทฤษฎีทางการบริหารและวิวัฒนาการการบริหารการศึกษา

ระยะที่ ๑ ระหว่าง ค.ศ. ๑๘๘๗ – ๑๙๔๕ (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, ๒๕๔๒, หน้า ๑๐) ยุคนักทฤษฎีการบริหารสมัยดั้งเดิม (the classical organization theory) แบ่งย่อยเป็น ๓ กลุ่มดังนี้

๑. กลุ่มการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์ของเทย์เลอร์ (Scientific management) ของเฟรดเดอริกเทย์เลอร์ (Frederick Taylor) ความมุ่งหมายสูงสุดของแนวคิดเชิงวิทยาศาสตร์ คือ จัดการบริหารธุรกิจหรือโรงงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด Taylor มองคนงานแต่ละคนเปรียบเสมือนเครื่องจักรที่สามารถปรับปรุงเพื่อเพิ่มผลผลิตขององค์การได้ เจ้าของตำรับ The one best way คือประสิทธิภาพของการทำงานสูงสุดจะเกิดขึ้นได้ต้องขึ้นอยู่กับสิ่งสำคัญ ๓ อย่างคือ

- ๑.๑ เลือกคนที่มีความสามารถสูงสุด (Selection)
- ๑.๒ ฝึกอบรมคนงานให้ถูกวิธี (Training)
- ๑.๓ หาสิ่งจูงใจให้เกิดกำลังใจในการทำงาน (Motivation)

เทย์เลอร์ ก็คือ ผลผลิตของยุคอุตสาหกรรมในงานวิจัยเรื่อง Time and motion studies เวลาและการเคลื่อนไหว เชื่อว่ามีวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่จะบรรลุวัตถุประสงค์เพียงวิธีเดียวที่ดีที่สุด เขาเชื่อในวิธีแบ่งงานกันทำ ผู้ปฏิบัติระดับล่างต้องรับผิดชอบต่อระดับบน เทย์เลอร์ เสนอระบบการจ้างงาน(จ่ายเงิน)บนพื้นฐานการสร้างแรงจูงใจ สรุปหลักวิทยาศาสตร์ของเทย์เลอร์สรุปง่าย ๆ ประกอบด้วย ๓ หลักการดังนี้ ๑) การแบ่งงาน (Division of labors) ๒) การควบคุมดูแลบังคับบัญชาตามสายงาน (Hierarchy) ๓) การจ่ายค่าจ้างเพื่อสร้างแรงจูงใจ (Incentive payment)

๒. กลุ่มการบริหารจัดการ (Administration management) หรือ ทฤษฎีบริหารองค์การอย่างเป็นทางการ (Formal organization theory) ของ อังรี ฟาโยล (Henri Fayol) บิดาของทฤษฎีการปฏิบัติการและการจัดการตามหลักบริหาร ทั้ง Fayol และ Taylor จะเน้นตัวบุคคลปฏิบัติงาน และวิธีการทำงาน ได้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลแต่ก็ไม่มองด้าน จิตวิทยา (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, ๒๕๔๒, หน้า ๑๗) Fayol ได้เสนอแนวคิดในเรื่องหลักเกี่ยวกับการบริหารทั่วไป ๑๔ ประการ แต่ลักษณะที่สำคัญ มีดังนี้

๒.๑ หลักการทำงานเฉพาะทาง (Specialization) คือ การแบ่งงานให้เกิดความชำนาญเฉพาะทาง

๒.๒ หลักสายบังคับบัญชา เริ่มจากบังคับบัญชาสูงสุดสู่ระดับต่ำสุด

๒.๓ หลักเอกภาพของบังคับบัญชา (Unity of command)

๒.๔ หลักขอบข่ายของการควบคุมดูแล (Span of control) ผู้ดูแลหนึ่งคนต่อ ๖ คนที่จะอยู่ใต้การดูแลจึงจะเหมาะสมและมีประสิทธิภาพที่สุด

๒.๕ การสื่อสารแนวตั้ง (Vertical communication) การสื่อสารโดยตรงจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง

๒.๖ หลักการแบ่งระดับการบังคับบัญชาให้น้อยที่สุด คือ ไม่ควรมีสายบังคับบัญชายืดยาวหลายระดับมากเกินไป

๒.๗ หลักการแบ่งความรับผิดชอบระหว่างสายบังคับบัญชาและสาย เสนาธิการ (Line and staff division)

๓. ทฤษฎีบริหารองค์การในระบบราชการ (Bureaucracy) มาจากแนวคิดของ แมกซ์ เวเบอร์ (Max weber) ที่กล่าวถึงหลักการบริหารราชการประกอบด้วย

๓.๑ หลักของฐานอำนาจจากกฎหมาย

๓.๒ การแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบ ที่ต้องยึดระเบียบกฎเกณฑ์

๓.๓ การแบ่งงานตามความชำนาญการเฉพาะทาง

๓.๔ การแบ่งงานไม่เกี่ยวกับผลประโยชน์ส่วนตัว

๓.๕ มีระบบความมั่นคงในอาชีพ

จะอย่างไรก็ตาม ระบบราชการก็มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ซึ่งในด้าน ข้อเสีย คือ สายบังคับบัญชายืดยาวการทำงานต้องอ้างอิงกฎระเบียบ จึงชักช้าไม่ทันการแก้ไขปัญหาในปัจจุบันเรียกว่า ระบบ "Red tape" ในด้านข้อดี คือ ยึดประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก การบังคับบัญชาการเลื่อนขั้นตำแหน่งที่มีระบบระเบียบ แต่ในปัจจุบันระบบราชการกำลังถูกแทรกแซงทางการเมืองและทางเศรษฐกิจ จึงทำให้เริ่มมีปัญหา

ระยะที่ ๒ ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๔๕ - ๑๙๕๘ (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, ๒๕๔๒ , หน้า ๑๐) ยุคทฤษฎีมนุษยสัมพันธ์ (Human relation) Folletteได้นำเอาจิตวิทยามาใช้และได้เสนอการแก้ปัญหาความขัดแย้ง (Conflict) ไว้ ๓ แนวทางดังนี้

๑. Domination คือ ใช้อำนาจอีกฝ่ายสยบลง คือให้อีกฝ่ายแพ้ให้ได้ ไม่ดีนัก

๒. Compromise คือ คนละครึ่งทาง เพื่อให้เหตุการณ์สงบโดยประนีประนอม

๓. Integration คือ การหาแนวทางที่ไม่มีใครเสียหน้า ได้ประโยชน์ทั้ง ๒ ทาง(ชนะชนะ) นอกจากนี้Folletteให้ทัศนะน่าฟังว่าการเกิดความขัดแย้งในหน่วยงานเป็นความบกพร่องของการบริหาร (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, ๒๕๔๒, หน้า ๒๕)

การวิจัยหรือการทดลองฮอว์ธอร์น (Hawthon experiment) ที่ เมโย (Mayo) กับคณะทำการวิจัยเริ่มที่ข้อสมมติฐานว่าสิ่งแวดล้อมมีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของคนงาน มีการค้นพบจากการทดลองคือมีการสร้างกลุ่มแบบไม่เป็นทางการในองค์กร ทำให้เกิดแนวความคิดใหม่ที่ว่า ความสัมพันธ์ของมนุษย์ มีความสำคัญมาก ซึ่งผลการศึกษาทดลองของเมโยและคณะพอสรุปได้ดังนี้

๑. คนเป็นสิ่งมีชีวิต จิตใจ ขวัญ กำลังใจและความพึงพอใจเป็นเรื่องสำคัญในการทำงาน
๒. เงินไม่ใช่ สิ่งล่อใจที่สำคัญแต่เพียงอย่างเดียว รางวัลทางจิตใจมีผลต่อการจูงใจในการทำงานไม่น้อยกว่าเงิน
๓. การทำงานขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางสังคมมากกว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

ข้อคิดที่สำคัญ การตอบสนองคน ด้านความต้องการศักดิ์ศรี การยกย่อง จะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานจากแนวคิด "มนุษย์สัมพันธ์"

ระยะที่ ๓ ตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๕๔ – ปัจจุบัน (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, ๒๕๔๒ , หน้า ๑๑) ยุคการใช้ทฤษฎีการบริหาร (Administrative theory) หรือการศึกษาเชิงพฤติกรรมศาสตร์ (Behavioral science approach) ยึดหลักระบบงาน + ความสัมพันธ์ของคน + พฤติกรรมขององค์กร ซึ่งมีแนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่หลายๆคนได้แสดงไว้ดังต่อไปนี้

เชสเตอร์ ไอ บาร์นาร์ด (Chester I Barnard) เขียนหนังสือชื่อ The function of the executive ที่กล่าวถึงงานในหน้าที่ของผู้บริหารโดยให้ความสำคัญต่อบุคคลระบบของความร่วมมือขององค์กร และเป้าหมายขององค์กร กับความต้องการของบุคคลในองค์กรต้องสมดุลกัน

ทฤษฎีของมาสโลว์ ว่าด้วยการจัดอันดับขั้นของความต้องการของมนุษย์ (Maslow hierarchy of needs) เป็นเรื่องแรงจูงใจแบ่งความต้องการของมนุษย์ตั้งแต่ความต้องการด้านกายภาพ ความต้องการด้านความปลอดภัยความต้องการด้านสังคม ความต้องการด้านการเคารพนับถือ และประการสุดท้ายคือ การบรรลุศักยภาพของตนเอง (Self actualization) คือ มีโอกาสได้พัฒนาตนเองถึงขั้นสูงสุดจากการทำงาน แต่ความต้องการเหล่านั้นต้องได้รับการสนองตอบตามลำดับขั้น

ทฤษฎี x ทฤษฎี y ของแมคกรีกอร์(Douglas mc gregor theory x, theory y) เขาได้เสนอแนวคิดการบริหารอยู่บนพื้นฐานของข้อสมมติฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ต่างกัน ทฤษฎี x (The traditional view of direction and control) ทฤษฎีนี้เกิดข้อสมมติฐานดังนี้

๑. คนไม่ยอมทำงาน และหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ
๒. คนไม่ทะเยอทะยาน และไม่คิดริเริ่ม ชอบให้การสั่ง
๓. คนเห็นแก่ตนเองมากกว่าองค์การ
๔. คนมักต่อต้านการเปลี่ยนแปลง
๕. คนมักโง่ และหลอ้งง่าย

ผลการมองธรรมชาติของมนุษย์เช่นนี้ การบริหารจัดการจึงเน้นการใช้เงิน วัตถุเป็นเครื่องล่อใจ เน้นการควบคุม การสั่งการ เป็นต้น ทฤษฎี y (The integration of individual and organization goal) ทฤษฎีข้อนี้ เกิดจากข้อสมมติฐานดังนี้

๑. คนจะให้ความร่วมมือ สนับสนุน รับผิดชอบ ขยัน
๒. คนไม่เกียจคร้านและไว้วางใจได้
๓. คนมีความคิดริเริ่มทำงานถ้าได้รับการจูงใจอย่างถูกต้อง
๔. คนมักจะพัฒนาวิธีการทำงาน และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

ผู้บังคับบัญชาจะไม่ควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเข้มงวด แต่จะส่งเสริมให้รู้จักควบคุมตนเองหรือของกลุ่มมากขึ้น ต้องให้เกียรติซึ่งกันและกันจากความเชื่อที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดระบบการบริหารที่แตกต่างกันระหว่างระบบที่เน้นการควบคุมกับระบบที่ค่อนข้างให้อิสระภาพ.

อูชิ (Ouchi) ชาวญี่ปุ่นได้เสนอ ทฤษฎี z (z theory) (William g. ouchi) ศาสตราจารย์แห่งมหาวิทยาลัย UCLA (University of California Los Angeles) ทฤษฎีนี้รวมเอาหลักการของทฤษฎี x , y เข้าด้วยกัน แนวความคิดก็คือ องค์การต้องมีหลักเกณฑ์ที่ควบคุมมนุษย์ แต่มนุษย์ก็รักความเป็นอิสระ และมีความต้องการหน้าที่ของผู้บริหารจึงต้องปรับเป้าหมายขององค์การให้สอดคล้องกับเป้าหมายของบุคคลในองค์การสรุปเพื่อออมชอมสองทฤษฎี มีองค์ประกอบที่สำคัญ ๔ ประการคือ

๑. การทำให้ปรัชญาที่กำหนดไว้บรรลุ
๒. การพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชาให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
๓. การให้ความไว้วางใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา
๔. การให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
๕. นโยบายการบริหารจัดการสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๔๙, หน้า ๑) ได้กล่าวถึงการบริหารจัดการสถานศึกษาว่า กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายสร้างความเข้มแข็งและยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้สูงขึ้นในด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านคุณภาพของนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพสถานศึกษาไว้คือ บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา การรวมสถานศึกษาการยุบหรือล้มเลิกสถานศึกษา ทั้งนี้การดำเนินงานดังกล่าวต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าและการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น การบริหารจัดการเพื่อนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพและรูปแบบการดำเนินงาน จะมุ่งไปที่การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เกิดทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้หลากหลาย สามารถนำวิธีการเรียนไปใช้ในชีวิตจริงได้และมุ่งให้ผู้เกี่ยวข้องทุกคนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดด้วยเรียน ในการออกแบบในการบริหารจัดการสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องจัดรูปแบบอย่างเหมาะสมให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งมีความผูกพันกับสถานศึกษาอย่างแนบแน่นมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

๖. การจัดการเรียนการสอนสำหรับสถานศึกษา

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (๒๕๔๙, หน้า ๘ - ๑๗) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา รูปแบบต่าง ๆ ไว้ดังนี้

๖.๑ การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ แบ่งเป็น ๕รูปแบบ

๖.๑.๑ รูปแบบการบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน เป็นการบูรณาการแบบรวมชั้นเรียนเป็นช่วงชั้นเรียน และบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภายในกลุ่มการเรียนรู้เดียวกัน

๖.๑.๒ รูปแบบการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นการบูรณาการแบบคละชั้นเรียนและนำสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ มาบูรณาการตั้งแต่ ๒ กลุ่มสาระการเรียนรู้ขึ้นไป

๖.๑.๓ รูปแบบการจัดกิจกรรม walk rally เป็นการเรียนรู้แบบบูรณาการทั้งสถานศึกษาหรือเป็นช่วงชั้น ที่ผู้เรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติจริงจากฐานการเรียนรู้ต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาก่อนที่จะออกไปศึกษาหาความรู้จากสถานการณ์จริง

๖.๑.๔ รูปแบบการสอนแบบมอนเตสซอรี (Montessori) เป็นการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นวิธีการสอนที่เด็กสามารถเรียน อ่าน เขียน คำนวณ โดยวิธี

ธรรมชาติเหมือนกับการเดินและพูด เด็กสามารถเรียนรู้ได้สอดคล้องกับช่วงเวลาของความสนใจและความพร้อมของเด็ก

๖.๑.๕ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องวิถีชีวิตของนักเรียนและชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ผ่านปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้

๖.๒ การเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ มีรูปแบบการดำเนินการอยู่ ๒รูปแบบ คือ

๖.๒.๑ รถคอมพิวเตอร์เคลื่อนที่ (Mobile unit) ติดตั้งเครื่องคอมพิวเตอร์จำนวน ๑๓ - ๒๑ เครื่อง ประจํารถออกไปบริการในสถานศึกษา

๖.๒.๒ ศูนย์การเรียนรู้คอมพิวเตอร์ (Office station unit) ติดตั้งเครื่องคอมพิวเตอร์จำนวน ๑๑ - ๓๐ เครื่องไว้ที่ห้องเรียนในสถานศึกษาที่เป็นศูนย์ให้นักเรียนในเขตบริการมาใช้เรียน โดยใช้หลักผู้เรียนเคลื่อนไปหาคอมพิวเตอร์

๖.๓ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นวิธีเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน โดยครูต้องเป็นผู้ควบคุมดูแล คอยแนะนำนักเรียนตลอดจนการสรุปทเรียนด้วย

๖.๔ การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีสถานศึกษาตั้งกระจายอยู่ทุกพื้นที่ ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานบริหารจัดการสถานศึกษา โดยให้สังคมได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All for education) ประกอบด้วยบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ๆ มุ่งให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดด้วยเรียน โดยมีรูปแบบของการมีส่วนร่วมทั้งภายในองค์กรและหน่วยงานภายนอกอื่น ดังนี้

๖.๔.๑ มหาวิทยาลัยราชภัฏ หรือ สถาบันการศึกษา จัดส่งนักศึกษาฝึกสอน นักศึกษาฝึกงาน การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ผลิตรายการสอน สื่อการสอน

๖.๔.๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ สนับสนุนงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ สื่อ อุปกรณ์สำหรับการเรียนการสอน ครูอัตราจ้าง หรือ รับผิดชอบจัดการศึกษาเมื่อมีความพร้อม

๖.๔.๓ เครือข่ายแผนแม่บทเพื่อเอาชนะความยากจนจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและพัฒนาอาชีพให้กับชุมชนโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ร่วมกับชุมชน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต

๖.๔.๔ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา สนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ สนับสนุนการพัฒนาครูและบุคลากร ทุนการศึกษา สื่อ วัสดุอุปกรณ์

๖.๔.๕ เครือข่ายครูในฝัน ครูแกนนำ ครูต้นแบบ ครูแห่งชาติ อาจารย์ ๓ ครู ในสถานศึกษาที่มีครูเกินชั้นเรียน มีชั่วโมงสอนสัปดาห์ละไม่เกิน ๒๒ ชั่วโมง ผู้บริหารต้นสังกัดอนุญาตให้ไปสอนสถานศึกษาขนาดเล็ก ๓ - ๕ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ใช้แผนการสอนเดียวกับที่สอนในสถานศึกษาต้นสังกัด ผลการสอนอยู่ในเกณฑ์ที่ดีและได้ค่าตอบแทน

๒.๓ หลักการ และแนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา มีนักบริหารและนักวิชาการได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาในทัศนะต่าง ๆ ดังนี้

เข้มทอง ศิริแสงเลิศ (๒๕๔๕, หน้า ๓) ได้สรุปความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การรับประกันคุณภาพของกระบวนการบริหารสถานศึกษา ได้มีการวางแผนทำงานและดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบเพื่อให้ผลผลิตของสถานศึกษามีคุณภาพตรงตามมาตรฐานทางการศึกษาและตรงตามความต้องการของผู้รับบริการได้ตลอดเวลา การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality assurance) เป็นการบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นความพยายามที่จะประกันได้ว่า ผลผลิตที่ออกมามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นที่ยอมรับของสังคม

วารินทร์ สิ้นสูงสุด (๒๕๔๓, หน้า ๑๕๖) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึงการให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่า สถานศึกษามีแนวทาง ในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน สอดคล้องกับหลักการ นโยบาย จุดเน้นของแผนการจัดการศึกษาของรัฐ สถานศึกษาได้ปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อคุณภาพทางการศึกษาที่ดีของผู้เรียนทุกคน

วิริยะ บุญยะนิวาสน์ (๒๕๔๐, หน้า ๑) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา คือระบบการสร้าง ความมั่นใจ พึงพอใจ ประทับใจต่อสังคม ผู้ปกครอง ลูกค้ำ ว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ผู้จบการศึกษามีคุณภาพตามที่กำหนด

สุรัฐ ศิลปะอนันต์ (๒๕๔๐, หน้า ๑๓) ได้กล่าวไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการกำหนดมาตรฐานที่กำหนดไว้ โดยประเมินความสำเร็จของผู้เรียนให้ได้มาตรฐานตาม

หลักสูตร การมีเป้าหมายชัดเจนและการกำหนดระบบสองระบบ คือ ความรับผิดชอบ (Accountability) และการวัดผล (Measurement) จะเป็นเครื่องกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับครูผู้สอนและความคาดหวัง

สงบ ลักษณะ (๒๕๔๑, หน้า ๒) ได้กล่าวว่าการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการวางแผนและกระบวนการจัดการของผู้รับผิดชอบการศึกษาที่จะรับประกันให้สังคมเชื่อมั่นจะพัฒนาผู้เรียนให้ครบถ้วนตามหลักฐานที่ได้ระบุไว้ในหลักสูตรและตรงกับความมุ่งหวังของสังคม

สมศักดิ์ สินธุเวชญ์ (๒๕๔๒, หน้า ๒) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการที่ยกมาตรฐานของสถานศึกษาต่าง ๆ ที่ยังไม่เข้ามาตรฐาน ผลักดันให้ได้มาตรฐานสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ผู้จบการศึกษามีคุณภาพมาตรฐานที่กำหนดไว้

อ่ำรุ่ง จันทวานิช (๒๕๔๒, หน้า ๗๙) ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า หมายถึง วิธีการหรือกลยุทธ์ที่กำหนดแนวปฏิบัติหรือแนวทางในการดำเนินงานในการจัดการศึกษา เป็นหลักประกันว่านักเรียนมีคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม

นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา ไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๔๑, หน้า ๑๐) ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กิจกรรมหรือแนวปฏิบัติใด ๆ เพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้รับบริการทางการศึกษา คือ นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคมและรัฐว่า การดำเนินงานของสถานศึกษาตามพันธกิจที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้ นั้น จะทำให้ผลผลิตของการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาเป็นที่ยอมรับของสังคม

กรมสามัญศึกษา (๒๕๔๒, หน้า ๘) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนาสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมว่า สถานศึกษาจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนจบการศึกษา มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาเป็นที่ยอมรับของสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๔๓, หน้า ๗) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารกิจการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งผู้รับบริการโดยตรง

ได้แก่ ผู้เรียนและผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชนและสังคมโดยรวมว่า การดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด การประกันคุณภาพมีแนวทางอยู่บนพื้นฐานของการป้องกันไม่ให้เกิดการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพและผลผลิตที่ไม่มีคุณภาพ

สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาและผู้เรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาที่กำหนด เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการอื่นได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สถานประกอบการ และสังคมว่า ผู้ที่จบการศึกษามีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่สังคมต้องการ

๑. ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา

รัฐบาลทุกสมัยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะการศึกษาเป็นการพัฒนาคน กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำรงอยู่อย่างยั่งยืนต้องอาศัยระบบการประกันคุณภาพเป็นกลไกขับเคลื่อน จึงได้มีกฎหมายเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐(๒๕๕๐, หน้า ๓๒-๓๓) ตามมาตรา ๘๐ ได้กำหนดแนวนโยบายด้านศาสนา สังคม การสาธารณสุข การศึกษาและวัฒนธรรมไว้ว่า รัฐต้องพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการวัดการศึกษาในทุกระดับ และทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๑.๒ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕ได้กำหนดไว้ในหมวดที่ ๖ มาตรา ๔๗ที่เกี่ยวกับมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาว่า ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อให้พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายในและระบบประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา มาตรา ๔๘ ให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในการรองรับการประกันคุณภาพภายนอกและ มาตรา ๔๙ ให้มี

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. เพื่อทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประกันคุณภาพภายนอกและทำการประกันผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการและแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ ตามที่กำหนดไว้หนึ่งครั้งในทุกห้าปีและต้องเสนอผลการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

๑.๓ กระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ มีสาระสำคัญคือ ข้อ ๗ ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ข้อ ๘ ให้สถานศึกษาชั้นพื้นฐานจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย กำหนดมาตรฐานการศึกษา การจัดระบบบริหารสารสนเทศ การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วยอุดมการณ์การจัดการศึกษา หลักการจัดการศึกษาและมาตรฐานการศึกษา มาตรฐานการศึกษาชั้นพื้นฐานที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้มีทั้งหมด ๔ ด้าน คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน จำนวน ๘ มาตรฐาน ๓๓ ตัวบ่งชี้ ด้านการจัดการเรียนรู้ จำนวน ๒ มาตรฐาน ๑๔ ตัวบ่งชี้ ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา จำนวน ๖ มาตรฐาน ๓๓ ตัวบ่งชี้ และด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้จำนวน ๒ มาตรฐาน ๔ ตัวบ่งชี้ รวมทั้งสิ้น ๑๘ มาตรฐาน ๘๔ ตัวบ่งชี้

๑.๔ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ.(๒๕๕๑, หน้า ๔ - ๓๗) ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาเพื่อใช้ในการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบที่สองสำหรับการศึกษาชั้นพื้นฐานในระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษา มีทั้งหมดระดับละ ๑๔ มาตรฐาน แบ่งออกเป็น ๓ ด้าน คือ มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียนจำนวน ๗ มาตรฐาน ๒๙ ตัวบ่งชี้ มาตรฐานด้านครู จำนวน ๒ มาตรฐาน ๑๓ ตัวบ่งชี้ และมาตรฐานด้านผู้บริหารจำนวน ๕ มาตรฐาน ๑๕ ตัวบ่งชี้ รวมทั้งสิ้น ๑๔ มาตรฐาน เป็นทิศทางให้สถานศึกษาได้มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับการประกันคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

๑.๕ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(๒๕๕๐, หน้า ๑๑) จึงได้จัดทำคำอธิบายและระดับคุณภาพพร้อมทั้งเกณฑ์การผ่านมาตรฐานการศึกษาขึ้น ตามมาตรฐานการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้เพื่อให้สถานศึกษาตลอดจนเขตพื้นที่การศึกษา ใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา

๑.๖ นโยบายรัฐบาลด้านการศึกษา นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้แถลงต่อที่ประชุมรัฐสภาเมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๑ ณ กระทรวงการต่างประเทศ ข้อที่ ๘ เฝ้าระวังการลงทุนด้านการศึกษาและเรียนรู้อย่างบูรณาการในทุกระดับการศึกษาและในชุมชน โดยใช้พื้นที่สถานศึกษาเป็นฐานบูรณาการทุกมิติ และยึดเกณฑ์การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นหลักในการยกระดับคุณภาพสถานศึกษาที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

สรุปได้ว่า ระบบประกันคุณภาพการศึกษาเป็นระบบที่ต้องดำเนินการตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ รวมทั้งข้อตกลงขององค์คณะบุคคลในหน่วยงานระดับปฏิบัติ คือสถานศึกษา เพื่อที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้ง ๔ ด้าน คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการและด้านพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้ได้ผลผลิตซึ่งเป็นผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตรงตามที่ตั้งความต้องการ

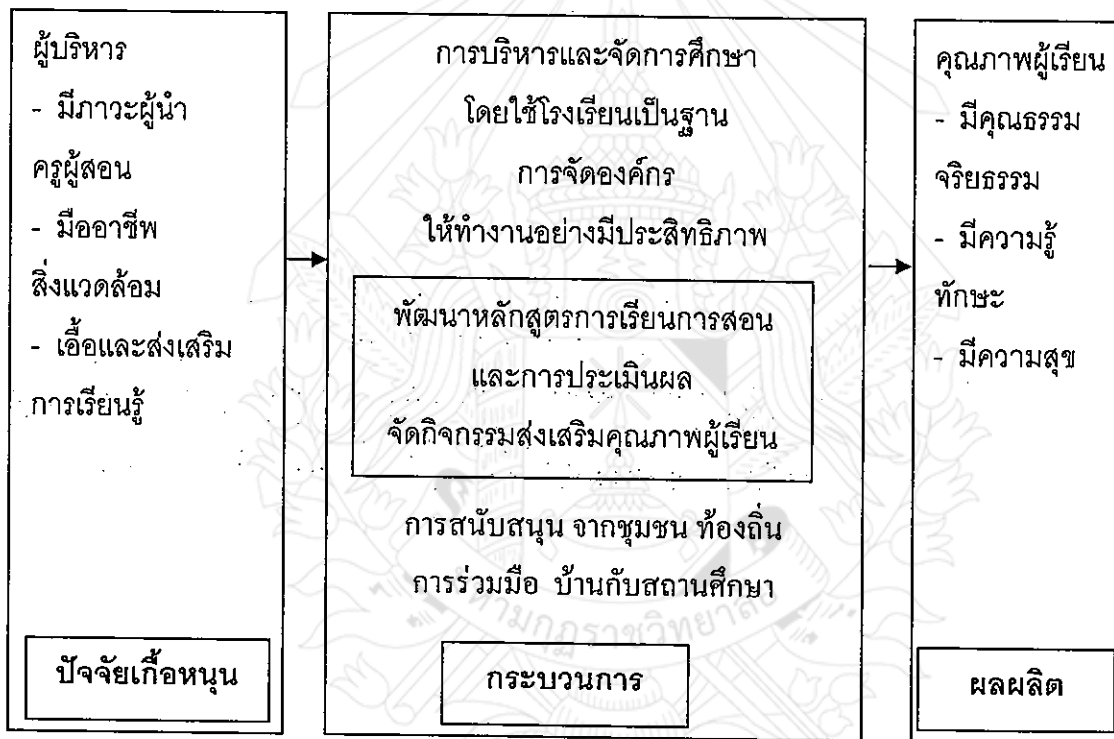
๒. กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๕๐, หน้า ๒- ๖) ได้แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

๒.๑ แนวคิดการกำหนดมาตรฐานการศึกษา

จากการศึกษางานวิจัย บทความ บทสัมภาษณ์ทางการศึกษา ผู้บริหารดีเด่นตลอดจนการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มบุคคลทั่วไปพอสรุปได้ว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิผล มีสิ่งสำคัญที่บ่งบอกได้อย่างชัดเจนหลายประการ ได้แก่ มีการกำหนดภารกิจของสถานศึกษาที่ชัดเจน มีการกำกับติดตามงานสม่ำเสมอ ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและชุมชนมีความใกล้ชิดและไว้วางใจกัน มีการตั้งความคาดหวังของผลสำเร็จสูง มีความเป็นผู้นำด้านการจัดการเรียนรู้อย่างมืออาชีพทั้งครูและผู้บริหาร มีการสร้างโอกาสในการเรียนรู้และให้เวลาผู้เรียนในการทำงานกลุ่มมากขึ้น จัดสิ่งแวดล้อมที่จำเป็นอย่างมีระบบ สะอาดและปลอดภัย มีการจัดหลักสูตรที่ชัดเจนสอดคล้องกับเป้าหมาย ใช้กลวิธีการประเมินที่หลากหลายจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจ กระตือรือร้นในการที่จะเรียนรู้ จัดบรรยากาศส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ ขจัดสิ่งที่จะเป็นอุปสรรคสำหรับการสร้าง

ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน พัฒนางานอยู่บนพื้นฐานของการวิจัย ใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่อย่างเต็มที่และวางแผนงานอย่างมีประสิทธิภาพ จากกิจกรรมต่าง ๆ ที่กล่าวมาสามารถจัดแบ่งได้ ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการเรียนการสอน(มองที่ครูผู้สอน) ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา (มองที่ผู้บริหารสถานศึกษา) และด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ (มองที่การร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษากับชุมชน) จากข้อสรุปดังกล่าวเมื่อนำมาประยุกต์กับแนวคิดการทำงานเชิงระบบ (System approach) ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต คณะอนุกรรมการพัฒนามาตรฐานและหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ได้ร่วมกันกำหนดกรอบแนวคิดเพื่อความชัดเจนในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับปฐมวัยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ ดังภาพที่ ๒.๓

ภาพที่ ๒.๓ กรอบแนวคิดในการกำหนดมาตรฐานการศึกษา

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการเรียน

คุณภาพการเรียนที่สังคมต้องการถูกระบุไว้ชัดเจนในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตราที่ ๖ ว่าการจัด

การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและมาตรา ๗ ที่ว่า ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและ ความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๔๔ ได้มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขและมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ นอกจากนี้ในมาตรฐานการศึกษาชาติยังได้กำหนดคุณลักษณะคนไทย ที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลกไว้โดยเน้นให้คนไทยเป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุข

ดังนั้น ในการกำหนดมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงยึด การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรเป็นหลัก โดยกำหนด คุณภาพผู้เรียน เป็น ๘ ส่วน คือ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มี วิจารณ์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ มีความรู้และทักษะที่จำเป็น ตามหลักสูตร มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีสุขนิสัย สุขภาพการและสุขภาพจิตที่ดีและมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา ซึ่งส่วนของสุขภาพนั้นมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตดีตาม วย เพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการพัฒนาด้านอื่น ๆ สำหรับความรู้และทักษะพื้นฐานผู้เรียน ต้องมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ การสังเกต สอบถาม สืบค้น เก็บ รวบรวมข้อมูล แก้ปัญหาตามกระบวนการวิทยาศาสตร์ มีทักษะการคิดและการแก้ปัญหาอย่างมี สติ นำเสนอผลงานได้ รวมทั้งมีความสามารถในการสื่อสารได้ทั้งภาษาไทยภาษาต่างประเทศ เพื่อพร้อมเข้าสู่เวทีแข่งขันระดับสากล สำหรับทักษะการค้นคว้าหาความรู้และการปรับตัว มุ่งเน้น ให้ผู้เรียนมีทักษะในการค้นคว้าหาความรู้โดยเน้นใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด

พร้อมทั้งปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน ด้วยเหตุที่ประเทศชาติต้องการพัฒนาเศรษฐกิจให้ก้าวทันประเทศคู่แข่งทางการค้าทั้งหลาย ความสามารถในการจัดการและมุ่งมั่นทำงานให้สำเร็จ รวมทั้งความสามารถในการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ (Teamwork) ส่วนคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติอย่างครบถ้วน

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

ปัจจัยหลักในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่ต้องการได้ คือ ตัวครูซึ่งมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องเพียง ๒ ส่วน คือ คุณภาพของตัวครูเองและคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู คุณลักษณะพื้นฐานของความเป็นครู คือ ต้องมีศรัทธาในอาชีพ เมตตาและเอาใจใส่ ลูกศิษย์ เป็นแบบอย่างที่ดีของลูกศิษย์ หมั่นพัฒนาตนเอง เข้ากับผู้ปกครองและชุมชนได้ดี แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ครูต้องมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน(ต่อยอดความรู้) อย่างมีประสิทธิภาพโดยให้ความสำคัญกับประโยชน์ที่จะเกิดกับลูกศิษย์เป็นอันดับแรก บนความเชื่อที่ว่าเด็กทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และสามารถพัฒนาตนเองได้ การจัดการเรียนการสอนของครูต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูมีอาชีพจึงต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง มีการปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมที่ดีงามอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการดำรงชีวิต มีบุคลิกลักษณะและพฤติกรรมอันพึงประสงค์อย่างยั่งยืน พร้อมทั้งจะเจริญเติบโตท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา เป็นที่ยอมรับของสังคมและประเทศชาติในอนาคต

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษา

การบริหาร (Administration) และการจัดการ (Management) เป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย แต่จะบริหารและจัดการอย่างไรจึงจะเกิดประสิทธิภาพนั้นผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตัวละครสำคัญที่สุด เพราะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดทิศทางการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพทั้งหลายเป็นผู้มีความเป็นผู้นำทางวิชาการสูง มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ รอบรู้ เป็นที่พึ่งทางวิชาการให้แก่ผู้ได้บังคับบัญชาได้มีความสามารถในการจัดโครงสร้างและจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับศักยภาพ สอดคล้องกับภาระและประมาณงาน บริหารโดยใช้หลักการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน มีการตรวจสอบ และถ่วงดุลการทำงานทุกด้าน ส่งเสริมให้มีการจัดหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น ส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรม การพัฒนาบุคลากร พัฒนาผู้เรียน

ให้เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์รอบด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เหล่านี้เป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่ต้องบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพ สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ท้าทายความสามารถของผู้บริหารคือ ทำให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงหน้าที่ที่รับผิดชอบ แม้งานสอนจะเป็นงานหลัก แต่งานในหน้าที่พิเศษที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนเป็นหน้าที่ที่ครูปฏิบัติไม่ได้ ทำอย่างไรจึงจะทำให้ครูทุกคนรักในงานสอน มีการทำงานและเก็บงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดสารสนเทศที่มีความหมายและสามารถนำไปใช้ได้ตามความมุ่งหมาย ทันกาล

๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้

ปัจจุบันมีแหล่งเรียนรู้ที่เกิดขึ้นมากมายในชุมชน มีผู้รู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้านที่สามารถให้ความรู้แก่ผู้เรียนได้ การเรียนเพียงแต่เรียนในห้องเรียนไม่เพียงพอ เนื่องจากความรู้ในห้องเรียนเกิดขึ้นรวดเร็วและมากมาย มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันไปมา องค์กรหลักในชุมชนมีความสัมพันธ์กับสถานศึกษาได้แก่ บ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบันทางวิชาการ องค์กร/หน่วยงานทางภาครัฐและเอกชน สถานประกอบการ ทุกฝ่ายต่างมีความสำคัญในการส่งเสริม สนับสนุนและผลักดันให้เกิดการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานได้ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูอาจารย์ร่วมกันเรียนรู้และมีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้มากที่สุดทั้งในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาและรูปแบบอื่น ๆ ตามโอกาส ผู้บริหารและครูต้องสร้างศรัทธาและฟื้นฟูบทบาทการเป็นผู้นำชุมชนด้านการศึกษาให้กลับคืนมา ต้องสร้างความตระหนักและเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาว่า มิใช่เพียงแต่สนับสนุนด้านวัตถุเท่านั้น แต่บุคลากรและองค์กรในท้องถิ่นเองสามารถเป็นสื่อการเรียนรู้ได้ รวมทั้งสามารถสร้างชุมชนการเรียนรู้และเข้าถึงการเรียนรู้ได้ทั้งระดับตนเองและสังคม

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ในการประกันคุณภาพการศึกษานั้นมีความมุ่งหวังที่จะทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๔๔ คือ มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขและมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ โดยผ่านองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ประกอบด้วยครูผู้สอน ต้องมีความศรัทธาในอาชีพเมตตาและเอาใจใส่ลูกศิษย์ เป็นแบบอย่างที่ดีของลูกศิษย์ หมั่นพัฒนาตนเองเข้ากับผู้ปกครองและชุมชนได้ดี แต่สิ่งสำคัญที่สุดคือ ครูต้องมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีความเป็นผู้นำทางวิชาการสูง มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ รอบรู้ เป็นที่พึ่งทางวิชาการให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ มีความสามารถในการจัดโครงสร้างและจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับศักยภาพ สอดรับกับภาวะและ

ปริมาณงานงาน บริหารโดยใช้หลักการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน มีการตรวจสอบและถ่วงดุลการทำงานทุกด้าน ส่งเสริมให้มีการจัดหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น ส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมการ พัฒนาบุคลากร ชุมชนให้ความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา

๓. หลักและกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๕๙, หน้า ๓ - ๖) ได้กล่าวถึงหลักและกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality assurance) เป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและสร้างความมั่นใจ (assure) ได้ว่าสถานศึกษาจะสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ ความสามารถและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดและที่สังคมต้องการ หลักในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา มี ๓ ประการ คือ

๓.๑ การกระจายอำนาจ (Decentralization) โดยให้สถานศึกษามีอิสระและมีความคล่องตัวในการบริหาร รวมถึงการตัดสินใจดำเนินงาน ทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและทรัพยากร การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและให้อิสระแก่ผู้สอนในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตร ตลอดจนให้สถานศึกษาสามารถปรับปรุงตนเองและจัดการศึกษาได้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ความต้องการของชุมชนและสังคมให้มากที่สุด

๓.๒ การเปิดโอกาสมีส่วนร่วมในการทำงาน (Participation) โดยให้หน่วยงานทั้งภาครัฐภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการ ชุมชนบุคคล ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือปราชญ์ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการ คณะทำงานของสถานศึกษา ร่วมกันคิดตัดสินใจ สนับสนุน ส่งเสริมและติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา ตลอดจนร่วมภาคภูมิใจในความสำเร็จของสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของการจัดการศึกษาโดยรวม

๓.๓ การแสดงภาระรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) โดยสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันกำหนดเป้าหมาย (Goals) และจุดเน้นที่ต้องการพัฒนา (Focus areas) นำเป้าหมายและจะเน้นข้างต้นมาร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา (School improvement plan) เลือกยุทธศาสตร์การพัฒนาให้เหมาะสมและสามารถทำให้เกิดผลอย่าง

เป็นรูปธรรม สถานศึกษาจะต้องประชาสัมพันธ์เป้าหมายและจุดเน้นที่ต้องการพัฒนาตลอดจน แผนพัฒนาสถานศึกษาให้ทุกฝ่ายได้รับรู้ทั้งเพื่อเป็นสัญญาประชาคมและเพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีทิศทางในการทำงานที่ชัดเจนสู่เป้าหมายเดียวกัน

ระบบประกันคุณภาพการศึกษามีกระบวนการดำเนินการที่สัมพันธ์กัน ๓ ประการ คือ

๑. การพัฒนาคุณภาพเป็นการดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุถึง มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ หัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพคือสร้างจิตสำนึกให้ทุกคน ตระหนักถึงความจำเป็นของการทำงานเป็นกลุ่ม ทำงานอย่างมีระบบและทุกคนต้องถือเป็นหน้าที่ ที่จะปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง จัดทำข้อมูลสารสนเทศในส่วนที่รับผิดชอบ ใช้ข้อมูล สารสนเทศนั้นให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนางานเป็นประจำ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลและจัด หมวดหมู่ข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุมาตรฐานที่ กำหนดนั้นต้องมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ (Strategic plan) ที่ทุกกิจกรรม/โครงการ/งาน มี เป้าหมายเดียวกันคือการยกระดับคุณภาพผู้เรียนทุกด้าน มีการพัฒนาด้านปัจจัยให้สามารถใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ สรรหาให้เพียงพอ ดูแลรักษาให้ใช้ได้อยู่เสมอและปลอดภัยในการใช้ ประการสำคัญต้องมีระบบและกลไกการปฏิบัติงานตามแผนรวมทั้งติดตามกำกับกับการดำเนินงาน อย่างจริงจังและต่อเนื่อง

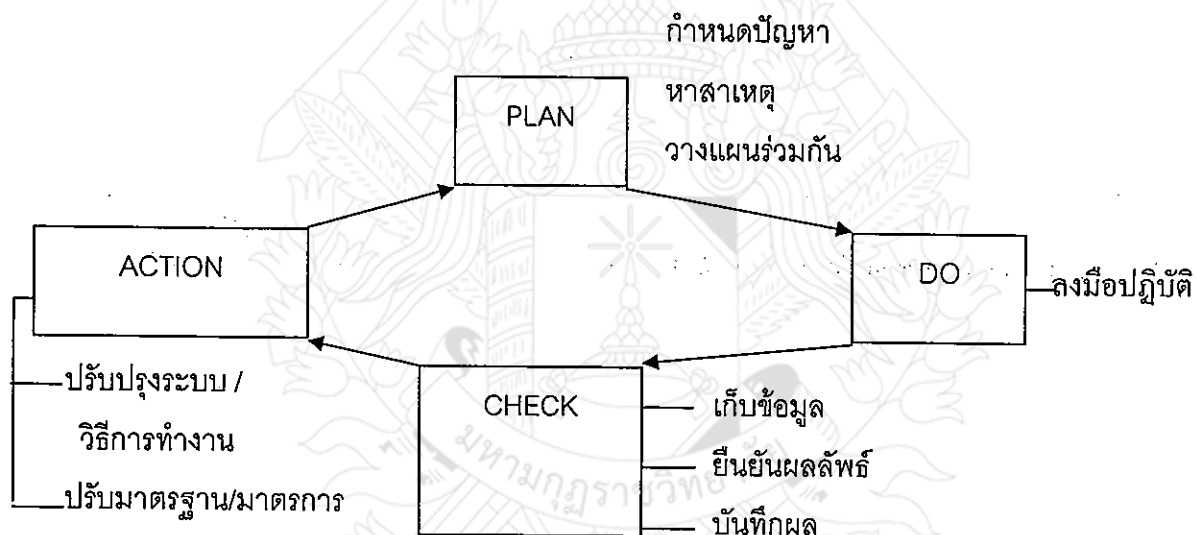
๒. การติดตามตรวจสอบคุณภาพเป็นการดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือ สนับสนุน กำกับ ติดตามความก้าวหน้าและยืนยันการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไป ตามเป้าหมายและบรรลุตามมาตรฐานที่กำหนด การดำเนินงานในแต่ละระดับ ดังนี้

๑. การติดตามตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาโดยสถานศึกษาสถานศึกษาตั้ง คณะทำงานขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ การดำเนินงาน/โครงการตลอดปีการศึกษา ทั้งด้าน พัฒนาคุณภาพผู้เรียน คุณภาพการจัดการเรียนการสอน คุณภาพการบริหารและจัดการศึกษา และด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ จัดทำเป็นข้อมูลระบบข้อมูลสารสนเทศ ที่สามารถนำผลมา ใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาได้ทันทีและเป็นข้อมูลสำหรับการประเมินคุณภาพภายใน สถานศึกษาได้

๒. การติดตามตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาโดยสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบสถานศึกษาเพื่อให้การส่งเสริม สนับสนุนและช่วยเหลือให้ สถานศึกษาสามารถดำเนินการพัฒนาคุณภาพไปสู่เป้าหมายตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ สถานศึกษาทุกแห่งได้รับการตรวจสอบคุณภาพจากเขตพื้นที่การศึกษาอย่างน้อย ๑ ครั้งภายใน ๓ ปี สำหรับสถานศึกษาที่มีความเข้มแข็ง เขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริมให้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง ยกย่อง

สถานศึกษาที่มีรูปแบบการพัฒนาที่ดีให้เป็นตัวอย่งแก่สถานศึกษาแห่งอื่นได้ ส่วนสถานศึกษาที่มีคุณภาพผู้เรียนต่ำหรือมีแนวโน้มต่ำลงอันเนื่องมาจากปัญหาต่างๆ เขตพื้นที่การศึกษาควรตั้งคณะทำงานเข้าไปช่วยเหลือสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและติดตามความก้าวหน้าเป็นระยะ เขตพื้นที่การศึกษาต้องทำรายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อทราบด้วย

๓. การติดตามตรวจสอบและประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวมระดับประเทศ โดยหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบคือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาประกอบการกำหนดนโยบาย เพื่อสร้างเสริม สนับสนุนและผลักดันให้สถานศึกษาพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง กำหนดมาตรฐานเพื่อยกระดับการศึกษาที่ไม่ผ่านเกณฑ์ ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษาเพื่อเพิ่มพูนศักยภาพสถานศึกษาให้บริหารและจัดการศึกษาได้อย่างเต็มที่

ภาพที่ ๒.๔ กระบวนการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องตามวงจร PDCA

๓. การประเมินและรับรองคุณภาพ เป็นการดำเนินงานเพื่อตรวจสอบผลการจัดการศึกษาโดยแบ่งออกเป็น ๒ ส่วนที่เกี่ยวข้องดังนี้

๓.๑ การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา จากการติดตามตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา ข้อ ๒.๑ สถานศึกษานำข้อมูลสารสนเทศมาประเมินคุณภาพตามมาตรฐาน

การศึกษาที่กำหนด จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษารายงานต่อ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานต้นสังกัดและรายงานต่อสาธารณชน

๓.๒ การประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษา การประเมินในส่วนนี้เป็นการ ดำเนินงานโดยองค์การภายนอกกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ สำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ซึ่งเป็นองค์กรมหาชน ทำหน้าที่ให้การประเมินและรับรองว่า สถานศึกษาจัดการศึกษาได้มาตรฐานการศึกษาที่กำหนด ในทุก ๆ ๕ ปี ผลจากการประเมินใน ภาพรวมจะนำเสนอรัฐบาลเพื่อนำไปใช้ในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ การกำหนดทิศ ทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อให้ทัดเทียมนานาชาติอารยประเทศ

การดำเนินงานทั้ง ๓ ประการเป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์และส่งเสริมซึ่งกันและ กันโดยเฉพาะการติดตามตรวจสอบคุณภาพ สามารถดำเนินการในส่วนพัฒนาคุณภาพและการ ประเมินคุณภาพ ดังภาพที่ ๒.๕

ภาพที่ ๒.๕ แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ของกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา

สรุปได้ว่าการประเมินคุณภาพการศึกษายึดหลักการกระจายอำนาจคือ สถานศึกษา มีอิสระและมีความคล่องตัวในการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน หลักการมีส่วนร่วมในการ ทำงาน โดยให้หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการ ปุชนิยบุคคล ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือปราชญ์ชาวบ้าน เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการ คณะทำงานของสถานศึกษาและยึดหลักความรับผิดชอบร่วมกัน

๒.๔ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๔๙, หน้า ๗-๑๖) จากมาตรา ๔๗ และ มาตรา ๔๘ ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดใน กฎกระทรวงนั้น ได้มีการออกกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาประกอบด้วย การดำเนินงานโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม ๘ ประการ คือ

๒.๔.๑ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ดังได้กล่าวในขั้นต้นแล้วว่า มาตรฐานการศึกษามีความสำคัญและจำเป็นมากสำหรับการจัดการศึกษา ที่ใช้หลักการการ กระจายอำนาจไปยังสถานศึกษา โดยให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรเอง และบริหารการใช้ หลักสูตรให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น รัฐจึงกำหนด มาตรฐานการศึกษาของชาติเพื่อเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่งและใช้เป็นหลักการในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม กำหนด ดูแล ตรวจสอบ ประเมินและการประเมินคุณภาพทางการศึกษา มาตรฐานของชาติมี ๓ มาตรฐาน ๑๑ ตัวบ่งชี้จากมาตรฐานการศึกษาของชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐานได้นำสู่การปฏิบัติให้เกิดผล เพื่อยกระดับการศึกษาของประเทศให้เกิดประโยชน์กับ ประชาชนไทยทุกคนและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยนำมาจัดทำเป็น มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย ประกาศให้สถานศึกษาทุกแห่งที่ เปิดสอนระดับดังกล่าวใช้เป็นเป้าหมายในการพัฒนา

๒.๔.๒ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ สถานศึกษาควรจัดโครงสร้างการบริหาร จัดการที่เอื้อต่อการพัฒนางานและการสร้างระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดกลางควรมีคณะทำงานทำหน้าที่วางแผนติดตามตรวจสอบคุณภาพและจัดทำ รายงานการพัฒนาคณาคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษาโดยแต่งตั้งคณะทำงานที่มีตัวแทน บุคลากรจากหลายฝ่ายมาร่วมคิด ร่วมวางแผนและร่วมติดตามตรวจสอบ เก็บข้อมูล ส่วนสถาน ขนาดเล็กที่มีจำนวนครูน้อยมากควรร่วมกันวางแผนจัดระบบการเก็บและรวบรวมข้อมูลเป็น หมวดหมู่ตั้งแต่ต้นปีการศึกษา ทำให้ได้ตามแผนที่วางไว้ เพื่อไม่ให้สะสมจนทำไม่สำเร็จเมื่อถึงสิ้น ปีการศึกษาสำหรับการจัดระบบสารสนเทศนั้น สถานศึกษาย่อมทราบดีว่ามีอยู่มากมาย เช่น ข้อมูลผู้เรียน ครูและบุคลากร ข้อมูลงบประมาณ ฯลฯ สถานศึกษาควรมีการจัดระบบสารสนเทศ ให้เป็นหมวดหมู่ ครอบคลุมและมีความสมบูรณ์ ค้นได้ง่ายและสะดวกรวดเร็ว มีการนำเสนอข้อมูล มาใช้ให้เกิดประโยชน์เสมอ การจัดหมวดหมู่ข้อมูลสารสนเทศ อาจแบ่งออกเป็นด้าน เช่น ด้าน

คุณภาพผู้เรียน ด้านคุณภาพการเรียนการสอน ด้านคุณภาพการบริหารและการจัดการ และด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ หรือจะจัดโดยวิธีอื่นที่สถานศึกษาศึกษาเห็นว่าเหมาะสมก็ได้

๒.๔.๓ การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษابรรลุตามมาตรฐานการศึกษา สถานศึกษาต้องมีการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษาในการจัดทำแผนดังกล่าวนี้ สถานศึกษาต้องคำนึงถึงหลักการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และการนำสู่การปฏิบัติได้จริง แผนพัฒนาสถานศึกษาที่ดีควรคำนึงถึงวิธีดำเนินการดังนี้

๒.๔.๓.๑ ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการที่จำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ

๒.๔.๓.๒ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และความสำเร็จของการพัฒนาไว้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

๒.๔.๓.๓ กำหนดวิธีดำเนินงานที่มีหลักวิชา ผลการวิจัย หรือข้อมูลเชิงประจักษ์ที่อ้างอิงได้ให้ครอบคลุมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล การพัฒนาบุคลากร และการบริหารจัดการ เพื่อนำไปสู่มาตรฐานที่กำหนดไว้

๒.๔.๓.๔ กำหนดแหล่งวิทยากรภายนอกที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการ

๒.๔.๓.๕ กำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรของสถานศึกษาและผู้เรียนรับผิดชอบและดำเนินการตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๔.๓.๖ กำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางการมีส่วนร่วมของบิดา มารดา ผู้ปกครองและองค์กรชุมชน

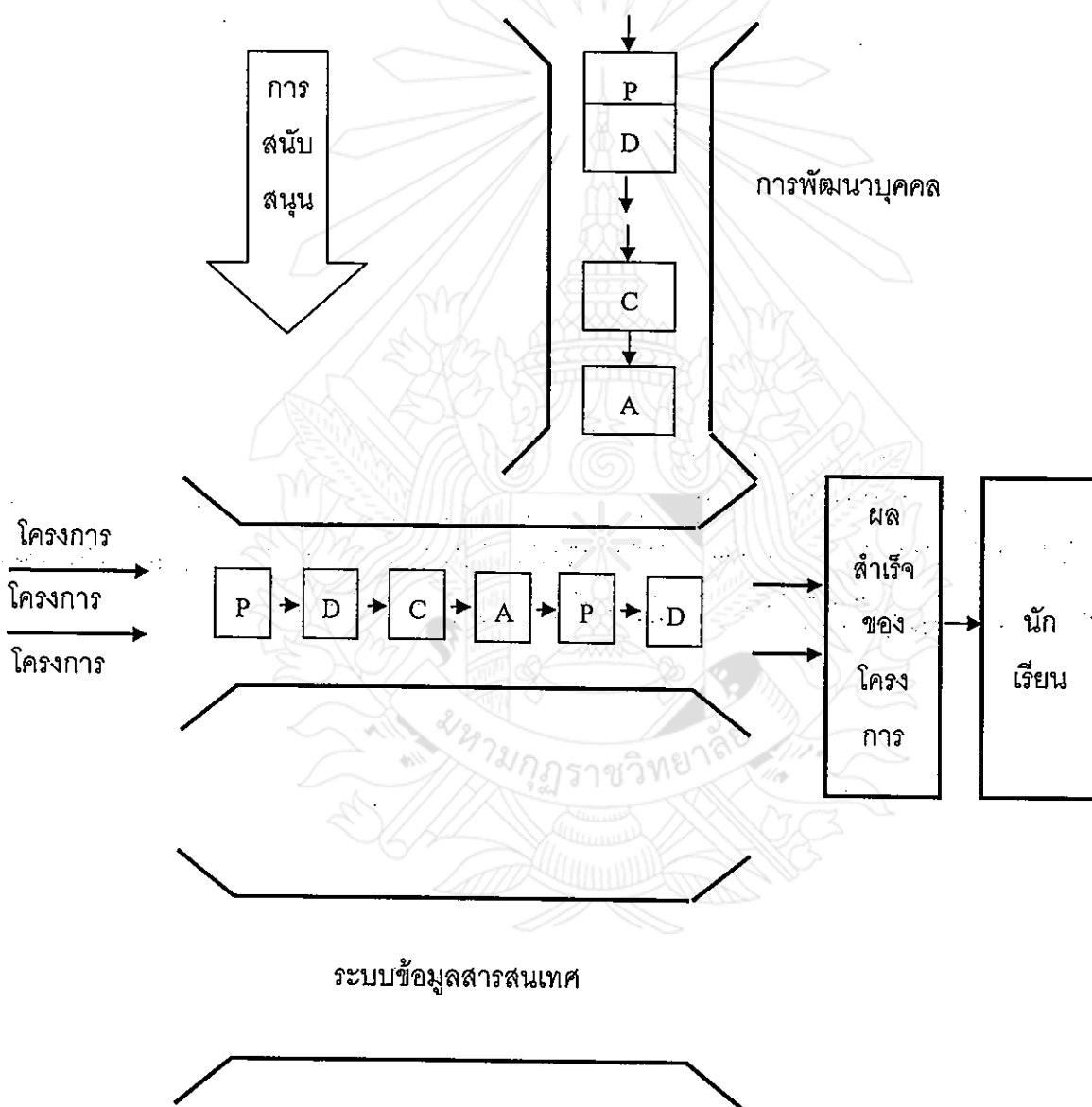
๒.๔.๓.๗ การใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๔.๓.๘ จัดทำแผนงบประมาณประจำปี

๒.๔.๔ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา ในแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา มีโครงการ/กิจกรรมที่ต้องดำเนินการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเกิดผลสำเร็จตามที่ระบุไว้ในตัวบ่งชี้ของโครงการ การดำเนินงานตามแผนนั้น สถานศึกษาต้องสร้างระบบการทำงานที่เข้มแข็ง เน้นการมีส่วนร่วม ใช้เทคนิคการบริหารและการจัดการที่จะทำให้การดำเนินงานตามแผนสถานศึกษابรรลุเป้าหมาย อาจใช้เทคนิคการบริหารและการจัดการที่ใช้แล้วประสบความสำเร็จ ดังนี้

๒.๔.๔.๑ วงจรพัฒนาคุณภาพ PDCA ของเดมिंग (Deming cycle) เป็นเทคนิคที่ผู้บริหารส่วนนิยมใช้กันแพร่หลาย เพราะเป็นกระบวนการที่มีการตรวจสอบตนเองตลอดเวลา ตั้งแต่ขั้นการวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผนหรือขั้นที่วางไว้ (Do) การตรวจสอบหรือการประเมิน (Check) และการนำผลการประเมินย้อนกลับไปทบทวน ปรับปรุงแก้ไข วางมาตรฐาน/มาตรการ กำหนดขั้นตอนกันใหม่ (Act) เพื่อดำเนินต่อไป

วงจรการพัฒนาการ PDCA สามารถนำไปใช้ได้ในทุกขั้นตอน ทุกงาน สอดรับกันได้อย่างต่อเนื่อง และมีกระบวนการดำเนินงานที่ดำเนินการไปพร้อม ๆ กัน ดังภาพที่ ๒.๖

ภาพที่ ๒.๖ กระบวนการดำเนินงานตามวงจร PDCA ในแต่ละงานที่ดำเนินการไปพร้อม ๆ กัน

๒.๔.๔.๒ แนวคิด (Balanced scorecard) สถานศึกษาหลายแห่งใช้แนวคิดในการ กำหนดผลสำเร็จอย่างสมดุลรอบด้าน (Balanced scorecard) เป็นเทคนิคการบริหาร เช่น สถานศึกษาในฝัน โดยใช้การกำหนดมุมมองที่เกี่ยวกับผลสำเร็จของการดำเนินงาน ๔ ด้าน คือ

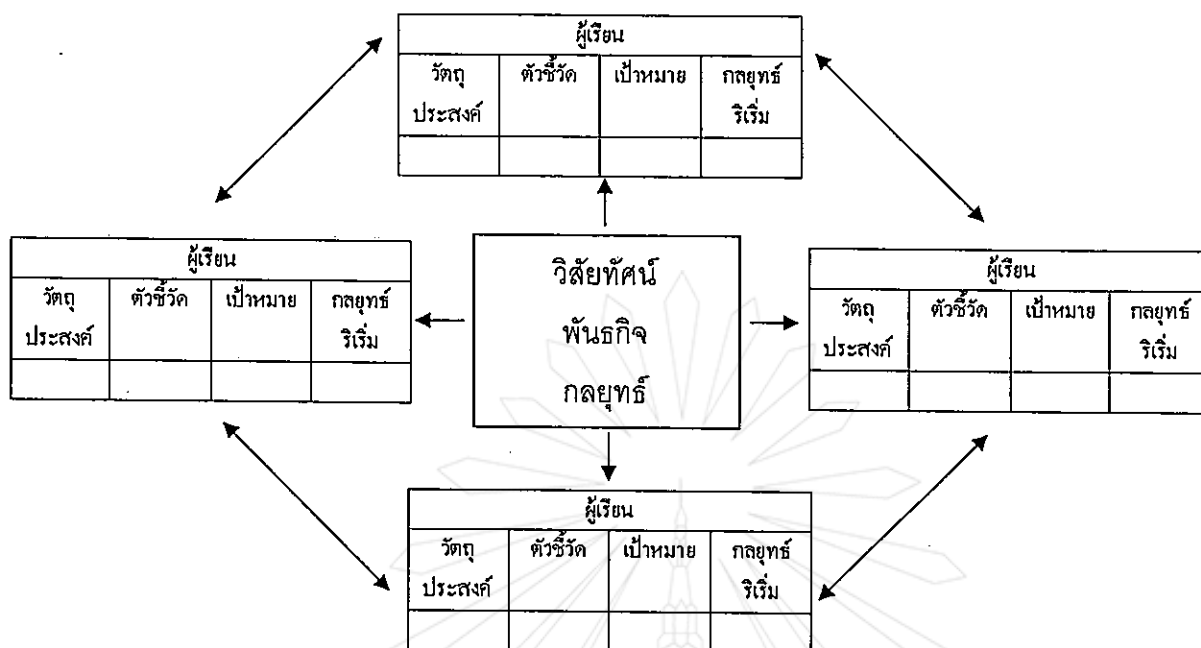
๑. มุมมองด้านนักเรียน (Student perspective) โดยพิจารณาความต้องการที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของผู้เรียนที่คาดหวัง

๒. มุมมองด้านกระบวนการจัดการศึกษาภายใน (Internal process perspective) โดยพิจารณาผลสำเร็จและแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพของกระบวนการบริหารจัดการและการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอน

๓. มุมมองด้านการเรียนรู้และการพัฒนา (Learning and perspective) โดยพิจารณาผลสำเร็จและแนวทางในการพัฒนาปัจจัยที่ใช้ขับเคลื่อนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาคุณภาพตามที่คาดหวัง ได้แก่ การสร้างความเข้มแข็งให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพและทักษะครู ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา การเพิ่มสมรรถนะของสถานศึกษาในการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนา

๔. มุมมองด้านงบประมาณและทรัพยากร (Budget and resource perspective) โดยพิจารณาปัจจัยส่งเสริมให้การดำเนินงานบรรลุผลความสำเร็จในด้านงบประมาณและทรัพยากร โดยคำนึงถึงแหล่งสนับสนุน อัตรากำลัง ค่าใช้จ่ายและประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรและงบประมาณ

จากมุมมองทั้ง ๔ ด้าน นำมากำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ (Strategic objectives) ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จโดยคำนึงความรอบรอบและสมดุล จัดทำแผนที่กลยุทธ์ (Strategic map) เพื่อตรวจสอบลำดับความสำคัญและความเหมาะสมของวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ ผ่านมุมมองด้านต่างๆว่ามีความสัมพันธ์ เป็นเหตุผล เชื่อมโยงไปสู่ความสำเร็จได้อย่างไร แล้วจัดทำกรอบกลยุทธ์ (Strategy framework) โดยการนำวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์มา กำหนดตัวชี้วัด (Measures) เป้าหมาย (Targets) และกลยุทธ์ริเริ่ม (Strategy initiatives) ดังแสดง ในภาพที่ ๒.๗

ภาพที่ ๒.๗ รูปแบบการกำหนดผลสำเร็จอย่างสมดุลรอบด้าน

๒.๔.๕ การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในสถานศึกษา ก็คือ การติดตามตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา สถานศึกษาควรตั้งคณะทำงานขึ้นเพื่อวางแผนติดตาม และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน/โครงการตลอดปีการศึกษา โดยใช้มาตรฐานสถานศึกษาเป็นกรอบการติดตามตรวจสอบ ทั้งนี้ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ในการจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษาอีกด้วย สถานศึกษาควรมีการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในสถานศึกษาทุกปี ดำเนินกันอย่างจริงจัง ต่อเนื่องและเป็นระบบ สนับสนุนให้ครู ผู้ปกครอง และผู้แทนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม นอกจากนี้ สถานศึกษาควรมีการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้ เพื่อให้ก้าวทันสถานการณ์ปัจจุบันด้วย คือ

๒.๔.๕.๑ วิสัยทัศน์และภารกิจของสถานศึกษา เช่น วิเคราะห์ดูว่าวิสัยทัศน์และภารกิจสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน/มาตรฐานการศึกษาปฐมวัยและสอดคล้องกับสภาวะปัจจุบันหรือไม่ควรปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง

๒.๔.๕.๒ แผนพัฒนาสถานศึกษา เช่น แผนพัฒนาสะท้อนความต้องการของชุมชนจริงหรือไม่ มีการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลตลอดจนการนำผลมาใช้ในการวางแผน

ครอบคลุมครบถ้วนหรือไม่กิจกรรมตามแผนสัมพันธ์กันและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายหรือไม่ แผนพัฒนาโดยรวมมีความชัดเจน เข้าใจง่ายและมีทิศทางพัฒนาที่ชัดเจนหรือไม่

๒.๔.๕.๓ การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ เช่น บรรยากาศและสภาพแวดล้อมสนับสนุนการเรียนรู้มากนักน้อยเพียงใด สะท้อนความสำเร็จของผู้เรียนอย่างไร ครูเลือกใช้ยุทธศาสตร์ การสอนหลากหลายและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนหรือไม่ ครูและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อการเรียนของผู้เรียนอย่างไร การจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกแก้ปัญหา ฝึกการคิดสร้างสรรค์ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงตลอดจนการพัฒนานิสัยรักการเรียนหรือไม่ ผู้เรียนกล้าคิดกล้าแสดงออกหรือไม่ สถานศึกษามีกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานปฐมวัยหรือไม่

๒.๔.๕.๔ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ผู้เรียนประสบความสำเร็จจากการเรียนรู้ที่ผู้สอนเป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ ผลงานของผู้เรียนมีความหมาย บ่งบอกถึงสิ่งที่ผู้เรียนรู้เข้าใจและทำได้หรือไม่ ผลงานแสดงความคิดสร้างสรรค์หรือไม่ และผู้เรียนได้มีโอกาสนำความรู้ใช้มากนักน้อยเพียงใด ผู้สอนใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายและสอดคล้องกับสภาพจริงเพียงใด มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกาสรกำหนดเกณฑ์การประเมินหรือไม่ สถานศึกษาจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างดีหรือไม่

๒.๔.๕.๕ การพัฒนาองค์กร เนื่องจากสถานศึกษาเป็นแหล่งหรือศูนย์การเรียนรู้ที่สำคัญในชุมชน ฉะนั้นนอกเหนือจากการบริหารจัดการด้านพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน การพัฒนาผู้สอนและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องแล้ว สถานศึกษาต้องมุ่งเน้นการพัฒนาสถานศึกษาโดยเฉพาะห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนได้เป็นอย่างดี ดังนั้น ประเด็นในการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายใน จึงควรวิเคราะห์หาค่า ผู้บริหารอุทิศตนเพื่อองค์กร เพื่อนร่วมงาน และเพื่อพัฒนาการศึกษาอย่างไร เป็นผู้นำการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และสามารถนำนวัตกรรมหรือแหล่งนวัตกรรมสำหรับผู้สอน ได้หรือไม่ มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเปิดโอกาสให้ผู้สอน/คณะทำงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเชิงบริหารหรือไม่ มากน้อยเพียงใด มีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน และร่วมกิจกรรมต่างๆกับชุมชนหรือไม่ มากน้อยเพียงใด มีการรวบรวมแหล่งภูมิปัญญาชาวบ้านและเชิญปราชญ์ชาวบ้านมาเป็นที่ปรึกษาหรือให้ความรู้หรือไม่ มีการพบปะแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับสถานศึกษาอื่นๆ เพื่อเทียบเคียงการพัฒนาหรือไม่ อย่างไร

๒.๔.๕.๖ การพัฒนาวิชาชีพครู เช่น มีการใช้แหล่งวิทยาการภายนอก (สถาบันการศึกษาขององค์กรธุรกิจภาครัฐและเอกชน) ช่วยให้ครูเกิดการเรียนรู้รู้อย่างไรบ้าง มีการเปิดโอกาสให้ครูแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิดในการพัฒนาวิชาชีพด้วยวิธีการใดบ้าง สนับสนุนให้ครูมีการวิจัยค้นคว้าความรู้ใหม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการประเมินผลบ้างหรือไม่ บ่อยเพียงใด จัดหางบประมาณ และสิ่งสนับสนุนมากน้อยเพียงใด ส่งเสริมให้มีการสัมมนาหรือพัฒนาวิชาชีพในรูปแบบอื่นใดหรือไม่ การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ดำเนินการอย่างจริงจัง จะช่วยให้สถานศึกษามีข้อมูลถูกต้องและเพียงพอในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษาที่เน้นคุณภาพการศึกษาในรอบปีถัดไป นอกจากนี้ ผลจากการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในสถานศึกษายังมีส่วนช่วยกระตุ้นผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนักการศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนได้ตระหนักถึงการกำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาการศึกษาในระดับท้องถิ่น หรือระดับชาติอีกทางหนึ่งด้วย

๒.๔.๖ การประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด จากการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในสถานศึกษาดังได้กล่าวไว้ในข้างต้น สถานศึกษาจะมีข้อมูลสารสนเทศสำหรับประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ด้วยอย่างไรก็ตามสถานศึกษาที่มีความพร้อม อาจตั้งคณะทำงานขึ้น เพื่อทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาก็ได้ซึ่งจะเป็นการสร้างระบบการประเมินตนเองอีกทางหนึ่ง นำผลจากการประเมินไประบุไว้ในรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปีต่อไป การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาต้องครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน/มาตรฐานปฐมวัย ที่กำหนดไว้ นอกเหนือจากนี้สถานศึกษาอาจทำการประเมินคุณภาพผู้เรียนโดยรวม จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อเปรียบเทียบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยของนักเรียนเป็นรายคน เป็นการตรวจสอบและยืนยันคุณภาพผู้เรียนทางด้านวิชาการ โดยขอใช้แบบทดสอบจากองค์กรที่มีแบบทดสอบที่ได้มาตรฐาน

๒.๔.๗ การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี การจัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปีเป็นหน้าที่ที่สถานศึกษาต้องปฏิบัติ เพราะการทำงานใด ๆ ก็ตามต้องมีการรายงานผลและนำผลไปใช้ จึงเป็นการทำงานที่มีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ในอดีตมีการละเลยกันมากจนทำให้เกิดจุดอ่อนเรื่องระบบฐานข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนา จึงมีการตราไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๘ ให้สถานศึกษาจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

ในการจัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษาหรือเรียกสั้นว่ารายงานประจำปีนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้ให้แนวทางไว้เป็นตัวอย่างในเอกสารชื่อ แนวทางการเขียนรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษา โดยเสนอให้แบ่งรายงานเป็น ๔ บท คือ บทที่ ๑ สะท้อนภาพทั่วไปของสถานศึกษา บทที่ ๒ ระบุเป้าหมายการพัฒนาของสถานศึกษา บทที่ ๓ ระบุความสำเร็จของการพัฒนาตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาสถานศึกษา บทที่ ๔ ระบุจุดเด่น-จุดด้อยและความต้องการการช่วยเหลือ นอกจากนี้ ควรระบุหลักฐานข้อมูลผลสัมฤทธิ์ของการประเมินตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาไว้ด้วย

เมื่อจัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปีเสร็จเรียบร้อยแล้ว สถานศึกษาส่งรายงานต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้นสังกัดภายในเดือนพฤษภาคมของทุก ๆ ปีและส่งให้สำนักงานรองรับมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เฉพาะในปีที่เข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งสำนักเขตพื้นที่การศึกษาจะนำรายงานของสถานศึกษาทั้งหมดมาสังเคราะห์เป็นภาพรวมระดับเขตพื้นที่และนำเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานภายในเดือนกรกฎาคมของทุก ๆ ปี จากนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะนำรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับเขตพื้นที่ศึกษามาสังเคราะห์เป็นภาพรวมระดับประเทศ นำผลที่ได้มากำหนดเป็นนโยบาย กลยุทธ์และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศต่อไป

การจัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี ประโยชน์สำคัญไม่ได้อยู่ที่จัดทำเพื่อรายงานใคร แต่อยู่ที่การนำผลไปใช้วางแผนปรับปรุงงานต่อ ๆ ไป ดังนั้น สถานศึกษาต้องตระหนักถึงความจำเป็นในการจัดทำรายงานและนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างจริงจัง

๒.๔.๘ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ในการทำให้คุณภาพของสถานศึกษาดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน สถานศึกษาควรตรวจสอบและทบทวนการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม อยู่เสมอ โครงการ/กิจกรรมที่ทำได้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์ส่งผลถึงผู้เรียน

๒.๔.๘.๑ การพิจารณาโครงการกิจกรรมที่จะทำต่อไปหรือไม่นั้น ควรพิจารณาดังนี้

๑. ถ้าเป็นโครงการที่ดี สมควรดำเนินการต่อไปก็ดำรงโครงการนั้นไว้
๒. ถ้าเป็นโครงการที่ดี แต่ยังไม่สำเร็จหรือยังไม่บรรลุเป้าหมาย จุดบกพร่อง ถ้าปรับปรุงแก้ไข สามารถบรรลุผลสำเร็จได้ก็ดำเนินการต่อไปและทำให้ดียิ่งขึ้น

๓. ถ้าเป็นโครงการที่มีความก้าวหน้าในการดำเนินงานอยู่ตลอดเวลา ก็พัฒนาดำเนินโครงการนั้นต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง

๔. หากมีเหตุการณ์หรือสิ่งที่สื่อเค้าว่าจะเกิดปัญหา ต้องหาทางป้องกันไว้ก่อน ก็จำเป็นต้องจัดทำโครงการใหม่ๆขึ้น เพื่อป้องกันปัญหา

๒.๔.๘.๒ การทำให้คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนาอย่างต่อเนื่องนั้น สถานศึกษาคควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

๑. สร้างจิตสำนึกในการพัฒนาให้เกิดขึ้นในหมู่ข้าราชการครู และบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา

๒. เน้นย้ำหรือกำหนดเป็นนโยบายการทำงานอย่างเป็นระบบ รวมทั้งต้องทำงานอย่างมีเป้าหมาย ทำงานเป็นหมู่คณะและต้องทำอย่างต่อเนื่อง

๓. พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning organization) การจะทำให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้นั้น ต้องทำให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษา เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คือ รู้จักพัฒนาตนเอง ใฝ่รู้ หมั่นแสวงหาความรู้อยู่เสมอ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบ่งปันความรู้ตลอดเวลา เกิดทีมผู้เชี่ยวชาญในเรื่องต่าง ๆ หลากหลาย จนได้รับการยอมรับจากผู้เกี่ยวข้อง มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้อื่น สถานศึกษาก็จะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีความเคลื่อนไหวในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอยู่ตลอดเวลา ผลผลิตขององค์กรแห่งการเรียนรู้เห็นได้จาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เกิดการพัฒนาคน มีการพัฒนาความรู้และองค์กรมีศักยภาพสูงขึ้น

สรุปได้ว่าการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและควรจัดให้มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กฎกระทรวง และมาตรฐานการศึกษาที่มีอยู่ การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในทำให้สถานศึกษา บริหารการศึกษามีประสิทธิภาพมีการทำงานที่มีเป้าหมายและมีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน ในการดำเนินงานเพื่อให้ได้คุณภาพตามเป้าหมายนั้นต้องมีการประเมินคุณภาพทั้งประเมินตนเอง และการประเมินหน่วยงานภายนอก เพื่อตรวจสอบและพัฒนาปรับปรุงให้การดำเนินการได้พัฒนาไปตรงตามเป้าหมายอยู่ตลอดเวลา การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษานั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน ครู ผู้บริหารนักเรียนตลอดจนหน่วยงานต้นสังกัดที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาทุกหน่วยงาน

๒.๕ บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธรเขต๒

๒.๕.๑ สภาพทั่วไปของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ มีหน้าที่รับผิดชอบบริหารจัดการศึกษาแก่ประชากรวัยเรียน ครอบคลุมใน ๕อำเภอ คืออำเภอภูซุ่ม อำเภอเลิงนกทา อำเภอไทยเจริญ อำเภอป่าดิว และอำเภอทรายมูล มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดร้อยเอ็ด และจังหวัดมุกดาหาร
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดอำนาจเจริญ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดร้อยเอ็ด

๒.๕.๒ โครงสร้างของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ โครงสร้างของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒แบ่งเป็น ๗ กลุ่มงาน ดังนี้ กลุ่มอำนวยการ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มนโยบายและแผน กลุ่มส่งเสริม การจัดการศึกษา กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน ในแต่ละกลุ่มงาน มีขอบข่ายภารกิจ ดังนี้

๒.๕.๒.๑ กลุ่มอำนวยการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์การ การประสานงานและให้บริการ สนับสนุน ส่งเสริม ให้กลุ่มภารกิจและงานต่าง ๆ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สามารถบริหารจัดการและดำเนินงานตามบทบาท ภารกิจ อำนาจหน้าที่ได้อย่างเรียบร้อยมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลบนพื้นฐานของความถูกต้องและโปร่งใส ตลอดจนสนับสนุนและให้บริการข้อมูลข่าวสาร สื่ออุปกรณ์ทางการศึกษาและทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการศึกษาแก่สถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาบริหารจัดการได้อย่างสะดวก คล่องตัวมีคุณภาพ ประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. ปฏิบัติงานสารบรรณของสำนักงานเขต
๒. ดำเนินการเกี่ยวกับงานช่วยอำนวยการ
๓. ดำเนินการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และยานพาหนะ
๔. จัดระบบบริหารงาน การควบคุมภายใน และพัฒนาองค์กร

สำนักงาน

๕. ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่กิจการและผลงานของสำนักงานเขต
๖. เผยแพร่และให้บริการข้อมูลข่าวสาร

เขตพื้นที่

๗. ประสานการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอก

ระดับต่าง ๆ

๘. ประสานงานที่เกี่ยวกับการสรรหากรรมการและอนุกรรมการใน

๙. ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจการภายในของสำนักงานเขตพื้นที่
มิใช่งานของส่วนราชการใดโดยเฉพาะ ส่งเสริมการจัดสวัสดิการและสวัสดิภาพในสำนักงานเขต
สถานศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษา ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของ
หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

๒.๕.๒.๒ กลุ่มบริหารงานบุคคล เป็นการบริหารงานบุคคลในเขตพื้นที่
การศึกษา เน้นมาตรการจูงใจให้ข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจ
ของหน่วยงาน โดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ระบบคุณธรรมและหลักธรรมาภิบาลเพื่อให้การ
บริหารจัดการมีความคล่องตัวเกิดความอิสระในการปฏิบัติงานภายใต้กฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ ผู้
ปฏิบัติได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ นำไปสู่การบริการ ครูและ
บุคลากรทางการศึกษา ตามหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน
มีมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. วางแผนอัตรากำลัง กำหนดตำแหน่งและวิทยฐานะ
๒. สรรหา บรรจุ แต่งตั้ง ย้าย โอน และการออกจากราชการของ
ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

๓. ดำเนินงานบำเหน็จความชอบและทะเบียนประวัติ
๔. พัฒนาบุคลากร ส่งเสริม ยกย่อง เชิดชูเกียรติ และพัฒนา
มาตรฐานวิชาชีพ

๕. ดำเนินงานวินัย อุดมการณ์ ร้องทุกข์ และการดำเนินคดีของรัฐ
๖. ปฏิบัติงานเลขานุการคณะอนุกรรมการบริหารงานบุคคลของเขต
พื้นที่การศึกษา

๗. จัดทำมาตรฐาน คุณภาพงาน กำหนดภาระงานขั้นต่ำและ
เกณฑ์การประเมินผลงานสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสำนักงานเขต

๘. ประเมินคุณภาพการบริหารงานบุคคลและจัดทำรายงาน
ประจำปีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในหน่วยงาน

ทางการศึกษาเพื่อเสนอคณะกรรมการบริหารงานบุคคลเขตพื้นที่การศึกษา และคณะกรรมการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

๙. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

๒.๕.๒.๓ กลุ่มนโยบายและแผนเป็นหน่วยงานที่ส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานในเชิงนโยบายให้สถานศึกษา จัดการศึกษาเป็นไปตามนโยบายและมาตรฐานการศึกษาชาติมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานตามยุทธศาสตร์เป็นสำคัญ (Strategic Result Based Management , หน้า SRBM) ใช้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์(SPBB) โดยเน้นความโปร่งใสทันสมัย ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ยึดหลักการมีส่วนร่วม(Participation) การบริหารที่สนับสนุนที่ใช้ในโรงเรียนเป็นฐาน (School - Based Management) โดยมีกระบวนการวางแผนการดำเนินการตามแผนการกำกับติดตามผลอย่างเป็นระบบมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารและการจัดการศึกษา

๒. จัดทำนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายมาตรฐานการศึกษาแผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น

๓. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และแจ้งการจัดสรรงบประมาณ

๔. ตรวจสอบ ติดตาม ประเมิน และรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณ และผลการปฏิบัติตามนโยบายและแผน

๕. ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ รวม เลิก และโอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

๖. ปฏิบัติงานเลขานุการคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

๗. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

๒.๕.๒.๔ กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา เป็นงานที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาสามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เน้นการบูรณาการการจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ไปสู่

การศึกษาตลอดชีพ นำแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ประกอบการเรียนการสอน ส่งเสริมสุขภาพกาย สุขภาพจิตให้สมบูรณ์ จัดสวัสดิการ สวัสดิภาพและกองทุน เพื่อการศึกษาที่จะเป็นการช่วยเหลือผู้เรียนปกติด้วยโอกาส พิจาร และมีความสามารถพิเศษ อีกทั้งส่งเสริมให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา สถานประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ร่วมจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้เรียน มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. ส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

๒. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น

๓. ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา

๔. ส่งเสริมการจัดการศึกษาผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษ

๕. ส่งเสริมงานการแนะแนว สุขภาพอนามัย ลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี ผู้บำเพ็ญประโยชน์ กีฬาและนันทนาการ นักศึกษาวิชาทหาร ประชาธิปไตย วินัย นักเรียน การพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน และงานกิจการนักเรียนอื่น

๖. ส่งเสริมสนับสนุนการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

๗. ส่งเสริมงานกิจกรรมพิเศษและงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๘. ประสานการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติด และส่งเสริมป้องกัน

๙. แก้ไข และคุ้มครองความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา รวมทั้งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดำเนินงานวิเทศสัมพันธ์

๑๐. ประสาน ส่งเสริมการศึกษากับการศาสนาและการวัฒนธรรม

๑๑. ส่งเสริมแหล่งการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมทางการศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑๒. ส่งเสริมสถานศึกษาให้มีบทบาทในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

๑๓. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

๒.๕.๒.๕ กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเป็นกลุ่มงานดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐาน เท่าเทียมกัน โดยยึดโรงเรียนเป็นฐานส่งผลให้ผู้เรียนทั้งในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัยเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา และหลักสูตรการศึกษาพิเศษ

๒. ศึกษา วิเคราะห์ เพื่อพัฒนาหลักสูตรการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน

๓. วิจัย พัฒนา ส่งเสริม ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลการศึกษา

๔. วิจัย พัฒนา ส่งเสริม มาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งประเมิน ติดตาม และตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

๕. นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

๖. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย พัฒนา ส่งเสริมและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา

๗. ปฏิบัติงานเลขานุการคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา

๘. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

๒.๕.๒.๖ กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. ดำเนินงานเกี่ยวกับงานบริหารการเงิน

๒. ดำเนินงานเกี่ยวกับงานบริหารงานบัญชี

๓. ดำเนินงานเกี่ยวกับงานบริหารงานพัสดุ

๔. ดำเนินงานเกี่ยวกับงานบริหารงาน บริหารสินทรัพย์

๕. ให้คำปรึกษาสถานศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานบริหารการเงิน งานบัญชี งานพัสดุ และงานบริหารสินทรัพย์

๖. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

๒.๕.๒.๗ กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชนมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. กำกับ ดูแล ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนสถานศึกษาเอกชน ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน

๒. ดำเนินการเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียน และการเปลี่ยนแปลงกิจการโรงเรียนเอกชน

๓. ดำเนินการเกี่ยวกับการสงเคราะห์และเงินทดแทนตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชนและที่กฎหมายอื่นกำหนด

๔. ดำเนินการอื่นเกี่ยวกับงานการศึกษาเอกชนตามที่กฎหมายกำหนด

๕. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ (๒๕๕๔, หน้า ๑ - ๖) เป็นหน่วยงานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการซึ่งสภาพปัญหา ในการจัดการศึกษามีหลายประการเช่นขนาดโรงเรียนจำนวนนักเรียนบุคลากรโดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กจะมีปัญหาในเรื่องบุคลากรสื่ออุปกรณ์ต่างๆที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน เนื่องจากมีการปรับโครงสร้างหน่วยงานกระทรวงศึกษาธิการมีการปรับเปลี่ยนระบบบริหารในระดับต่างๆตั้งแต่ระดับกระทรวงกรมจังหวัดอำเภอจนมาถึงระดับโรงเรียนซึ่งแต่ก่อนบริหารในรูปแบบกลุ่มโรงเรียนมีการช่วยเหลือกันทางด้านวิชาการและด้านอื่นๆทำให้การบริหารคล่องตัวแต่ในระบบปัจจุบันระบบบริหารยังไม่เต็มรูปแบบเนื่องจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องบางอย่างยังไม่สามารถประกาศใช้ได้เป็นเหตุให้การบริหารงาน ของผู้บริหารโรงเรียนเกิดความไม่คล่องตัวจากผลการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรกมีสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร มีผลการประเมิน ๑๔ มาตรฐานอยู่ในระดับปรับปรุงจำนวน ๒ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๐.๙๐ และจากประเมินผลภายนอกในรอบสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ มีสถานศึกษาที่เข้ารับการประเมินไปแล้วในปี ๒๕๕๙ - ๒๕๕๒

จำนวน ๑๕๐ แห่ง พบว่า มีสถานศึกษาที่ไม่รับรองคุณภาพจำนวน ๒๐ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๓๓

๒.๖งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปและนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

๒.๖.๑งานวิจัยในประเทศ

โจรพันธ์ สายบัว (๒๕๕๐, หน้า ๘๖ - ๙๐) ศึกษาการบริหารประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต ๔ พบว่า การบริหารประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติตามแผน ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงานและด้านการตรวจสอบประเมินผล เมื่อพิจารณารายด้านได้ผลดังนี้ ด้านการวางแผน โดยภาพมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก คือ การสร้างความตระหนักในความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในแก่บุคลากรทุกคนในสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาระยะ ๓ ปีที่สอดคล้องกับนโยบายกระทรวง วิทยาลัยศึษาเป้าหมายการศึกษา และวางตัวบุคคลากร กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจนครอบคลุมทุกมาตรฐาน ด้านการปฏิบัติตามแผน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก คือ การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการโดยให้ครูมีส่วนร่วม บุคลากร ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและร่วมทำงานเป็นหมู่คณะ ปรับปรุงพัฒนาแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานการศึกษาทุกปีด้านการตรวจสอบประเมินผล โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก คือ คณะกรรมการตรวจสอบทบทวนประเมินผลและรายงานคุณภาพภายในของสถานศึกษา การจัดวางกรอบแนวทางและรูปแบบการประเมินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษามาจัดระบบข้อมูลสารสนเทศที่สมบูรณ์และเป็นปัจจุบัน ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก คือ การนำผลการประเมินภายนอกมาปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครู เพื่อพัฒนาการประกันคุณภาพภายใน การจัดทำรายงานประเมินตนเองตรงกับความเป็นจริงเพื่อรองรับการประเมินภายนอกและการนำผลการประเมินภายนอกมาใช้วางแผนการปฏิบัติงานระยะต่อไป

ชัชวาล หนองนา (๒๕๕๐, หน้า ๙๑ - ๙๖) ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดขอนแก่น พบว่า สภาพปัจจุบันในการใช้ผลการประเมินภายนอกเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งการใช้เชิงแนวคิด การใช้เชิงตรวจสอบยืนยันการใช้ในเชิงสัญลักษณ์การใช้ในเชิงปฏิบัติ และโดยรวมทุกรูปแบบ อยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาในการดำเนินการด้านผลการประเมินและด้านคุณลักษณะของผู้เกี่ยวข้องอยู่ระดับปานกลางแต่ในด้านสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับมากโดยรวมทุกด้านดังกล่าวอยู่ระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีสภาพปัจจุบันในการดำเนินการดำเนินงานไม่แตกต่างกันทั้งในแต่ละรูปแบบการใช้ผลการประเมินคุณภาพนอกโดยรวม แต่มีนัยหาในการใช้ผลการประเมินภายนอกเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ในด้านสภาพแวดล้อมองค์การ ส่วนในด้านผลการประเมินและด้านคุณลักษณะของผู้ที่เกี่ยวข้องและโดยรวมทุกด้านดังกล่าวไม่แตกต่างกัน และมีพัฒนาการของคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และเมื่อเปรียบเทียบสถานศึกษาที่มีระดับผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก ต่างกันมีสภาพปัจจุบันในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อคุณภาพการศึกษาไม่แตกต่างกันทั้งในรูปแบบการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายนอกและโดยรวม และมีปัญหาในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่แตกต่างกันทั้งในแต่ละด้านและโดยรวม และมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่แตกต่างกัน

ทองใส จันทะรัตน์ (๒๕๕๑, หน้า ๙๑ - ๙๕) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาการและแนวทางการแก้ไขการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษากลุ่มโรงเรียนกุดรังแก้ว ที่ได้รับการประเมินภายนอกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒ ผลการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ระดับมาก เรียงลำดับคือ ด้านการเตรียมการ ด้านการรายงาน และด้านการดำเนินการ ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ระดับมากมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับคือ ด้านการรายงาน ด้านการเตรียมการ และด้านการดำเนินการ และจากการศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารควรสร้างความตระหนักและการยอมรับในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนควรมีการเก็บข้อมูลทั้งในระดับรายบุคคลและภาพรวมด้วยวิธีการที่หลากหลายผู้บริหารสถานศึกษาควร ครูผู้สอนควรมีการวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษา

นิกร ศรีสุพัฒน์ (๒๕๕๐, หน้า ๙๖ – ๙๗) ศึกษาสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพ ภาวนาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต ๓ พบว่า สภาพการ ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละ ด้าน พบว่าด้านที่มีค่าสูงสุด ๓ อันดับแรกคือ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษา การ รายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีและการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ส่วนปัญหาการ ดำเนินการพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับ น้อยมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่าด้านที่มี ค่าสูงสุด ๓ อันดับแรกคือ การตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษา การพัฒนาคุณภาพ การศึกษา และการจัดระบบบริหารสารสนเทศ

ปรีดา ภาณุรัตน์ (๒๕๔๘, หน้า ๙๑ – ๙๔) ศึกษาการดำเนินงานและความต้องการใน การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนในกิ่งอำเภอสระใคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หนองคายเขต ๑พบว่า การประกันคุณภาพภายในด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการอยู่ใน ระดับมาก เรียงลำดับจากน้อยไปหามากคือด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้าน การรายงาน ส่วนความต้องการในด้านการประกันคุณภาพภายใน ด้านการเตรียมการมีความ ต้องการให้บุคลากรในสาขาวิชาต่าง ๆ อย่างครบถ้วนพอเพียง จัดให้มีเครื่องมือที่ทันสมัยกำหนด หน้าที่ความรับผิดชอบไม่ซ้ำซ้อน ในด้านการดำเนินการมีความต้องการจัดระบบสารสนเทศของ สถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ จัดให้มีเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือในการสร้างเครื่องมือสม่ำเสมอ อย่าง ต่อเนื่อง พัฒนาแหล่งเรียนรู้ ระบบข้อมูล ระบบการให้สวัสดิการครู และในด้านการรายงานควมมี ความต้องการในการประสานงานการเก็บข้อมูล รวบรวมข้อมูลอย่างมีระบบ

พูนศักดิ์ พงษ์พิพัฒน์วัฒนา (๒๕๕๐, หน้า ๗๙ – ๘๓) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทาง แก้ปัญหาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ใน ๓ ด้าน คือ ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านการผลิต พบว่า ปัญหาการประกันคุณภาพภายในสถาน ศึกษาโดยรวมและรายด้านมีปัญหายุ่งยากอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ๓ อันดับ คือ ปัญหาด้านผลิต ปัญหาด้านปัจจัยและปัญหาด้านกระบวนการ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านปัจจัยมีปัญหาอันดับแรก คือสถานศึกษามีอัตราส่วนจำนวนผู้เรียนต่อห้องเรียนตาม เกณฑ์ ด้านกระบวนการ ปัญหาอันดับแรก คือการร่วมมือกันระหว่างบ้าน องค์กรศาสนาและ สถาบันทางวิชาการ เพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้ในชุมชน ด้านผลผลิตปัญหาอันดับแรก คือ การจัด กิจกรรมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิด สร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง คิดแบบองค์รวมทั้งระบบและมีวิสัยทัศน์

พรพรรณ การุณ (๒๕๔๘, หน้า ๘๖-๘๗) ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาภาครัฐ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต ๑ โดยศึกษา ๘ ด้านคือ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การพัฒนามาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบ ทบทวนคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีและการผดุงระบบประกันคุณภาพการศึกษาพบว่า การดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาภาครัฐสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต ๑ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระหว่างสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้นและสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ด้านรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี แตกต่างกันอยู่ในระดับต่ำ ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน

มนต์ทยา ทองพูล(๒๕๕๐, หน้า ๙๒-๙๓) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต๑โดยศึกษา ๘ ด้าน คือ การเตรียมการก่อนดำเนินการ การพัฒนามาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา การรายงานคุณภาพการศึกษาและการผดุงระบบประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทราเขต๑ทั้ง ๘ ด้าน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการเตรียมการก่อนดำเนินการ ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและด้านการผดุงระบบประกันคุณภาพ เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามสถานภาพและตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

วิชัย เรือนมงคล (๒๕๕๒, หน้า ๘๕ - ๘๘) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต ๒ ตามความคิดเห็นของครู ใน ๘ ด้าน คือ การกำหนดคุณภาพการศึกษา

การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษา การตรวจสอบแบบทวนคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีและการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่องโดยรวมและรายด้านมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีปัญหาการดำเนินงานมากเป็นอันดับแรก คือ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษาตามลำดับ ส่วนด้านที่มีปัญหาการดำเนินงานน้อยที่สุด คือ ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐาน ที่กำหนด

ศานิตย์ ศรีคุณ (๒๕๕๑, หน้า ๙๒ - ๙๖) ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เริ่มมีการดำเนินงานแล้ว แต่การดำเนินงานยังไม่ครอบคลุมในแต่ละตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานการศึกษา กลไกในการกำกับติดตามมีความหลากหลายและเกิดความซับซ้อนในการดำเนินงาน ส่งผลให้การสรุปรวมของข้อมูลสารสนเทศไม่เป็นเอกภาพและเกิดความซ้ำซ้อนในการเก็บข้อมูลและสารสนเทศ เครื่องที่ใช้ในการเก็บข้อมูลและสารสนเทศไม่สมบูรณ์ ช่วงเวลาในการเก็บข้อมูล ไม่ชัดเจนซึ่งเมื่อจะทำรายงานการประเมินตนเองต้องมีการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในบางส่วน การเก็บข้อมูลและสารสนเทศไม่สม่ำเสมอทำให้ข้อมูลที่ได้ไม่เป็นปัจจุบัน ความพึงพอใจในระบบการจัดการสารสนเทศตามมาตรฐานการศึกษา มาตรฐานด้านผู้เรียน ในการประกันคุณภาพภายในพบว่าอยู่ในระดับมากและเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพในด้านอรรถประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและความถูกต้องอยู่ในระดับมาก

ศิริพร พรหมนิล (๒๕๕๐, หน้า ๙๒ - ๙๖) ได้ศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอำเภอป่าติ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต ๒ โดยภาพรวมมีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ในระดับ "มาก" เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา การตรวจสอบและทวนทวนคุณภาพการศึกษาและการผดุงระบบประกันคุณภาพการศึกษา

สมาน เพชรนาว่า (๒๕๔๙, หน้า ๘๗ - ๙๐) ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต ๕ พบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่าด้านระบบการบริหารจัดการ ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ ด้านการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษาด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาด้านการตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษา ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษา ด้านการผดุงระบบคุณภาพการศึกษามีการดำเนินการอยู่ระดับปานกลาง

สุภาพร ไผ่โพธิ์ (๒๕๕๑, หน้า ๙๔ - ๙๗) ได้ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษามัธยมศึกษาของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต ๑ ใน ๘ ด้าน คือ การเตรียมการก่อนการดำเนินการ การพัฒนามาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา การรายงานคุณภาพการศึกษาและการผดุงระบบประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระหว่างครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูและบุคลากรจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานพบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยและบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากมีความเห็นต่อการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

สุริโย จุลมณฑล (๒๕๕๑, หน้า ๘๖ - ๘๘) ได้ศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาสังกัดเทศบาลจังหวัดฉะเชิงเทราใน ๓ ด้าน คือ ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินการโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลจังหวัดฉะเชิงเทรา ๓ ด้าน พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อนรรักษ์ มาคำ (๒๕๕๐, หน้า ๘๐ - ๘๔) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานและข้อเสนอแนะ การดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทราเขต ๑ ใน ๘ ด้าน คือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษา การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษา การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาประจำปี การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สภาพการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทราเขต ๑ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาและด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานระหว่างผู้บริหารและครูผู้สอนพบว่าไม่แตกต่างกัน

อุดร วิรุฬบุต (๒๕๕๑, หน้า ๘๙ - ๙๔) การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามระบบการประกัน ๘ ด้าน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มประชากรพบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก เรียงอันดับจากมากไปหาน้อย ๓ อันดับแรก คือ การพัฒนามาตรฐานการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ส่วนการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษารายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" เช่นเดียวกันปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้วยกระบวนการ PDAC ทั้ง ๘ ด้าน โดยภาพรวมมีปัญหาคือ อยู่ระดับ "ปานกลาง" เรียงอันดับจากมากไปหาน้อย ๓ อันดับแรกคือ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่วนปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษารายด้าน แต่ละด้านมีปัญหาคือ อยู่ในระดับ ปานกลาง

๒.๖.๒ งานวิจัยต่างประเทศ

Ashby (1998, CD-Rom, Abstract) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของโปรแกรม การประกันคุณภาพการศึกษาและการวางแผนปรับปรุงของคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติรัฐอิลลินอยส์ ที่ใช้เป็นกรอบสำหรับการวางแผนปรับปรุงที่ได้ผลในโรงเรียนของรัฐ และได้กำหนดขอบเขตความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนปรับปรุงโรงเรียน ซึ่งเป็นวิธีการในการทำให้เกิดความสำเร็จในการปรับปรุงโรงเรียนการวิจัยดำเนินเป็น ๓ ระยะ ระยะแรก ศึกษาลักษณะที่เหมือนกันของโรงเรียน ๒ โรงเรียนนครชิคาโก ระยะที่ ๒ ศึกษาเอกสารภูมิหลังของโรงเรียนทั้ง ๒ ระยะที่ ๓ เป็นการเชื่อมโยงโรงเรียนแต่ละโรงเรียน เพื่อศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลภายในสนาม แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า ๑)กิจกรรมที่สัมพันธ์กับโปรแกรมการประกันคุณภาพการศึกษา และการวางแผน

ปรับปรุงโรงเรียน ช่วยให้เกิดการรู้คุณค่าในประโยชน์ของการร่วมมือกันทำงานได้มากขึ้น และเพิ่มความเอาใจใส่ต่อลักษณะที่เป็นวงจรของการวางแผนการปรับปรุงโรงเรียน ๒) กรอบงานของรัฐไม่ได้ทำให้ระเบียบวาระทางเทคนิคของการวางแผนการปรับปรุงโรงเรียน ก้าวหน้าขึ้นมา ๓) การสนทนาเกี่ยวกับหลักสูตรที่สัมพันธ์กับกิจกรรมการสังเกตและโอกาสของเพื่อนร่วมงาน ได้รับการสนับสนุนจากการมีส่วนร่วมในโปรแกรมการประกันคุณภาพการศึกษาและการวางแผนการปรับปรุงโรงเรียนแต่โปรแกรมนี้ไม่ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรอย่างกระตือรือร้นแต่อย่างใด ๔) บทบาทของคะแนนจากแบบทดสอบมาตรฐานในระบบโรงเรียนของนครชิคาโก ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้เบื้องต้นของการปรับปรุงโรงเรียน นั้นปรากฏว่ามีความสำคัญ ๕) ภาพลักษณ์ของคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติรัฐอิลลินอยส์ ดีขึ้นอันเป็นผลของลักษณะและการนำความคิดริเริ่มอย่างตรวจสอบได้ไปใช้

Burridge&Ribbins (1995 , pp. 195–196) ที่กล่าวว่าในการพัฒนาคุณภาพนั้นควรมีการจัดสรรบทบาทและความรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจนและแจ้งให้ทุกคนทราบควรให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบและความรู้สึกเป็นเจ้าของสถานศึกษาผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรเข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่จะทำได้และเป็นไปตามหลักการสำคัญของระบบบริหารคุณภาพทั้งองค์การ (Total Quality Management, TQM)

Harris & Jon (2000, pp. 3-39) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบโปรแกรมการปรับปรุงสถานศึกษาของประเทศอังกฤษและประเทศแคนาดาที่พบว่าการปรับปรุงคุณภาพให้ประสบผลสำเร็จนั้นการพัฒนาครูเป็นหัวใจของการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสถานศึกษาโดยมีการพัฒนาด้านทักษะความรู้และความเข้าใจใหม่ๆ มีภาวะผู้นำมีความรับผิดชอบและมีบทบาทต่อการปรับปรุงสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของครูในทุกระดับ

Melton (1995, Abstract) ได้วิจัยเรื่องบทบาทหน้าที่ที่เป็นจริงและบทบาทหน้าที่ที่คาดหวังของครูใหญ่ในโรงเรียนประถมศึกษา โดยการสำรวจความคิดเห็นของครูใหญ่ใน Wayne County รัฐ Michigan ผลปรากฏว่า ครูใหญ่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันในเรื่องการปฏิบัติงานของครูใหญ่เองภายในขอบข่ายงาน ซึ่งเป็นบทบาทการบริหารงานที่วิเคราะห์แล้วว่าครอบคลุมบทบาทการบริหารงานทั้งหมดของครูใหญ่ เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ที่เป็นจริงและบทบาทหน้าที่ที่คาดหวังจากการสำรวจทั้งสิ้น ๖ ประการ คือ

๑. ความเป็นผู้นำของครูใหญ่ในเรื่องหลักสูตรการเรียนการสอน
๒. การแนะนำที่เกี่ยวกับบุคลากร
๓. ความสัมพันธ์กับชุมชน

๔. ความรับผิดชอบในการบริหาร
๕. ความรับผิดชอบในด้านการวัดผล
๖. การส่งเสริมความก้าวหน้าของอาชีพครู

Patrick and John (1997, Abstract) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา ในมหาวิทยาลัย ในการเพิ่มพูนลักษณะรูปแบบในการตรวจสอบมาตรฐาน โดยรูปแบบการประกันคุณภาพของวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยแต่ละสถาบันส่วนมากจะใช้การปฏิบัติตามการตรวจสอบมาตรฐานโดยใช้การตรวจสอบด้านวัฒนธรรมและการตรวจสอบการทำงานอย่างต่อเนื่องและยึดให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียน รวมถึงการตรวจสอบพื้นฐาน ค่านิยมของสถาบัน ส่วนด้านการประเมินผลมีการพัฒนาการประเมินผล การควบคุมตรวจสอบ และนโยบายโครงสร้างที่เปลี่ยนไป

Sallis, E. (1993, pp. 48-49) คือ บุคลากรมีการยอมรับแนวคิดปรัชญาใหม่ ๆ มีการเปลี่ยนแปลงและยอมรับแนวคิดในการทำงานใหม่ ๆ สร้างให้เกิดภาวะผู้นำมีการฝึกอบรมในระหว่างปฏิบัติงานกำหนดให้มีโปรแกรมส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าและการพัฒนาตนเอง

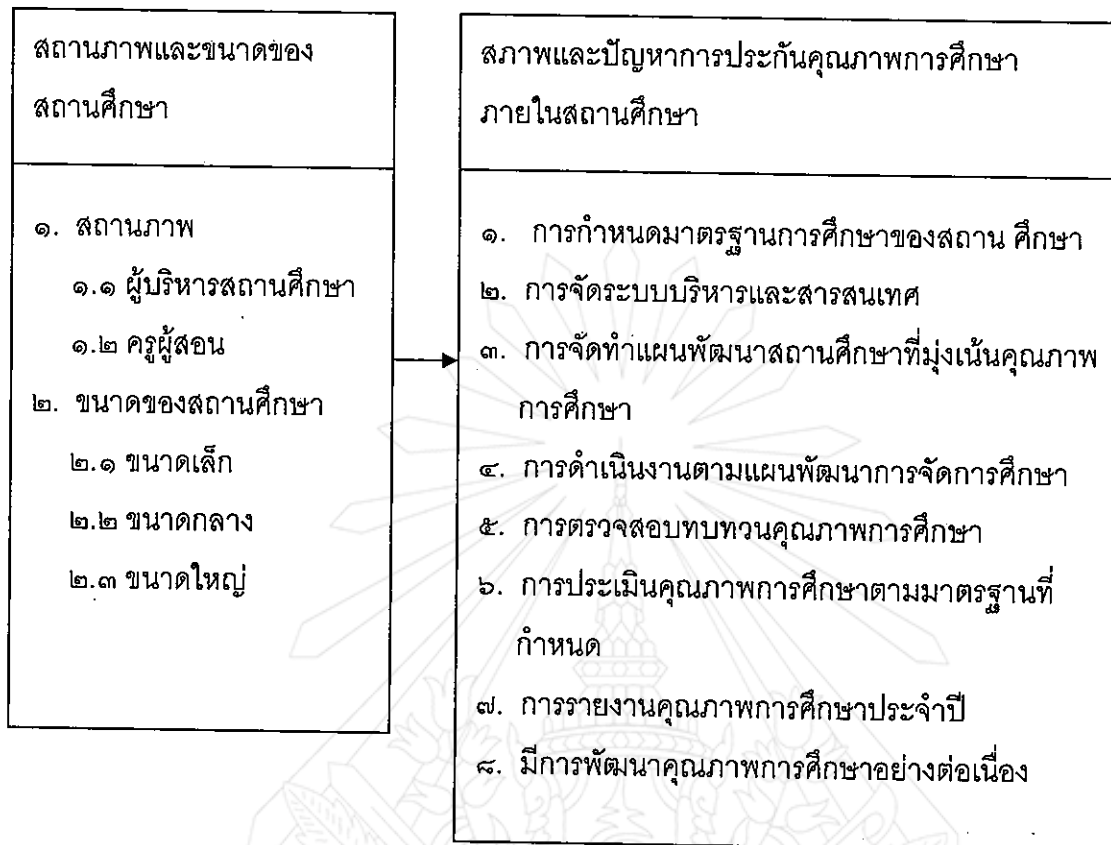
จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว สรุปได้ว่าการดำเนินงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการศึกษานั้น มีปัญหาแตกต่างกันในหลายลักษณะซึ่งนอกเหนือจากปัจจัยองค์ประกอบของมาตรฐานสถานศึกษาโดยทั่วไปแล้ว สถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและขนาดของสถานศึกษา ยังเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการเพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายได้ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าปัจจัยดังกล่าวน่าจะเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อปัญหาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ โดยอาศัยระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน ๘ ด้าน ดังภาพที่ ๒.๘

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ ๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๒ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- ๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๓ การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๖ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๑.๑ ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๔ จำนวนทั้งสิ้น ๒,๗๒๕ คน จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษาได้ ดังนี้

๓.๑.๑.๑ จำแนกตามสถานภาพ แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม ดังนี้

๑) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน ๒๓๖ คน

๒) ครูผู้สอน จำนวน ๒,๔๘๙ คน

๓.๑.๑.๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่มดังนี้

๑) ขนาดเล็ก จำนวน ๔๓๗ คน

๒) ขนาดกลาง จำนวน ๑,๑๕๘ คน

๓) ขนาดใหญ่ จำนวน ๑,๑๓๐ คน

๓.๑.๒ กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๒ โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตามตารางสำเร็จรูปเครชชี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามสถานภาพ แล้วเทียบสัดส่วนหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามขนาดของ

สถานศึกษา แล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๔๗๙ คน
 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษาดังนี้

๓.๑.๒.๑ จำแนกตามสถานภาพ คือ

- ๑) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน ๑๕๖ คน
 ๒) ครูผู้สอน จำนวน ๓๓๓ คน

๓.๑.๒.๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา คือ

- ๑) ขนาดเล็ก จำนวน ๘๖ คน
 ๒) ขนาดกลาง จำนวน ๒๐๑ คน
 ๓) ขนาดใหญ่ จำนวน ๑๙๒ คน

โดยมีวิธีการดังนี้

๑. จำแนกประชากรที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนตามขนาดของสถานศึกษา

๒. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้
 กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๔๗๙ คน

๓. เทียบสัดส่วนระหว่างประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดในสถานศึกษาแต่ละ
 ขนาด

๔. ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครูผู้สอนโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple
 random sampling) โดยวิธีจับฉลาก ดังรายละเอียดปรากฏดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๓.๑ จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของสถานศึกษา	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหารฯ	ครูผู้สอน	รวม	ผู้บริหารฯ	ครูผู้สอน	รวม
ขนาดเล็ก	๕๖	๓๘๑	๔๓๗	๓๕	๕๑	๘๖
ขนาดกลาง	๙๖	๑,๐๖๒	๑,๑๕๘	๕๙	๑๕๒	๒๐๑
ขนาดใหญ่	๘๔	๑,๐๔๖	๑,๑๓๐	๕๒	๑๔๐	๑๙๒
รวม	๒๓๖	๒,๔๘๙	๒,๗๒๕	๑๔๖	๓๓๓	๔๗๙

๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น ๔ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ และขนาดของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) มี ๕ ระดับ คือ

๕	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
๔	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมาก
๓	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
๒	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อย
๑	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) มี ๕ ระดับ คือ

๕	หมายถึง	มีปัญหาในระดับมากที่สุด
๔	หมายถึง	มีปัญหาในระดับมาก
๓	หมายถึง	มีปัญหาในระดับปานกลาง
๒	หมายถึง	มีปัญหาในระดับน้อย
๑	หมายถึง	มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบปลายเปิด (Open ended)

๓.๓ การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้

๓.๓.๑ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

๓.๓.๒ ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) และการสร้างแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open ended) จากตำราของบุญชม ศรีสะอาด (๒๕๕๔, หน้า ๗๒)

๓.๓.๓ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำแบบสอบถามของ วิชัย เรือนมงคล (๒๕๕๒, หน้า ๑๑๒ - ๑๑๕) มาปรับปรุงและหาคุณภาพของเครื่องมือใหม่ เพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

๓.๓.๔ นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

๓.๓.๕ ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๓ ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของคำถามแต่ละข้อโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC : Index of consistency) ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง ๐.๖๖ - ๑.๐๐

๓.๓.๖ นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาเสนอแนะอีกครั้งหนึ่ง

๓.๓.๗ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครจำนวน ๓๐ คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน ๑๕ คน ครูผู้สอน จำนวน ๑๕ คน

๓.๓.๘ นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total correlation) ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง ๐.๖๘ - ๐.๘๖

๓.๓.๙ นำแบบสอบถามแต่ละข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกเข้าเกณฑ์ตามที่กำหนดมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ ๐.๘๖

๓.๓.๑๐ จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๓.๔.๑ ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จังหวัดร้อยเอ็ดเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒

๓.๔.๒ ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเสนอต่อผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธรเขต๒พร้อมกับแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยด้วยตนเอง

๓.๔.๓ ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง จากการส่งแบบสอบถามไปจำนวน๔๗๙ฉบับ ได้รับกลับคืนมา ๔๗๙ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

๓.๕.๑ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพ และขนาดของสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๓.๕.๒ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ทั้งโดยภาพรวมรายด้านและรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์แปลความหมาย ดังนี้(บุญชม ศรีสะอาด,๒๕๕๔ : ๑๐๐)

๔.๕๑ - ๕.๐๐ หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

๓.๕๑ - ๔.๕๐ หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก

๒.๕๑ - ๓.๕๐ หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

๑.๕๑ - ๒.๕๐ หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย

๑.๐๐ - ๑.๕๐ หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

๓.๕.๓ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ ทั้งโดยภาพรวม รายด้าน
และรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับ
เกณฑ์แปลความหมาย ดังนี้

๔.๕๑ - ๕.๐๐ หมายถึง มีปัญหาในระดับมากที่สุด

๓.๕๑ - ๔.๕๐ หมายถึง มีปัญหาในระดับมาก

๒.๕๑ - ๓.๕๐ หมายถึง มีปัญหาในระดับปานกลาง

๑.๕๑ - ๒.๕๐ หมายถึง มีปัญหาในระดับน้อย

๑.๐๐ - ๑.๕๐ หมายถึง มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

๓.๕.๔ วิเคราะห์การเปรียบเทียบสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถาน
ศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ จำแนกตาม
สถานภาพ โดยการทดสอบค่าที (t-test แบบ Independent samples)

๓.๕.๕ วิเคราะห์การเปรียบเทียบปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถาน
ศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ จำแนกตาม
สถานภาพ โดยการทดสอบค่าที (t-test แบบ Independent samples)

๓.๕.๖ วิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสภาพการประกันคุณภาพการศึกษา
ภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒
จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (F-test แบบ
One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ก็ทำการทดสอบความ
แตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé)

๓.๕.๗ วิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา
ภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒
จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way
ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ก็ทำการทดสอบความแตกต่างเป็น
รายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé)

๓.๕.๘ วิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถาน
ศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ โดยการหา
ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive
analysis)

๓.๖ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๖.๑ สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

๓.๖.๑.๑ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC : Index of consistency)

๓.๖.๑.๒ อำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total correlation)

๓.๖.๑.๓ ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

๓.๖.๒ สถิติพื้นฐาน ได้แก่

๓.๖.๒.๑ ค่าความถี่ (Frequency)

๓.๖.๒.๒ ค่าร้อยละ (Percentage)

๓.๖.๒.๓ ค่าเฉลี่ย (Mean)

๓.๖.๒.๔ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

๓.๖.๓ สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

๓.๖.๓.๑ เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ จำแนกตามสถานภาพ โดยการทดสอบค่าที (t-test แบบ Independent samples)

๓.๖.๓.๒ เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ จำแนกตามสถานภาพ โดยการทดสอบค่าที (t-test แบบ Independent samples)

๓.๖.๓.๓ เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ก็ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé)

๓.๖.๓.๔ เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ก็ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé)

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๒ ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามอันดับ ดังนี้

- ๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- ๔.๒ ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล
- ๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการสื่อความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตในการแจกแจงแบบ t เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ
F	แทน	ค่าที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตในการแจกแจงแบบ F เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนน (Mean of square)
df	แทน	ขั้นของความอิสระ (Degree of freedom)
p - values	แทน	ความน่าจะเป็นที่จะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (Probability)
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๔.๒ ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามอันดับ ดังนี้

๔.๒.๑ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒.๒ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒

๔.๒.๓ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถาน
ศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒

๔.๒.๔ การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ จำแนก
ตามสถานภาพ

๔.๒.๕ การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ จำแนก
ตามสถานภาพ

๔.๒.๖ การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ จำแนก
ตามขนาดของสถานศึกษา

๔.๒.๗ การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ จำแนก
ตามขนาดของสถานศึกษา

๔.๒.๘ วิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถาน
ศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๓.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวน และร้อยละข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพ		
ผู้บริหารสถานศึกษา	๑๕๖	๓๐.๔๘
ครูผู้สอน	๓๓๓	๖๙.๕๒
รวม	๔๘๙	๑๐๐.๐๐
ขนาดของสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก	๘๖	๑๗.๙๕
ขนาดกลาง	๒๐๑	๔๑.๙๖
ขนาดใหญ่	๑๙๒	๔๐.๐๙
รวม	๔๘๙	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ๔๘๙คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน ๑๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๔๘ เป็นครูผู้สอน จำนวน ๓๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๕๒ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน ๘๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๙๕ สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน ๒๐๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๙๖ และสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน ๑๙๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๐๙

๔.๓.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ ปรากฏตามตารางที่ ๔.๒ - ๔.๑๐

ตารางที่ ๔.๒ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ โดยรวมและ รายด้าน

ที่	สภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับปฏิบัติ			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
๑.	ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	๓.๙๓	๐.๕๗	มาก	๒
๒.	ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ	๓.๙๐	๐.๖๒	มาก	๓
๓.	ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา	๓.๘๘	๐.๖๔	มาก	๔
๔.	ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	๓.๗๗	๐.๖๘	มาก	๗
๕.	ด้านการตรวจสอบพบทวนคุณภาพการศึกษา	๓.๗๒	๐.๖๗	มาก	๘
๖.	ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด	๓.๘๓	๐.๖๑	มาก	๖
๗.	ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี	๓.๙๔	๐.๖๒	มาก	๑
๘.	ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	๓.๘๔	๐.๖๗	มาก	๕
	รวม	๓.๘๕	๐.๖๓	มาก	

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า สภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดรวม ($\bar{X}=๓.๘๕$) และรายด้าน โดยด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษา

ประจำปี ($\bar{X}=๓.๙๔$) รองลงมาคือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X}=๓.๙๓$) และด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ การตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}=๓.๗๒$)

ตารางที่ ๔.๓ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา

ข้อที่	ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา	ระดับปฏิบัติ			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
๑.	พัฒนาความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาแก่ ครู บุคลากรและชุมชน	๓.๙๖	๐.๗๔	มาก	๓
๒.	กำหนดให้ครู บุคลากร และชุมชนให้มีส่วนร่วม ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถาน ศึกษา	๓.๗๕	๐.๗๕	มาก	๕
๓.	กำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถาน ศึกษา ที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน	๓.๘๘	๐.๗๑	มาก	๔
๔.	กำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถาน ศึกษา ที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการ ศึกษาขั้น พื้นฐาน	๔.๐๑	๐.๗๔	มาก	๒
๕.	กำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถาน ศึกษา ที่มีความสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา	๔.๐๙	๐.๗๓	มาก	๑
	รวม	๓.๙๓	๐.๗๓	มาก	

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า สภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ด้านการกำหนด มาตรฐานการศึกษา มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดรวม ($\bar{X}=๓.๙๓$) และรายชื่อ โดยข้อที่มีการ ปฏิบัติสูงสุดคือ กำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษาที่มีความสอดคล้องกับหลักสูตร สถานศึกษา ($\bar{X}=๔.๐๙$) รองลงมาคือ กำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษาที่มีความ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X}=๔.๐๑$) และข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ

กำหนดให้ครู บุคลากร และชุมชนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับ
สถานศึกษา ($\bar{X}=๓.๗๕$)

ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการประกันคุณภาพการศึกษา
ภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ยโสธร เขต ๒ ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ

ข้อที่	ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ	ระดับปฏิบัติ			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
๑.	จัดระบบบริหารภายในสถานศึกษา ที่มีโครงสร้างการบริหารและกำหนดหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจน	๔.๐๕	๐.๗๔	มาก	๑
๒.	วางแผนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ	๔.๐๑	๐.๘๓	มาก	๒
๓.	แต่งตั้งคณะทำงานที่ทำหน้าที่วางแผน ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	๓.๘๘	๐.๖๕	มาก	๓
๔.	จัดทำฐานข้อมูล สารสนเทศ ในสถานศึกษาที่เป็นระบบครอบคลุมทุกงานและสะดวกต่อการใช้งาน	๓.๗๖	๐.๘๕	มาก	๕
๕.	นำข้อมูลสารสนเทศ มาใช้ในการวางแผนและพัฒนางานในสถานศึกษา	๓.๘๑	๐.๗๒	มาก	๔
	รวม	๓.๙๐	๐.๗๕	มาก	

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า สภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต ๒ ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ มีการปฏิบัติในระดับมากทั้งหมด ($\bar{X}=๓.๙๐$) และรายชื่อ โดยข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ จัดระบบบริหารภายในสถานศึกษา ที่มีโครงสร้างการบริหารและกำหนดหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจน ($\bar{X}=๔.๐๕$) รองลงมาคือ วางแผนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ ($\bar{X}=๔.๐๑$) และข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ จัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศในสถานศึกษาที่เป็นระบบครอบคลุมทุกงานและสะดวกต่อการใช้งาน ($\bar{X}=๓.๗๖$)

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต ๒ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพ การศึกษา

ข้อที่	ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่ มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ระดับปฏิบัติ			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
๑.	วิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความจำเป็นเพื่อใช้ เป็นข้อมูลในการวางแผน	๓.๗๔	๐.๗๗	มาก	๕
๒.	กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายการ พัฒนาและภาพแห่งความสำเร็จที่ชัดเจนและ เป็นรูปธรรม	๓.๙๓	๐.๗๖	มาก	๒
๓.	กำหนดวิธีดำเนินงานโดยอาศัยหลักวิชาหรือการ วิจัยที่ครอบคลุมการพัฒนาด้านหลักสูตร การ จัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมิน ผลอย่างชัดเจน	๓.๘๐	๐.๗๑	มาก	๔
๔.	กำหนดบทบาทหน้าที่ให้สถานศึกษาทุกคน รวมทั้งผู้เรียนรับผิดชอบดำเนินงานอย่างชัดเจน และเหมาะสม	๔.๐๗	๐.๘๒	มาก	๑
๕.	กำหนดบทบาทให้ครู บุคลากร และชุมชน มี ส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา	๓.๘๖	๐.๗๑	มาก	๓
รวม		๓.๘๘	๐.๗๕	มาก	

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า สภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต ๒ ด้านการจัดทำ แผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการปฏิบัติในระดับมากทั้งรวม ($\bar{X}=3.88$) และรายข้อ โดยข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ กำหนดบทบาทหน้าที่ให้สถานศึกษาทุก คนรวมทั้งผู้เรียนรับผิดชอบดำเนินงานอย่างชัดเจนและเหมาะสม ($\bar{X}=4.07$) รองลงมาคือ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายการพัฒนาและภาพแห่งความสำเร็จที่ชัดเจนและเป็น รูปธรรม ($\bar{X}=3.93$) และข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ วิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความจำเป็น เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน ($\bar{X}=3.74$)

ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา

ข้อที่	ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนา สถานศึกษา	ระดับปฏิบัติ			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
๑.	มีการประเมินแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ทั้งก่อนและหลังการดำเนินงาน	๓.๖๕	๐.๗๘	มาก	๕
๒.	ปฏิบัติงานได้จริงตามแผนพัฒนาสถานศึกษา ในระบบงานปกติของสถานศึกษา	๓.๗๔	๐.๗๗	มาก	๔
๓.	ดำเนินงานทุกโครงการ/กิจกรรมได้ทันเวลาและ บรรลุวัตถุประสงค์	๓.๘๑	๐.๘๓	มาก	๒
๔.	ดูแล กำกับ ติดตามและนิเทศการดำเนินงาน ตามแผนฯ อย่างต่อเนื่อง	๓.๗๘	๐.๘๒	มาก	๓
๕.	รายงานผลการดำเนินงานตามแผนเมื่อสิ้นสุด ระยะเวลาหรือสิ้นปีการศึกษา	๓.๙๑	๐.๘๒	มาก	๑
	รวม	๓.๗๗	๐.๘๐	มาก	

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า สภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ด้านการดำเนินงาน ตามแผนพัฒนาสถานศึกษา มีการปฏิบัติในระดับมากทั้งหมด ($\bar{X}=๓.๗๗$) และรายชื่อ โดยข้อที่ มีการปฏิบัติสูงสุดคือ รายงานผลการดำเนินงานตามแผนเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาหรือสิ้นปีการศึกษา ($\bar{X}=๓.๙๑$) รองลงมาคือ ดำเนินงานทุกโครงการ/กิจกรรมได้ทันเวลาและบรรลุวัตถุประสงค์ ($\bar{X}=๓.๘๑$) และข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ มีการประเมินแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาทั้ง ก่อนและหลังการดำเนินงาน ($\bar{X}=๓.๖๕$)

ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ด้านการตรวจสอบและการทบทวนคุณภาพการศึกษา

ข้อที่	ด้านการตรวจสอบและการทบทวน คุณภาพการศึกษา	ระดับปฏิบัติ			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
๑.	มีการประเมินแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ทั้งก่อนและหลังการดำเนินงาน	๓.๖๕	๐.๗๘	มาก	๕
๒.	ปฏิบัติงานได้จริงตามแผนพัฒนาสถานศึกษา ในระบบงานปกติของสถานศึกษา	๓.๗๔	๐.๗๗	มาก	๔
๓.	ดำเนินงานทุกโครงการ/กิจกรรมได้ทันเวลาและ บรรลุวัตถุประสงค์	๓.๘๑	๐.๘๓	มาก	๒
๔.	ดูแล กำกับ ติดตามและนิเทศการดำเนินงาน ตามแผนฯ อย่างต่อเนื่อง	๓.๗๘	๐.๘๒	มาก	๓
๕.	รายงานผลการดำเนินงานตามแผนเมื่อสิ้นสุด ระยะเวลาหรือสิ้นปีการศึกษา	๓.๙๑	๐.๘๒	มาก	๑
	รวม	๓.๗๗	๐.๘๐	มาก	

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า สภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ด้านการตรวจสอบและการทบทวนคุณภาพการศึกษา มีการปฏิบัติในระดับมากทั้งหมด ($\bar{X}=๓.๗๒$) และรายชื่อ โดยข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ มีการวิเคราะห์การเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในปีที่ผ่านมา เมื่อสิ้นปีการศึกษา ($\bar{X}=๓.๘๒$) รองลงมาคือ มีการวิเคราะห์ วิสัยทัศน์ พันธกิจของสถานศึกษาที่ใช้ในรอบปีการศึกษา เมื่อสิ้นปีการศึกษา ($\bar{X}=๓.๗๑$) และข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ มีการวิเคราะห์และพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ในรอบปีที่ผ่านมา เมื่อสิ้นปีการศึกษา ($\bar{X}=๓.๖๕$)

ตารางที่ ๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา

ข้อที่	ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา	ระดับปฏิบัติ			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
๑.	ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกชั้น	๔.๑๘	๐.๗๕	มาก	๑
๒.	ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทุกชั้น ทุกคน	๔.๐๙	๐.๗๗	มาก	๒
๓.	ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกมาตรฐาน	๓.๘๙	๐.๘๕	มาก	๓
๔.	เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน	๓.๒๒	๐.๖๙	ปานกลาง	๕
๕.	สร้างความตระหนักแก่ครู บุคลากร และนักเรียนให้ความสำคัญในการประเมินคุณภาพการศึกษา	๓.๘๑	๐.๘๒	มาก	๔
รวม		๓.๘๓	๐.๗๗	มาก	

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า สภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา รวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.83$) เมื่อพิจารณารายข้อ มีข้อที่มีการปฏิบัติในระดับมาก ๔ ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง ๑ ข้อ โดยข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกชั้น ($\bar{X}=4.18$) รองลงมาคือ ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทุกชั้นทุกคน ($\bar{X}=4.09$) และข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน ($\bar{X}=3.22$)

ตารางที่ ๔.๙ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๒ ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี

ข้อที่	ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี	ระดับปฏิบัติ			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
๑.	จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษาเมื่อสิ้นปี ทุกปีการศึกษา	๔.๒๙	๐.๖๕	มาก	๑
๒.	เผยแพร่รายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๓.๖๙	๐.๗๙	มาก	๕
๓.	แต่งตั้งคณะทำงานในการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี	๓.๙๑	๐.๗๘	มาก	๓
๔.	ทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีครบถ้วนทุกด้าน ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๓.๙๔	๐.๘๑	มาก	๒
๕.	นำผลข้อมูลรายงานคุณภาพการศึกษาไปใช้วางแผนพัฒนาคุณภาพในปีต่อไป	๓.๘๙	๐.๗๔	มาก	๔
	รวม	๓.๙๔	๐.๗๕	มาก	

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า สภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๒ ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดรวม ($\bar{X}=๓.๙๔$) และรายชื่อ โดยข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษาเมื่อสิ้นปี ทุกปีการศึกษา ($\bar{X}=๔.๒๙$) รองลงมาคือ ทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีครบถ้วนทุกด้านตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X}=๓.๙๔$) และข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ เผยแพร่รายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X}=๓.๖๙$)

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๒ ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ข้อที่	ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อย่างต่อเนื่อง	ระดับปฏิบัติ			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
๑.	สร้างจิตสำนึกในการพัฒนาการศึกษาให้เกิดขึ้น ในหมู่ครูและบุคลากร	๓.๗๘	๐.๘๓	มาก	๕
๒.	เน้นย้ำหรือกำหนดนโยบายการทำงานเป็น ระบบ มีเป้าหมายและทำงานเป็นหมู่คณะ	๓.๘๔	๐.๗๙	มาก	๓
๓.	การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่ง การเรียนรู้	๓.๙๔	๐.๘๓	มาก	๑
๔.	คงไว้และพัฒนาโครงการที่เห็นว่าดีและเกิด ประโยชน์แต่ยังดำเนินการไม่บรรลุตาม เป้าหมาย	๓.๘๑	๐.๘๐	มาก	๔
๕.	คิดโครงการใหม่ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน และสถานศึกษา	๓.๘๕	๐.๘๐	มาก	๒
	รวม	๓.๘๔	๐.๘๑	มาก	

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า สภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๒ ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดรวม ($\bar{X}=๓.๘๔$) และรายชื่อ โดยข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ($\bar{X}=๓.๙๔$) รองลงมาคือ คิดโครงการใหม่ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและสถานศึกษา ($\bar{X}=๓.๘๕$) และข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ สร้างจิตสำนึกในการพัฒนาการศึกษาให้เกิดขึ้นในหมู่ครูและบุคลากร ($\bar{X}=๓.๗๘$)

๔.๓.๓ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ ปรากฏดังตารางที่ ๔.๑๑ - ๔.๑๙

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ โดยรวมและรายด้าน

ที่	ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับปัญหา			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
๑.	ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	๑.๙๘	๐.๕๓	น้อย	๕
๒.	ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ	๑.๙๔	๐.๕๔	น้อย	๗
๓.	ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา	๒.๐๐	๐.๕๘	น้อย	๔
๔.	ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	๒.๐๑	๐.๖๐	น้อย	๒
๕.	ด้านการตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษา	๒.๐๕	๐.๕๕	น้อย	๑
๖.	ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด	๑.๘๙	๐.๕๙	น้อย	๘
๗.	ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี	๒.๐๐	๐.๕๗	น้อย	๓
๘.	ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	๑.๙๗	๐.๖๐	น้อย	๖
	รวม	๑.๙๘	๐.๕๗	น้อย	

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ มีปัญหาในระดับน้อยทั้งหมด ($\bar{X}=๑.๙๘$) และรายด้าน โดยด้านที่มีปัญหาสูงสุด คือ ด้านการตรวจสอบทบทวน

คุณภาพการศึกษา ($\bar{X}=2.05$) รองลงมาคือ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ($\bar{X}=2.01$) และด้านที่มีปัญหาต่ำสุด คือ ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด ($\bar{X}=1.89$)

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา

ข้อที่	ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา	ระดับปัญหา			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
๑.	ไม่มีการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาแก่ครู บุคลากรและชุมชน	2.04	0.76	น้อย	๒
๒.	ไม่ให้ ครู บุคลากร และชุมชน มีส่วนร่วม ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา	2.00	0.66	น้อย	๓
๓.	กำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน	2.04	0.64	น้อย	๑
๔.	กำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	1.96	0.72	น้อย	๔
๕.	กำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา	1.89	0.70	น้อย	๕
	รวม	1.94	0.69	น้อย	

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา มีปัญหาในระดับน้อยทั้งหมด ($\bar{X}=1.94$) และรายข้อ โดยข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ กำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา ที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ($\bar{X}=2.04$) รองลงมาคือ ไม่มีการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาแก่ครู

บุคลากรและชุมชน ($\bar{X}=2.04$) และข้อที่มีปัญหาต่ำสุดคือ กำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}=1.87$)

ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ

ข้อที่	ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา	ระดับปัญหา			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
๑.	ไม่มีการจัดระบบบริหารภายในสถานศึกษา มีโครงสร้างการบริหารและกำหนดหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจน	๑.๗๕	๐.๗๖	น้อย	๔
๒.	ไม่มีการวางแผนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา	๑.๗๑	๐.๗๒	น้อย	๕
๓.	ไม่มีการตั้งคณะทำงานที่ทำหน้าที่วางแผนติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	๒.๐๐	๐.๗๕	น้อย	๓
๔.	ไม่สร้างฐานข้อมูลสารสนเทศ ในสถานศึกษาเป็นระบบครอบคลุมทุกงานและทันต่อการใช้งาน	๒.๑๓	๐.๖๙	น้อย	๑
๕.	ไม่นำข้อมูลสารสนเทศ มาใช้ในการวางแผนและพัฒนางานในสถานศึกษา	๒.๑๒	๐.๖๗	น้อย	๒
	รวม	๑.๙๔	๐.๗๑	น้อย	

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ มีปัญหาในระดับน้อยทั้งหมด ($\bar{X}=1.94$) และรายข้อ โดยข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ ไม่สร้างฐานข้อมูลสารสนเทศ ในสถานศึกษาเป็นระบบครอบคลุมทุกงานและทันต่อการใช้งาน ($\bar{X}=2.13$) รองลงมาคือ ไม่นำข้อมูลสารสนเทศ มาใช้ในการวางแผนและพัฒนางาน

ในสถานศึกษา ($\bar{X}=๒.๑๒$) และข้อที่มีปัญหาต่ำสุดคือ ไม่มีการวางแผนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}=๑.๗๑$)

ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต ๒ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพ การศึกษา

ข้อที่	ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา	ระดับปัญหา			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
๑.	ไม่มีการวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความจำเป็นเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน	๒.๑๒	๐.๖๙	น้อย	๑
๒.	ไม่มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย การพัฒนาและภาพแห่งความสำเร็จที่ชัดเจน และเป็นรูปธรรม	๑.๙๕	๐.๗๖	น้อย	๔
๓.	ไม่มีการกำหนดวิธีดำเนินงานโดยอาศัยหลักวิชาหรือการวิจัยที่ครอบคลุมการพัฒนาด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล	๒.๐๖	๐.๖๖	น้อย	๒
๔.	ไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ให้สถานศึกษาทุกคนรวมทั้งผู้เรียนรับผิดชอบดำเนินงาน	๑.๙๒	๐.๘๐	น้อย	๕
๕.	ไม่ให้ครู บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา	๑.๙๘	๐.๗๒	น้อย	๓
รวม		๒.๐๐	๐.๗๒	น้อย	

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต ๒ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา มีปัญหาในระดับน้อยทั้งหมด ($\bar{X}=๒.๐๐$) และรายชื่อ โดยข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ ไม่มีการวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความจำเป็นเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน ($\bar{X}=๒.๑๒$) รองลงมาคือ ไม่มีการกำหนดวิธีดำเนินงานโดยอาศัยหลัก

วิชาหรือการวิจัยที่ครอบคลุมการการพัฒนาด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล ($\bar{X}=2.06$) และข้อที่มีปัญหาต่ำสุดคือ ไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ให้สถานศึกษาทุกคนรวมทั้งผู้เรียนรับผิดชอบดำเนินงาน ($\bar{X}=1.92$)

ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา

ข้อที่	ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา	ระดับปัญหา			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
๑.	ไม่มีการประเมินแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาทั้งก่อนและหลังการดำเนินงาน	๒.๐๖	๐.๗๐	น้อย	๒
๒.	ไม่มีการนำแผนมาปฏิบัติจริง ในระบบงานปกติของสถานศึกษา	๑.๙๓	๐.๗๑	น้อย	๕
๓.	ดำเนินงานทุกโครงการ/กิจกรรมได้ ไม่ทันเวลาและไม่บรรลุวัตถุประสงค์	๒.๐๙	๐.๗๖	น้อย	๑
๔.	ไม่ดูแล กำกับ ติดตามและนิเทศการดำเนินงาน ตามแผนฯ อย่างต่อเนื่อง	๒.๐๑	๐.๗๕	น้อย	๓
๕.	ไม่เคยรายงานผลการดำเนินงานตามแผนเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาหรือสิ้นปีการศึกษา	๑.๙๙	๐.๗๘	น้อย	๔
	รวม	๒.๐๑	๐.๗๔	น้อย	

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา มีปัญหาในระดับน้อยทั้งหมด ($\bar{X}=2.01$) และรายชื่อ โดยข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ ดำเนินงานทุกโครงการ/กิจกรรมได้ไม่ทันเวลาและไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ($\bar{X}=2.09$) รองลงมาคือ ไม่มีการประเมินแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาทั้งก่อนและหลังการดำเนินงาน ($\bar{X}=2.06$) และข้อที่มีปัญหาต่ำสุดคือ ไม่มีการนำแผนมาปฏิบัติจริง ในระบบงานปกติของสถานศึกษา ($\bar{X}=1.93$)

ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ด้านการตรวจสอบและการทบทวนคุณภาพ การศึกษา

ข้อที่	ด้านการตรวจสอบและการทบทวน คุณภาพการศึกษา	ระดับปัญหา			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
๑.	ไม่มีการวิเคราะห์ วิสัยทัศน์ พันธกิจของสถาน ศึกษา ที่ใช้ในรอบปีการศึกษา เมื่อสิ้นปี การศึกษา	๒.๐๖	๐.๖๑	น้อย	๒
๒.	ไม่มีการวิเคราะห์แผนพัฒนาการศึกษาที่ใช้ใน รอบปีที่ผ่านมาเมื่อสิ้นปีการศึกษา	๒.๑๐	๐.๗๐	น้อย	๑
๓.	ไม่มีการวิเคราะห์และพัฒนาหลักสูตร กระบวน การเรียนรู้ในรอบปีที่ผ่านมา เมื่อสิ้นปีการ ศึกษา	๒.๐๒	๐.๗๐	น้อย	๕
๔.	ไม่มีการวิเคราะห์การเรียนการสอนและผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในปีที่ผ่านมา เมื่อสิ้นปีการศึกษา	๒.๐๕	๐.๖๙	น้อย	๓
๕.	ไม่มีการวิเคราะห์และพัฒนาครู บุคลากรและ การพัฒนาองค์กร เมื่อสิ้นปีการศึกษา	๒.๐๓	๐.๗๐	น้อย	๔
	รวม	๑.๙๘	๐.๖๙	น้อย	

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ การตรวจสอบและ การทบทวนคุณภาพการศึกษา มีปัญหาในระดับน้อยทั้งหมด ($\bar{X}=๒.๐๕$) และรายข้อ โดยข้อที่มี ปัญหาสูงสุดคือ ไม่มีการวิเคราะห์แผนพัฒนาการศึกษาที่ใช้ในรอบปีที่ผ่านมาเมื่อสิ้นปีการศึกษา ($\bar{X}=๒.๑๐$) รองลงมาคือไม่มีการวิเคราะห์ วิสัยทัศน์ พันธกิจของสถานศึกษา ที่ใช้ในรอบปี การศึกษา เมื่อสิ้นปีการศึกษา ($\bar{X}=๒.๐๖$) และข้อที่มีปัญหาลดที่สุดคือ ไม่มีการวิเคราะห์และ พัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ในรอบปีที่ผ่านมาเมื่อสิ้นปีการศึกษา ($\bar{X}=๒.๐๒$)

ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา

ข้อที่	ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา	ระดับปัญหา			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
๑.	ไม่มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกชั้น	๑.๗๒	๐.๗๗	น้อย	๕
๒.	ไม่มีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทุกชั้น ทุกคน	๑.๙๐	๐.๗๘	น้อย	๓
๓.	ไม่มีการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกมาตรฐาน	๑.๙๘	๐.๖๙	น้อย	๒
๔.	ไม่เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน	๒.๐๗	๐.๖๙	น้อย	๑
๕.	ไม่มีการสร้างความตระหนักแก่ครู บุคลากร และนักเรียนให้ความสำคัญในการประเมินคุณภาพการศึกษา	๑.๘๒	๐.๗๓	น้อย	๔
รวม		๑.๘๙	๐.๗๓	น้อย	

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา มีปัญหาในระดับน้อยทั้งหมด ($\bar{X}=๑.๘๙$) และรายข้อ โดยข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ ไม่เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน ($\bar{X}=๒.๐๗$) รองลงมาคือ ไม่มีการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกมาตรฐาน ($\bar{X}=๑.๙๘$) และข้อที่มีปัญหาต่ำสุดคือ ไม่มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกชั้น ($\bar{X}=๑.๗๒$)

ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ด้านการรายงานคุณภาพประจำปี

ข้อที่	ด้านการรายงานคุณภาพประจำปี	ระดับปัญหา			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
๑.	ไม่จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี ของสถานศึกษาเมื่อสิ้นปี ทุกปีการศึกษา	๑.๙๘	๐.๗๒	น้อย	๕
๒.	ไม่มีการเผยแพร่รายงานคุณภาพการศึกษา ประจำปีต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๒.๐๓	๐.๖๙	น้อย	๒
๓.	ไม่มีการแต่งตั้งคณะทำงานในการจัดทำรายงาน คุณภาพการศึกษาประจำปี	๑.๙๕	๐.๗๐	น้อย	๔
๔.	ทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีไม่ครบถ้วน ทุกด้าน ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่มีการนำผลข้อมูลรายงานคุณภาพการศึกษา	๒.๑๓	๐.๖๙	น้อย	๑
๕.	ไปใช้วางแผนพัฒนาคุณภาพในปีต่อไป	๒.๐๑	๐.๖๗	น้อย	๓
	รวม	๒.๐๐	๐.๖๙	น้อย	

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ด้านการรายงาน คุณภาพประจำปี มีปัญหาในระดับน้อยทั้งหมด ($\bar{X}=๒.๐๐$) และรายชื่อ โดยข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ ทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีไม่ครบถ้วน ทุกด้าน ตามมาตรฐานการศึกษาขั้น พื้นฐาน ($\bar{X}=๒.๑๓$) รองลงมาคือ ไม่มีการเผยแพร่รายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีต่อ สาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X}=๒.๐๓$) และข้อที่มีปัญหาลดสุดคือ ไม่จัดทำรายงาน คุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษาเมื่อสิ้นปี ทุกปีการศึกษา ($\bar{X}=๑.๙๕$)

ตารางที่ ๔.๑๙ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ข้อที่	ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อย่างต่อเนื่อง	ระดับปัญหา			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
๑.	ไม่มีการสร้างจิตสำนึกในการพัฒนาการศึกษา ให้เกิดขึ้นในหมู่ครูและบุคลากร	๑.๙๕	๐.๗๙	น้อย	๔
๒.	ไม่มีการกำหนดนโยบายการทำงานเป็นระบบ มีเป้าหมายและทำงานเป็นหมู่คณะ	๒.๐๗	๐.๗๑	น้อย	๑
๓.	ไม่มีการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่ง การเรียนรู้	๑.๙๖	๐.๗๑	น้อย	๒
๔.	ไม่มีการคงไว้และการพัฒนาโครงการที่เห็นว่าดี และเกิดประโยชน์แต่ยังดำเนินการไม่บรรลุตาม เป้าหมาย	๑.๙๕	๐.๖๙	น้อย	๓
๕.	ไม่มีการคิดโครงการใหม่ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ ต่อผู้เรียนและสถานศึกษา	๑.๙๔	๐.๗๒	น้อย	๕
	รวม	๑.๙๗	๐.๗๒	น้อย	

จากตารางที่ ๔.๑๙ พบว่า ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ด้านการพัฒนา คุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีปัญหาในระดับน้อยทั้งหมด ($\bar{X}=๑.๙๗$) และรายชื่อ โดยข้อที่มี ปัญหาสูงสุด คือ ไม่มีการกำหนดนโยบายการทำงานเป็นระบบ มีเป้าหมายและทำงานเป็นหมู่ คณะ ($\bar{X}=๒.๐๗$) รองลงมาคือ ไม่มีการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ($\bar{X}=๑.๙๖$) และข้อที่มีปัญหาลดสุดคือ ไม่มีการคิดโครงการใหม่ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน และสถานศึกษา ($\bar{X}=๑.๙๔$)

๔.๓.๔ การเปรียบเทียบสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ จำแนกตามสถานภาพ

ผลการเปรียบเทียบสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ จำแนกตามสถานภาพ

ตารางที่ ๔.๒๐ แสดงการเปรียบเทียบสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ เขต ๒ จำแนกตามสถานภาพ รวมและรายด้าน

ที่	สภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ผู้บริหารฯ		ครูผู้สอน		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑.	ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	๔.๒๓	๐.๔๒	๓.๘๐	๐.๕๘	๙.๐๘*	.๐๐๐
๒.	ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ	๔.๒๐	๐.๔๔	๓.๗๖	๐.๖๔	๘.๖๖*	.๐๐๐
๓.	ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา	๔.๑๙	๐.๓๙	๓.๗๔	๐.๖๙	๙.๑๙*	.๐๐๐
๔.	ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	๔.๐๙	๐.๔๖	๓.๖๓	๐.๗๑	๘.๕๓*	.๐๐๐
๕.	ด้านการตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษา	๔.๐๐	๐.๔๔	๓.๖๐	๐.๗๒	๗.๕๓*	.๐๐๐
๖.	ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด	๔.๐๗	๐.๔๒	๓.๗๒	๐.๖๕	๗.๑๕*	.๐๐๐
๗.	ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี	๔.๒๒	๐.๔๗	๓.๘๑	๐.๖๔	๗.๖๗*	.๐๐๐
๘.	ด้านมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	๔.๑๒	๐.๔๗	๓.๗๑	๐.๗๐	๗.๔๗*	.๐๐๐
	รวม	๔.๑๔	๐.๔๘	๓.๗๒	๐.๗๔	๙.๖๐*	.๐๐๐

* มีนัยสำคัญที่ระดับ.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า การเปรียบเทียบสภาพประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ จำแนกตามสถานภาพ มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ทั้งรวมและรายด้าน โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่ามี การปฏิบัติมากกว่าครูผู้สอน

๔.๓.๕ การเปรียบเทียบปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ จำแนกตามสถานภาพ

ตารางที่ ๔.๒๑ แสดงการเปรียบเทียบปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ จำแนก
ตามสถานภาพ รวมและรายด้าน

ที่	ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน	ผู้บริหารฯ		ครูผู้สอน		t	p - value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑.	ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา	๑.๗๖	๐.๔๓	๒.๐๗	๐.๕๔	-๖.๘๓*	.๐๐๐
๒.	ด้านการจัดระบบบริหารและสร สนเทศ	๑.๘๔	๐.๔๙	๑.๙๘	๐.๕๖	-๒.๕๕*	.๐๑๑
๓.	ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถาน ศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา	๑.๗๙	๐.๔๔	๒.๑๐	๐.๖๑	-๖.๒๖*	.๐๐๐
๔.	ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนา การจัดการศึกษา	๑.๗๘	๐.๔๖	๒.๑๒	๐.๖๒	-๖.๖๐*	.๐๐๐
๕.	ด้านการตรวจสอบทบทวนคุณภาพ การศึกษา	๑.๙๘	๐.๔๕	๒.๐๘	๐.๕๙	-๑.๙๑	.๐๕๖
๖.	ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานที่กำหนด	๑.๗๓	๐.๕๑	๑.๙๖	๐.๖๑	-๔.๐๘*	.๐๐๐
๗.	ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษา ประจำปี	๑.๘๘	๐.๔๙	๒.๐๕	๐.๕๙	-๓.๑๓*	.๐๐๒
๘.	ด้านมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อย่างต่อเนื่อง	๑.๘๔	๐.๕๑	๒.๐๓	๐.๖๓	-๓.๒๕*	.๐๐๑
	รวม	๔.๑๔	๑.๘๒	๐.๕๒	๒.๐๕	๐.๕๙	-๕.๒๖*

* มีนัยสำคัญที่ระดับ.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา
ภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒

จำแนกตามสถานภาพ รวมถึงการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษามีการปัญหาน้อยกว่าครูผู้สอน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษา มีปัญหาไม่แตกต่างกัน และด้านที่มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๕ คือ ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ส่วนด้านอื่น ๆ มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๔.๓.๖ การเปรียบเทียบสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของ
สถานศึกษา ปรากฏดังตารางที่ ๔.๒๒ - ๔.๒๓

ตารางที่ ๔.๒๒ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการประกันคุณภาพการศึกษา
ภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ยโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษารวมและรายด้าน

ที่	สภาพการประกันคุณภาพการ ศึกษาภายในสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน	ขนาดของสถานศึกษา					
		เล็ก		กลาง		ใหญ่	
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
๑.	ด้านการกำหนดมาตรฐานการ ศึกษาของสถานศึกษา	๓.๘๑	๐.๕๗	๓.๘๕	๐.๕๖	๔.๒๐	๐.๕๒
๒.	ด้านการจัดระบบบริหารและสร สนเทศ	๓.๗๗	๐.๕๖	๓.๘๗	๐.๖๗	๔.๐๗	๐.๕๔
๓.	ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถาน ศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา	๓.๖๗	๐.๖๒	๓.๘๒	๐.๖๗	๔.๑๘	๐.๕๒
๔.	ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนา การจัดการศึกษา	๓.๕๖	๐.๖๓	๓.๗๓	๐.๗๑	๔.๐๕	๐.๖๓
๕.	ด้านการตรวจสอบทบทวนคุณภาพ การศึกษา	๓.๕๗	๐.๖๖	๓.๕๙	๐.๖๔	๔.๐๘	๐.๖๒
๖.	ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานที่กำหนด	๓.๗๒	๐.๕๓	๓.๗๕	๐.๗๐	๔.๐๖	๐.๕๖
๗.	ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษา ประจำปี	๓.๗๙	๐.๖๐	๓.๘๘	๐.๖๙	๔.๑๗	๐.๕๖
๘.	ด้านมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อย่างต่อเนื่อง	๓.๗๗	๐.๖๐	๓.๗๐	๐.๗๕	๔.๑๑	๐.๕๐
	รวม	๓.๗๑	๐.๕๙	๓.๗๗	๐.๖๗	๔.๑๒	๐.๕๔

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่า สภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาด
ของสถานศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

บุคลากรในสถานศึกษาขนาดเล็กเห็นว่า มีการปฏิบัติในระดับมากทั้งหมด ($\bar{X} = ๓.๗๑$)
และรายด้านโดยด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
($\bar{X} = ๓.๘๑$) รองลงมาคือ ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี ($\bar{X} = ๓.๗๙$) และด้านที่มีการ
ปฏิบัติต่ำสุดคือ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ($\bar{X} = ๓.๕๖$)

บุคลากรในสถานศึกษาขนาดกลางเห็นว่า มีการปฏิบัติในระดับมากทั้งหมด ($\bar{X} = ๓.๗๗$)
และรายด้าน โดยด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
($\bar{X} = ๓.๘๘$) รองลงมาคือ ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ($\bar{X} = ๓.๘๗$) และด้านที่มีการ
ปฏิบัติต่ำสุดคือ ด้านการตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = ๓.๕๙$)

บุคลากรในสถานศึกษาขนาดใหญ่เห็นว่า มีการปฏิบัติในระดับมากทั้งหมด ($\bar{X} = ๔.๑๒$)
และรายด้าน โดยด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของ
สถานศึกษา ($\bar{X} = ๔.๒๐$) รองลงมาคือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพ
การศึกษา ($\bar{X} = ๔.๑๘$) และด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการ
จัดการศึกษา ($\bar{X} = ๔.๐๔$)

ตารางที่ ๔.๒๓ แสดงการเปรียบเทียบสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒
จำแนกตามขนาดของสถานศึกษารวมและรายด้าน

สภาพการประกันคุณภาพการ ศึกษาภายในสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	Df	MS	F	p - value
๑. ด้านการกำหนดมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	๑๓.๖๘	๒	๖.๘๔		
	ภายในกลุ่ม	๑๔๘.๙'๑	๔๘๕	๐.๓๗	๒๒.๒๘*	.๐๐๐
	รวม	๑๖๒.๖๐	๔๘๗			
๒. ด้านการจัดระบบบริหารและ สารสนเทศ	ระหว่างกลุ่ม	๖.๘๓	๒	๓.๔๑		
	ภายในกลุ่ม	๑๘๐.๖๘	๔๘๕	๐.๓๗	๙.๑๗*	.๐๐๐
	รวม	๑๘๗.๕๑	๔๘๗			
๓. ด้านการจัดทำแผนพัฒนา สถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพ การศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	๑๙.๖๒	๒	๙.๘๑		
	ภายในกลุ่ม	๑๘๕.๑๘	๔๘๕	๐.๓๘	๒๕.๖๙*	.๐๐๐
	รวม	๒๐๔.๘๐	๔๘๗			
๔. ด้านการดำเนินงานตามแผน พัฒนาการจัดการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	๑๖.๙๐	๒	๘.๔๕		
	ภายในกลุ่ม	๒๑๐.๖๙	๔๘๕	๐.๔๓	๑๙.๔๕*	.๐๐๐
	รวม	๒๒๗.๕๙	๔๘๗			
๕. ด้านการตรวจสอบทบทวน คุณภาพการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	๒๔.๒๑	๒	๑๒.๑๐		
	ภายในกลุ่ม	๒๐๐.๔๗	๔๘๕	๐.๔๑	๒๙.๒๙*	.๐๐๐
	รวม	๒๒๔.๖๘	๔๘๗			
๖. ด้านการประเมินคุณภาพการ ศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด	ระหว่างกลุ่ม	๑๐.๔๓	๒	๕.๒๑		
	ภายในกลุ่ม	๑๗๒.๑๓	๔๘๕	๐.๓๕	๑๔.๗๐*	.๐๐๐
	รวม	๑๘๒.๕๖	๔๘๗			
๗. ด้านการรายงานคุณภาพการ ศึกษาประจำปี	ระหว่างกลุ่ม	๑๑.๓๗	๒	๕.๖๘		
	ภายในกลุ่ม	๑๗๙.๕๓	๔๘๕	๐.๓๗	๑๕.๓๖*	.๐๐๐
	รวม	๑๙๐.๙๐	๔๘๗			

ตารางที่ ๔.๒๓ (ต่อ)

สภาพการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	Df	MS	F	p- value
๘. ด้านมีการพัฒนาคุณภาพการ ศึกษาอย่างต่อเนื่อง	ระหว่างกลุ่ม	๑๔.๖๖	๒	๗.๓๓		
	ภายในกลุ่ม	๒๐๔.๔๗	๔๘๕	๐.๔๒	๑๗.๓๘*	๐๐๐
	รวม	๒๑๙.๑๓	๔๘๗			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๑๓.๘๑	๒	๖.๙๑		
	ภายในกลุ่ม	๑๔๔.๙๖	๔๘๕	๐.๒๙	๒๓.๑๑*	๐๐๐
	รวม	๑๕๘.๗๗	๔๘๗			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๓ พบว่า การเปรียบเทียบสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ทั้งรวมและรายด้าน

ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ้(Scheffe')ปรากฏ
ดังตารางที่ ๔.๒๔ - ๔.๓๐

ตารางที่ ๔.๒๔ แสดงการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของสภาพการประกันคุณภาพ
การศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา รวม

ขนาดของสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		๓.๗๑	๓.๗๗	๔.๑๒
ขนาดเล็ก	๓.๗๑	-	๐.๐๖	๐.๔๑*
ขนาดกลาง	๓.๗๗	-	-	๐.๓๕*
ขนาดใหญ่	๔.๑๒	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๔ พบว่า สภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาด
ของสถานศึกษา รวม ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษา
ขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.๐๕ ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๕ แสดงการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา

ขนาดของสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		๓.๘๑	๓.๘๔	๔.๒๐
ขนาดเล็ก	๓.๘๑	-	๐.๐๓	๐.๓๙*
ขนาดกลาง	๓.๘๔	-	-	๐.๓๖*
ขนาดใหญ่	๔.๒๐	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่า สภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลางมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๖ การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ

ขนาดของสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		๓.๗๗	๓.๘๗	๔.๐๗
ขนาดเล็ก	๓.๗๗	-	๐.๑๐*	๐.๓๐*
ขนาดกลาง	๓.๘๗	-	-	๐.๒๐*
ขนาดใหญ่	๔.๐๗	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๖ พบว่า สภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีการและสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลางมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตารางที่ ๔.๒๗ แสดงการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา

ขนาดของสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		๓.๖๗	๓.๘๒	๔.๑๘
ขนาดเล็ก	๓.๖๗	-	๐.๑๕*	๐.๕๑*
ขนาดกลาง	๓.๘๒	-	-	๐.๓๖*
ขนาดใหญ่	๔.๑๘	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๗ พบว่า สภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตารางที่ ๔.๒๘ แสดงการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของสภาพการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการ ดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา

ขนาดของสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		๓.๕๖	๓.๗๓	๔.๐๔
ขนาดเล็ก	๓.๕๖	-	๐.๑๗*	๐.๔๘*
ขนาดกลาง	๓.๗๓	-	-	๐.๓๑*
ขนาดใหญ่	๔.๐๔	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๘ พบว่า สภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของ สถานศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับ สถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ สถานศึกษาขนาด เล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตารางที่ ๔.๒๙ แสดงการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษา

ขนาดของสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		๓.๕๗	๓.๕๙	๔.๐๘
ขนาดเล็ก	๓.๕๗	-	๐.๐๒	๐.๕๑*
ขนาดกลาง	๓.๕๙	-	-	๐.๔๙*
ขนาดใหญ่	๔.๐๘	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๙ พบว่า สภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษา ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลางไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๓๐ แสดงการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของสภาพการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการ ประเมินคุณภาพการศึกษา

ขนาดของสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		๓.๗๒	๓.๗๕	๔.๐๖
ขนาดเล็ก	๓.๗๒	-	๐.๐๓	๐.๓๔*
ขนาดกลาง	๓.๗๕	-	-	๐.๓๑*
ขนาดใหญ่	๔.๐๖	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๐พบว่า สภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาด ของสถานศึกษา ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถาน ศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลางไม่ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๓๑ แสดงการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี

ขนาดของสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		๓.๗๙	๓.๘๘	๔.๑๗
ขนาดเล็ก	๓.๗๙	-	๐.๐๙	๐.๓๘*
ขนาดกลาง	๓.๘๘	-	-	๐.๒๙*
ขนาดใหญ่	๔.๑๗	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๑ พบว่า สภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลางไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๓๒ แสดงการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ขนาดของสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		๓.๗๗	๓.๗๐	๔.๑๑
ขนาดเล็ก	๓.๗๗	-	๐.๐๗	๐.๓๔*
ขนาดกลาง	๓.๗๐	-	-	๐.๔๑*
ขนาดใหญ่	๔.๑๑	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๒ พบว่า สภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลางไม่แตกต่างกัน

๔.๓.๗ การเปรียบเทียบปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาด
 ของสถานศึกษา ปรากฏดังตารางที่ ๔.๓๓ - ๔.๓๔

ตารางที่ ๔.๓๓ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการประกันคุณภาพการ
 ศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม
 ศึกษายโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษารวมและรายด้าน

ที่	ปัญหาการประกันคุณภาพการ ศึกษาภายในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	ขนาดของสถานศึกษา					
		ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
๑.	ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา	๒.๐๓	๐.๕๔	๒.๐๐	๐.๔๔	๑.๘๙	๐.๖๒
๒.	ด้านการจัดระบบบริหารและสร สนเทศ	๒.๐๔	๐.๕๕	๑.๘๔	๐.๔๒	๑.๙๗	๐.๖๖
๓.	ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถาน ศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา	๒.๑๔	๐.๕๘	๑.๙๓	๐.๕๑	๑.๙๗	๐.๖๕
๔.	ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนา การจัดการศึกษา	๒.๑๔	๐.๖๐	๑.๙๖	๐.๕๑	๑.๙๗	๐.๖๘
๕.	ด้านการตรวจสอบทบทวนคุณภาพ การศึกษา	๒.๑๘	๐.๕๓	๑.๙๗	๐.๔๖	๒.๐๓	๐.๖๖
๖.	ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานที่กำหนด	๒.๐๔	๐.๕๘	๑.๗๕	๐.๔๔	๑.๙๕	๐.๗๓
๗.	ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษา ประจำปี	๒.๒๒	๐.๕๙	๑.๘๖	๐.๔๓	๑.๙๖	๐.๖๔
๘.	ด้านมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อย่างต่อเนื่อง	๒.๐๗	๐.๖๔	๑.๙๑	๐.๔๙	๑.๙๔	๐.๗๐
รวม		๒.๑๑	๐.๕๗	๑.๙๐	๐.๔๖	๑.๙๖	๐.๖

จากตารางที่ ๔.๓๓ พบว่า ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาด
ของสถานศึกษา

บุคลากรในสถานศึกษาขนาดเล็กเห็นว่า มีปัญหาในระดับน้อยทั้งหมด ($\bar{X} = ๒.๒๑$)
และรายด้าน โดยด้านที่มีปัญหาสูงสุด คือ ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
($\bar{X} = ๒.๒๒$) รองลงมาคือ ด้านการตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = ๒.๑๘$) และ
ด้านที่มีปัญหาต่ำสุดคือ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = ๒.๐๓$)

บุคลากรในสถานศึกษาขนาดกลางเห็นว่า มีปัญหาในระดับน้อยทั้งหมด ($\bar{X} = ๑.๙๐$)
และรายด้าน โดยด้านที่มีปัญหาสูงสุด คือ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
($\bar{X} = ๒.๐๐$) รองลงมาคือ ด้านการตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = ๑.๙๗$) และด้าน
ที่มีปัญหาต่ำสุดคือ ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด ($\bar{X} = ๑.๗๕$)

บุคลากรในสถานศึกษาขนาดใหญ่เห็นว่า มีปัญหาในระดับน้อยทั้งหมด ($\bar{X} = ๑.๙๖$)
และรายด้าน โดยด้านที่มีปัญหาสูงสุด คือ ด้านการตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษา
($\bar{X} = ๒.๐๓$) รองลงมาคือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา
($\bar{X} = ๑.๙๗$) และด้านที่มีปัญหาต่ำสุดคือ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
($\bar{X} = ๑.๙๘$)

ตารางที่ ๔.๓๔ แสดงการเปรียบเทียบปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
 ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๒
 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา รวมและรายด้าน

สภาพการประกันคุณภาพการ ศึกษาภายในสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p - value
๑. ด้านการกำหนดมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	๑.๕๓	๒	๐.๒๖		
	ภายในกลุ่ม	๑๓๕.๕๗	๔๘๕	๐.๒๘	๒.๗๔	.๐๖๕
	รวม	๑๓๗.๑๐	๔๘๗			
๒. ด้านการจัดระบบบริหาร และสารสนเทศ	ระหว่างกลุ่ม	๓.๓๖	๒	๑.๖๘		
	ภายในกลุ่ม	๑๔๑.๑๖	๔๘๕	๐.๒๙	๕.๗๗*	.๐๐๓
	รวม	๑๔๔.๕๒	๔๘๗			
๓. ด้านการจัดทำแผนพัฒนา สถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพ การศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	๓.๗๒	๒	๑.๘๖		
	ภายในกลุ่ม	๑๖๒.๔๘	๔๘๕	๐.๓๓	๕.๕๕*	.๐๐๔
	รวม	๑๖๖.๒๐	๔๘๗			
๔. ด้านการดำเนินงานตาม แผนพัฒนาการจัดการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	๓.๑๙	๒	๑.๕๙		
	ภายในกลุ่ม	๑๗๓.๑๑	๔๘๕	๐.๓๕	๔.๔๗*	.๐๑๒
	รวม	๑๗๖.๓๐	๔๘๗			
๕. ด้านการตรวจสอบทบทวน คุณภาพการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	๓.๙๖	๒	๑.๙๘		
	ภายในกลุ่ม	๑๔๕.๕๘	๔๘๕	๐.๓๐	๖.๖๐*	.๐๐๑
	รวม	๑๔๙.๕๕	๔๘๗			
๖. ด้านการประเมินคุณภาพ การศึกษาตามมาตรฐานที่ กำหนด	ระหว่างกลุ่ม	๗.๕๙	๒	๓.๗๙		
	ภายในกลุ่ม	๑๖๓.๐๔	๔๘๕	๐.๓๓	๑๑.๒๙*	.๐๐๐
	รวม	๑๗๐.๖๓	๔๘๗			
๗. ด้านการรายงานคุณภาพ การศึกษาประจำปี	ระหว่างกลุ่ม	๑๑.๐๐	๒	๕.๕๐		
	ภายในกลุ่ม	๑๔๗.๘๓	๔๘๕	๐.๓๐	๑๘.๐๕*	.๐๐๐
	รวม	๑๕๘.๘๓	๔๘๗			

ตารางที่ ๔.๓๔ (ต่อ)

สภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
๘. ด้านมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	ระหว่างกลุ่ม	๒.๓๖	๒	๑.๑๘		
	ภายในกลุ่ม	๑๗๗.๕๖	๔๘๕	๐.๓๖	๓.๒๓*	๐.๐๐
	รวม	๑๗๙.๙๓	๔๘๗			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๓.๕๘	๒	๑.๗๙		
	ภายในกลุ่ม	๑๑๓.๐๔	๔๘๕	๐.๒๓	๗.๖๙*	๐.๐๑
	รวม	๑๑๖.๖๓	๔๘๗			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ,

จากตารางที่ ๔.๓๔ พบว่า ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา รวมมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีปัญหาไม่แตกต่างกัน และด้านที่มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จำนวน ๒ ด้านคือ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาส่วนและด้านมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ส่วนด้านอื่น ๆ มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕

ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ้(Scheffé) ปรากฏดังตารางที่ ๔.๓๕ - ๔.๔๒

ตารางที่ ๔.๓๕ แสดงการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวม

ขนาดของสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		๒.๑๑	๑.๙๐	๑.๙๖
ขนาดเล็ก	๒.๑๑	-	๐.๒๐*	๐.๑๔*
ขนาดกลาง	๑.๙๐	-	-	๐.๐๕
ขนาดใหญ่	๑.๙๖	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ,

จากตารางที่ ๔.๓๕ พบว่า ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา รวม ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีปัญหาไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๓๖ แสดงการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ

ขนาดของสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		๒.๐๔	๑.๘๔	๑.๙๗
ขนาดเล็ก	๒.๐๔	-	๐.๑๙*	๐.๐๗
ขนาดกลาง	๑.๘๔	-	-	๐.๑๒*
ขนาดใหญ่	๑.๙๗	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ,

จากตารางที่ ๔.๓๖ พบว่า ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีปัญหาไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๓๗ แสดงการทดสอบความแตกต่างรายคู่ เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา

ขนาดของสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		๒.๑๔	๑.๙๓	๑.๙๗
ขนาดเล็ก	๒.๑๔	-	๐.๒๐*	๐.๑๗*
ขนาดกลาง	๑.๙๓	-	-	๐.๐๓
ขนาดใหญ่	๑.๙๗	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๗ พบว่า ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีปัญหาไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๓๘ แสดงการทดสอบความแตกต่างรายคู่ เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา

ขนาดของสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		๒.๑๔	๑.๙๖	๑.๙๗
ขนาดเล็ก	๒.๑๔	-	๐.๑๘*	๐.๑๗*
ขนาดกลาง	๑.๙๖	-	-	๐.๐๑
ขนาดใหญ่	๑.๙๖	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๘ พบว่า ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีปัญหาไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๓๙ แสดงการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการตรวจสอบและการทบทวนคุณภาพการศึกษา

ขนาดของสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		๒.๑๘	๑.๙๗	๒.๐๓
ขนาดเล็ก	๒.๑๘	-	๐.๒๑*	๐.๑๕*
ขนาดกลาง	๑.๙๗	-	-	๐.๐๕
ขนาดใหญ่	๒.๐๓	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ,

จากตารางที่ ๔.๓๙ พบว่า ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการตรวจสอบและการทบทวนคุณภาพการศึกษา ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .๐๕ ส่วนสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีปัญหาไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๔๐ แสดงการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษายโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา

ขนาดของสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		๒.๐๔	๑.๗๕	๑.๙๕
ขนาดเล็ก	๒.๐๔	-	๐.๒๘*	๐.๐๙
ขนาดกลาง	๑.๗๕	-	-	๐.๑๙*
ขนาดใหญ่	๑.๙๕	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๔๐ พบว่า ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษายโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีปัญหาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีปัญหาไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๔๑ แสดงการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาไสย เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี

ขนาดของสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		๒.๒๒	๑.๘๖	๑.๙๖
ขนาดเล็ก	๒.๒๒	-	๐.๓๕*	๐.๒๕*
ขนาดกลาง	๑.๘๖	-	-	๐.๑๐
ขนาดใหญ่	๑.๙๖	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๔๑พบว่า ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาไสย เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีปัญหาไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๔๒ แสดงการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ขนาดของสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		๒.๐๗	๑.๙๑	๑.๙๔
ขนาดเล็ก	๒.๐๗	-	๐.๑๖*	๐.๑๓*
ขนาดกลาง	๑.๙๑	-	-	๐.๐๓
ขนาดใหญ่	๑.๙๔	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๔๒ พบว่า ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีปัญหาไม่แตกต่างกัน

๔.๓.๘ การวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ ดังตารางที่ ๔.๔๓ - ๔.๔๙

ตารางที่ ๔.๔๓ แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา

ที่	แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	ความถี่
๑.	สถานศึกษาควรพัฒนาความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาแก่ครู บุคลากรและชุมชน	๔๓
๒.	สถานศึกษาควรให้ครู บุคลากรและชุมชนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา	๓๙
๓.	สถานศึกษาควรกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา ให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๒๑
๔.	สถานศึกษาควรกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา ให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา	๑๖
๕.	สถานศึกษาควรกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษาควรกำหนดมาตรฐานให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน	๑๑
	รวม	๑๓๐

จากตารางที่ ๔.๔๓ พบว่า แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ๓ ลำดับแรกคือ สถานศึกษาควรพัฒนาความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาแก่ครู บุคลากรและชุมชนสถานศึกษาควรให้ครู บุคลากรและชุมชนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษาและสถานศึกษาควรกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา ให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตารางที่ ๔.๔๔ แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ด้านการ
จัดระบบบริหารและสารสนเทศ

ที่	แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา	ความถี่
๑.	สถานศึกษาควรวางแผนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ	๓๒
๒.	สถานศึกษาควรตั้งคณะกรรมการที่ทำหน้าที่วางแผน ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	๒๙
๓.	สถานศึกษาควรจัดระบบบริหารภายในสถานศึกษา ที่มีโครงสร้างการบริหารและกำหนดหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจน	๒๕
๔.	สถานศึกษาควรจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศ ในสถานศึกษาที่เป็นระบบครอบคลุมทุกงานและสะดวกต่อการใช้งาน	๑๔
๕.	สถานศึกษาควรนำข้อมูลสารสนเทศ มาใช้ในการวางแผนและพัฒนางานในสถานศึกษา	๖
	รวม	๑๐๖

จากตารางที่ ๔.๔๔ พบว่า แนวทางการในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ๓ ลำดับแรก คือ สถานศึกษาควรวางแผนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบสถานศึกษาควรตั้งคณะกรรมการที่ทำหน้าที่วางแผน ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาและสถานศึกษาควรจัดระบบบริหารภายในสถานศึกษา ที่มีโครงสร้างการบริหารและกำหนดหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจน

ตารางที่ ๔.๔๕ แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ ด้าน
การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา

ที่	แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา	ความถี่
๑.	สถานศึกษาควรกำหนดบทบาทหน้าที่ให้สถานศึกษาทุกคนรวมทั้งผู้เรียน รับผิดชอบดำเนินงานอย่างชัดเจนและเหมาะสม	๓๒
๒.	สถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายการพัฒนาและภาพ แห่งความสำเร็จที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมสถานศึกษาควรกำหนดบทบาท	๒๙
๓.	ให้ครู บุคลากร และชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา สถานศึกษาควรกำหนดวิธีดำเนินงานโดยอาศัยหลักวิชาหรือการวิจัยที่	๒๓
๔.	ครอบคลุมการการพัฒนาด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัด และการประเมินผลอย่างชัดเจน	๑๙
๕.	สถานศึกษาควรวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความจำเป็นเพื่อใช้เป็นข้อมูล ในการวางแผน	๑๑
	รวม	๑๑๕

จากตารางที่ ๔.๔๕ พบว่า แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ ด้านการ
จัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ๓
ลำดับแรกคือ สถานศึกษาควรกำหนดบทบาทหน้าที่ให้สถานศึกษาทุกคนรวมทั้งผู้เรียนรับผิดชอบ
ดำเนินงานอย่างชัดเจนและเหมาะสมสถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายการ
พัฒนาและภาพแห่งความสำเร็จที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม และสถานศึกษาควรกำหนดบทบาทให้
ครู บุคลากร และชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา

ตารางที่ ๔.๕๖ แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ด้าน
การดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา

ที่	แนวทางในการพัฒนาต่อการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา	ความถี่
๑.	สถานศึกษาควรแผนพัฒนาสถานศึกษามาปฏิบัติจริง ในระบบงานปกติของ สถานศึกษา	๓๔
๒.	สถานศึกษาควรดูแล กำกับ ติดตามและนิเทศการดำเนินงาน ตามแผนฯ อย่างต่อเนื่อง	๒๖
๓.	สถานศึกษาควรดำเนินงานทุกโครงการ/กิจกรรมให้ทันเวลาและบรรลุ วัตถุประสงค์	๑๙
๔.	สถานศึกษาควรรายงานผลการดำเนินงานตามแผนเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาหรือ สิ้นปีการศึกษา	๑๔
๕.	สถานศึกษาควรประเมินแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาทั้งก่อนและหลัง การดำเนินงาน	๙
รวม		๑๐๒

จากตารางที่ ๔.๕๖ พบว่า แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ด้านการ
ดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษาโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ๓ ลำดับแรกคือ
สถานศึกษาควรแผนพัฒนาสถานศึกษามาปฏิบัติจริง ในระบบงานปกติของสถานศึกษา
สถานศึกษาควรดูแล กำกับ ติดตามและนิเทศการดำเนินงาน ตามแผนฯ อย่างต่อเนื่อง และ
สถานศึกษาควรดำเนินงานทุกโครงการ/กิจกรรมให้ทันเวลาและบรรลุวัตถุประสงค์

ตารางที่ ๔.๕๗ แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ ด้าน
การตรวจสอบและการทบทวนคุณภาพการศึกษา

ร.ง	แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา	ความถี่
๑.	สถานศึกษาครววิเคราะห์การพัฒนาคู บุคลากรและการพัฒนาองค์กร เมื่อสิ้นปีการศึกษา	๕๖
๒.	สถานศึกษาครววิเคราะห์แผนพัฒนาการศึกษาที่ใช้ในรอบปีที่ผ่านมาเมื่อ สิ้นปีการศึกษา	๓๔
๓.	สถานศึกษาครววิเคราะห์และพัฒนาลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ในรอบ ปีที่ผ่านมา เมื่อสิ้น ปีการศึกษา	๒๓
๔.	สถานศึกษาครววิเคราะห์ วิสัยทัศน์ พันธกิจของสถานศึกษา ที่ใช้ในรอบ ปีการศึกษา เมื่อสิ้นปีการศึกษา	๑๔
๕.	สถานศึกษาครววิเคราะห์การเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของผู้เรียนในปีที่ผ่านมา เมื่อสิ้นปีการศึกษา	๗
	รวม	๑๒๔

จากตารางที่ ๔.๕๗ พบว่า แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ ด้านการ
ตรวจสอบและการทบทวนคุณภาพการศึกษา โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ๓ ลำดับแรกคือ
สถานศึกษาครววิเคราะห์การพัฒนาคู บุคลากรและการพัฒนาองค์กร เมื่อสิ้นปีการศึกษา
สถานศึกษาครววิเคราะห์แผนพัฒนาการศึกษาที่ใช้ในรอบปีที่ผ่านมาเมื่อสิ้นปีการศึกษาและ
สถานศึกษาครววิเคราะห์และพัฒนาลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ในรอบปีที่ผ่านมา เมื่อสิ้นปี
การศึกษา

ตารางที่ ๔.๔๘ แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ด้าน
การประเมินคุณภาพการศึกษา

ที่	แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา	ความถี่
๑.	สถานศึกษาควรประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้ทุกชั้น	๔๑
๒.	สถานศึกษาควรประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทุกชั้น ทุก คน	๓๔
๓.	สถานศึกษาควรประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ทุกมาตรฐาน	๒๘
๔.	สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน	๑๔
๕.	สถานศึกษาควรสร้างความตระหนักแก่ครู บุคลากรและนักเรียนให้ ความสำคัญในการประเมินคุณภาพการศึกษา	๖
	รวม	๑๒๓

จากตารางที่ ๔.๔๘ พบว่า แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ด้านการ
ประเมินคุณภาพการศึกษา โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ๓ ลำดับแรก คือ สถานศึกษา
ควรประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกชั้นสถานศึกษาควร
ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทุกชั้น ทุกคนและสถานศึกษาควรประเมิน
คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานทุกมาตรฐาน

ตารางที่ ๔.๔๙ แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ด้าน
การรายงานคุณภาพประจำปี

ที่	แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา	ความถี่
๑.	สถานศึกษาควรเผยแพร่รายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีต่อ สาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๓๘
๒.	สถานศึกษาควรจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษา เมื่อสิ้นปี ทุกปีการศึกษา	๒๗
๓.	สถานศึกษาควรนำผลข้อมูลรายงานคุณภาพการศึกษาไปใช้วางแผน พัฒนาคุณภาพในปีต่อไป	๒๔
๔.	สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะทำงานในการจัดทำรายงานคุณภาพการ ศึกษาประจำปี	๑๖
๕.	สถานศึกษาควรทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีครบถ้วนทุกด้าน ตามมาตรฐานการศึกษาชั้นพื้นฐาน	๕
	รวม	๑๑๐

จากตารางที่ ๔.๔๙ พบว่า แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา
ภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒
ด้านการรายงานคุณภาพประจำปี โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ๓ ลำดับแรก คือ
สถานศึกษาควรเผยแพร่รายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่
เกี่ยวข้องสถานศึกษาควรจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษาเมื่อสิ้นปี ทุกปี
การศึกษาและสถานศึกษาควรนำผลข้อมูลรายงานคุณภาพการศึกษาไปใช้วางแผนพัฒนา
คุณภาพในปีต่อไป

ตารางที่ ๔.๕๐ แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ด้าน
การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ที่	แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา	ความถี่
๑.	สถานศึกษาควรสร้างจิตสำนึกในการพัฒนาการศึกษาให้เกิดขึ้นในหมู่ครู และบุคลากร	๓๙
๒.	สถานศึกษาควรพัฒนาโครงการที่เห็นว่าดีและเกิดประโยชน์แต่ยัง ดำเนินการไม่บรรลุตามเป้าหมาย	๓๔
๓.	สถานศึกษาควรคิดโครงการใหม่ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและ สถานศึกษา	๒๖
๔.	สถานศึกษาควรเน้นย้ำหรือกำหนดนโยบายการทำงานเป็นระบบ มี เป้าหมายและทำงานเป็นหมู่คณะ	๑๔
๕.	สถานศึกษาควรพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้	๔
	รวม	๑๑๗

จากตารางที่ ๔.๕๐ พบว่า แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ด้านการ
พัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ๓ ลำดับแรกคือ
สถานศึกษาควรสร้างจิตสำนึกในการพัฒนาการศึกษาให้เกิดขึ้นในหมู่ครูและบุคลากรและ
สถานศึกษาควรพัฒนาโครงการที่เห็นว่าดีและเกิดประโยชน์แต่ยังดำเนินการไม่บรรลุตาม
เป้าหมาย สถานศึกษาควรคิดโครงการใหม่ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและสถานศึกษา

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒

ผู้ศึกษาวิจัยได้ดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ มีการปฏิบัติในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน โดยด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี รองลงมาคือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และต่ำสุดคือ การตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษา (จากตารางที่ ๔.๒) และเมื่อพิจารณารายด้านสรุปได้ดังนี้

๕.๑.๑.๑ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา มีการปฏิบัติมีการปฏิบัติในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายข้อ โดยข้อการปฏิบัติสูงสุดคือ กำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษาที่มีความสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมาคือ กำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา ที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ กำหนดให้ครู บุคลากร และชุมชนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา(จากตารางที่ ๔.๓)

๕.๑.๑.๒ ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ มีการปฏิบัติมีการปฏิบัติในระดับมากทั้งโดยรวมและรายข้อ โดยข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ จัดระบบบริหารภายในสถานศึกษา ที่มีโครงสร้างการบริหารและกำหนดหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจน รองลงมาคือ วาง

แผนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบและข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศ ในสถานศึกษาที่เป็นระบบครอบคลุมทุกงานและสะดวกต่อการใช้งาน (จากตารางที่ ๔.๔)

๕.๑.๑.๓ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการปฏิบัติมีการปฏิบัติในระดับมากทั้งโดยรวมและรายข้อ โดยข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ กำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนรวมทั้งผู้เรียนรับผิดชอบดำเนินงานอย่างชัดเจนและเหมาะสม รองลงมาคือ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายการพัฒนาและภาพแห่งความสำเร็จที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม และข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ วิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความจำเป็นเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน (จากตารางที่ ๔.๕)

๕.๑.๑.๔ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา มีการปฏิบัติมีการปฏิบัติในระดับมากทั้งโดยรวมและรายข้อ โดยข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ รายงานผลการดำเนินงานตามแผนเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาหรือสิ้นปีการศึกษา รองลงมาคือ ดำเนินงานทุกโครงการกิจกรรมได้ทันเวลาและบรรลุวัตถุประสงค์ และข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ มีการประเมินแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาทั้งก่อนและหลังการดำเนินงาน (จากตารางที่ ๔.๖)

๕.๑.๑.๕ ด้านการตรวจสอบและการทบทวนคุณภาพการศึกษา มีการปฏิบัติมีการปฏิบัติในระดับมากทั้งโดยรวมและรายข้อ โดยข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ มีการวิเคราะห์การเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในปีที่ผ่านมา เมื่อสิ้นปีการศึกษา รองลงมาคือ มีการวิเคราะห์ วิสัยทัศน์ พันธกิจของสถานศึกษา ที่ใช้ในรอบปีการศึกษา เมื่อสิ้นปีการศึกษา และข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ มีการวิเคราะห์และพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ในรอบปีที่ผ่านมา เมื่อสิ้นปีการศึกษา (จากตารางที่ ๔.๗)

๕.๑.๑.๖ ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ๔ ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง ๑ ข้อ โดยข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกชั้น รองลงมาคือ ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทุกชั้น ทุกคน และข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน (จากตารางที่ ๔.๘)

๕.๑.๑.๗ ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี มีการปฏิบัติมีการปฏิบัติในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายข้อ โดยข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษาเมื่อสิ้นปี ทุกปีการศึกษา รองลงมาคือ ทำรายงานคุณภาพ

การศึกษาประจำปีครบถ้วนทุกด้าน ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และข้อที่มีการปฏิบัติ
ต่ำสุด คือ เผยแพร่รายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
(จากตารางที่ ๔.๙)

๕.๑.๑.๘ ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการปฏิบัติมีการ
ปฏิบัติในระดับมากทั้งโดยรวมและรายข้อ โดยข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ การพัฒนาสถานศึกษา
ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ รองลงมาคือ คิดโครงการใหม่ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและ
สถานศึกษา และข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ สร้างจิตสำนึกในการพัฒนาการศึกษาให้เกิดขึ้นใน
หมู่ครูและบุคลากร (จากตารางที่ ๔.๑๐)

๕.๑.๒ ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ มีปัญหาในระดับน้อยทั้งโดยรวมและ
รายด้าน โดยข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ ด้านการตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษา รองลงมาคือ
ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา และต่ำสุด คือ ด้านการประเมินคุณภาพ
การศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด (จากตารางที่ ๔.๑๑) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

๕.๑.๒.๑ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา มีปัญหาในระดับน้อยทั้งโดยรวม
และรายข้อ โดยข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ กำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา ที่ไม่
สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน รองลงมาคือ ไม่มีการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับมาตรฐาน
การศึกษาแก่ครู บุคลากรและชุมชน และข้อที่มีปัญหาต่ำสุดคือ กำหนดมาตรฐานการศึกษา
ระดับสถานศึกษาที่ ไม่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา (จากตารางที่ ๔.๑๒)

๕.๑.๒.๒ ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ มีปัญหาในระดับน้อยทั้ง
โดยรวมและรายข้อ โดยข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ ไม่สร้างฐานข้อมูลสารสนเทศ ในสถานศึกษา
เป็นระบบครอบคลุมทุกงานและทันต่อการใช้งาน รองลงมาคือ ไม่นำข้อมูลสารสนเทศ มาใช้ใน
การวางแผนและพัฒนางานในสถานศึกษา และข้อที่มีปัญหาต่ำสุดคือ ไม่มีการวางแผนการ
ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา (จากตารางที่ ๔.๑๓)

๕.๑.๒.๓ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา
มีปัญหาในระดับน้อยทั้งโดยรวมและรายข้อ โดยข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ ไม่มีการวิเคราะห์สภาพ
ปัญหาและความจำเป็นเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน รองลงมาคือ ไม่มีการกำหนดวิธี
ดำเนินงานโดยอาศัยหลักวิชาหรือการวิจัยที่ครอบคลุมการพัฒนาด้านหลักสูตร การจัดการ
เรียนการสอน การวัดและการประเมินผล และข้อที่มีปัญหาต่ำสุดคือ ไม่มีการกำหนดบทบาท
หน้าที่ให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนรวมทั้งผู้เรียนรับผิดชอบดำเนินงาน (จากตารางที่ ๔.๑๔)

๕.๑.๒.๔ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา มีปัญหาในระดับน้อย ทั้งโดยรวมและรายข้อ โดยข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ ดำเนินงานทุกโครงการ/กิจกรรมได้ไม่ทันเวลา และไม่บรรลุวัตถุประสงค์ รองลงมาคือ ไม่มีการประเมินแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาทั้งก่อนและหลังการดำเนินงาน และข้อที่มีปัญหาต่ำสุดคือ ไม่มีการนำแผนมาปฏิบัติจริง ในระบบงานปกติของสถานศึกษา (จากตารางที่ ๔.๑๕)

๕.๑.๒.๕ ด้านการตรวจสอบและการทบทวนคุณภาพการศึกษา มีปัญหาในระดับน้อยทั้งโดยรวมและรายข้อ โดยข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ ไม่มีการวิเคราะห์แผนพัฒนาการศึกษาที่ใช้ในรอบปีที่ผ่านมาเมื่อสิ้นปีการศึกษา รองลงมาคือ ไม่มีการวิเคราะห์ วิสัยทัศน์ พันธกิจของสถานศึกษา ที่ใช้ในรอบปีการศึกษา เมื่อสิ้นปีการศึกษา และข้อที่มีปัญหาต่ำสุดคือ ไม่มีการวิเคราะห์และพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ในรอบปีที่ผ่านมา เมื่อสิ้นปีการศึกษา (จากตารางที่ ๔.๑๖)

๕.๑.๒.๖ ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา มีปัญหาในระดับน้อย ทั้งโดยรวมและ รายข้อ โดยข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ ไม่เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม ในการประเมิน รองลงมาคือ ไม่มีการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุกมาตรฐาน และข้อที่มีปัญหาต่ำสุดคือ ไม่มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกชั้น (จากตารางที่ ๔.๑๗)

๕.๑.๒.๗ ด้านการรายงานคุณภาพประจำปี มีปัญหาในระดับน้อย ทั้งโดยรวมและรายข้อ โดยข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ ทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีไม่ครบถ้วน ทุกด้าน ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน รองลงมาคือ ไม่มีการเผยแพร่รายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และข้อที่มีปัญหาต่ำสุดคือ ไม่จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษาเมื่อสิ้นปี ทุกปีการศึกษา (จากตารางที่ ๔.๑๘)

๕.๑.๒.๘ ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีปัญหาในระดับน้อย ทั้งโดยรวมและรายข้อ โดยข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ ไม่มีการกำหนดนโยบายการทำงานเป็นระบบ มีเป้าหมายและทำงานเป็นหมู่คณะ รองลงมาคือ ไม่มีการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และข้อที่มีปัญหาต่ำสุดคือ ไม่มีการคิดโครงการใหม่ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและสถานศึกษา (จากตารางที่ ๔.๑๙)

๕.๑.๓ การเปรียบเทียบสภาพประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ จำแนกตามสถานภาพ โดยรวม

และรายด้านมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติมากกว่าครูผู้สอน(จากตารางที่ ๔.๒๐)

๕.๑.๔ การเปรียบเทียบปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษามีการปัญหาน้อยกว่าครูผู้สอน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษา มีปัญหาไม่แตกต่างกัน และด้านที่มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๕ คือ ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ส่วนด้านอื่น ๆ มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ (จากตารางที่ ๔.๒๑)

๕.๑.๕ การเปรียบเทียบสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ทั้งโดยรวมและรายด้าน (จากตารางที่ ๔.๒๓)

๕.๑.๖ การเปรียบเทียบปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีปัญหาไม่แตกต่างกัน และด้านที่มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จำนวน ๒ ด้านคือ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาส่วนและด้านมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ส่วนด้านอื่น ๆ มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑ (จากตารางที่ ๔.๓๔)

๕.๑.๗ แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ สรุปได้ดังนี้

๕.๑.๗.๑ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา สถานศึกษาควรพัฒนาความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาแก่ครู บุคลากรและชุมชน สถานศึกษาควรให้ครู บุคลากรและชุมชนให้มี ส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา และสถานศึกษาควรกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา ให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (จากตารางที่ ๔๔)

๕.๑.๗.๒ ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ สถานศึกษาควรวางแผนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ สถานศึกษาควรตั้งคณะทำงานที่ทำหน้าที่วางแผน ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และสถานศึกษาควรจัดระบบบริหารภายในสถานศึกษา ที่มีโครงสร้างการบริหารและกำหนดหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจน (จากตารางที่ ๔.๔๔)

๕.๑.๗.๓ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาควรกำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนรวมทั้งผู้เรียนรับผิดชอบดำเนินงานอย่างชัดเจนและเหมาะสม สถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายการพัฒนาและภาพแห่งความสำเร็จที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม และสถานศึกษาควรกำหนดบทบาทให้ครู บุคลากร และชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา (จากตารางที่ ๔.๔๕)

๕.๑.๗.๔ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา สถานศึกษาควรแผนพัฒนาสถานศึกษามาปฏิบัติจริง ในระบบงานปกติของสถานศึกษา สถานศึกษาควรดูแลกำกับ ติดตามและนิเทศการดำเนินงาน ตามแผนพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและ สถานศึกษาควรดำเนินงานทุกโครงการ/กิจกรรมให้ทันเวลาและบรรลุวัตถุประสงค์ (จากตารางที่ ๔.๔๖)

๕.๑.๗.๕ ด้านการตรวจสอบและการทบทวนคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาควรวิเคราะห์การพัฒนาคู บุคลากรและการพัฒนาองค์กร เมื่อสิ้นปีการศึกษา สถานศึกษาควรวิเคราะห์แผนพัฒนาการศึกษาที่ใช้ในรอบปีที่ผ่านมาเมื่อสิ้นปีการศึกษา และสถานศึกษาควรวิเคราะห์และพัฒนาลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ในรอบปีที่ผ่านมา เมื่อสิ้นปีการศึกษา (จากตารางที่ ๔.๔๗)

๕.๑.๗.๖ ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาควรประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกชั้น สถานศึกษาควรประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทุกชั้น ทุกคน และสถานศึกษาควรประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกมาตรฐาน (จากตารางที่ ๔.๔๘)

๕.๑.๗.๗ ด้านการรายงานคุณภาพประจำปี สถานศึกษาควรเผยแพร่รายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษาควรจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษาเมื่อสิ้นปี ทุกปีการศึกษา และสถานศึกษาควรนำผลข้อมูลรายงานคุณภาพการศึกษาไปใช้วางแผนพัฒนาคุณภาพในปีต่อไป (จากตารางที่ ๔.๔๙)

๕.๑.๗.๘ ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาควรสร้างจิตสำนึกในการพัฒนาการศึกษาให้เกิดขึ้นในหมู่ครูและบุคลากร สถานศึกษาควรพัฒนาโครงการที่เห็นว่าดีและเกิดประโยชน์แต่ยังดำเนินการไม่บรรลุตามเป้าหมาย และสถานศึกษาควรคิดโครงการใหม่ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและสถานศึกษา (จากตารางที่ ๔.๕๐)

๕.๒ อภิปรายผล

จากผลการวิจัย การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

๕.๒.๑ สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ โดยรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษามีการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีต่อหน่วยงานต้นสังกัด ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน ตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาทุกปี โดยเฉพาะเรื่องการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษาเมื่อสิ้นปีการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๕ หมวด ๖ มาตรา ๔๗ ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก และมาตรา ๔๘ ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก (กรมวิชาการ ๒๕๕๕, หน้า ๓) ประกอบกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ ให้สถานศึกษาให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาอบรมและติดตามประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยการมอบหมายให้ศึกษานิเทศก์ติดตามและให้คำแนะนำเป็นที่ปรึกษาในเรื่องของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตลอดจนบุคลากรในสถานศึกษาได้รับการกระตุ้นให้เข้ารับการประชุม อบรมชี้แจงในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการได้รับการสนับสนุนด้านเอกสาร

วิชาการต่าง ๆ ให้สถานศึกษาอย่างทั่วถึง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒, ๒๕๕๒, หน้า ๓ - ๑๒) และข้าราชการครูก็มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้มีความเข้าใจ และเห็นประโยชน์ในการประกันคุณภาพการศึกษา จึงทำให้การปฏิบัติงานมีทิศทางที่ชัดเจนเป็น ขั้นตอน สามารถทำงานให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในระดับหนึ่ง และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ สุภาพร ไผ่โพธิ์ (๒๕๕๑, หน้า ๙๔ - ๙๕) ซึ่งได้ศึกษาการดำเนินงานประกัน คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต ๑ ซึ่งพบว่า สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับปานกลาง จากผลการวิเคราะห์รายด้าน พบว่า ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษา ประจำปีและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

๕.๒.๒ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ ด้านการตรวจสอบ ทบทวนคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า มีการปฏิบัติในเรื่องของการวิเคราะห์การเรียน การสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในปีที่ผ่านมา เมื่อสิ้นปีการศึกษามากกว่าการ วิเคราะห์และพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ในรอบปีที่ผ่านมาเมื่อสิ้นปีการศึกษา ซึ่ง สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ ให้สถาน ศึกษาให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาอบรมและติดตามประเมินผลการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยการมอบหมายให้ศึกษานิเทศก์ติดตามและให้ คำแนะนำเป็นที่ปรึกษาในเรื่องของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตลอดจนบุคลากรใน สถานศึกษาได้รับการกระตุ้นให้เข้ารับการประชุม อบรมชี้แจงในเรื่องการประกันคุณภาพ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการได้รับการสนับสนุนด้านเอกสารวิชาการต่าง ๆ ให้สถานศึกษา อย่างทั่วถึง(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒, ๒๕๕๒, หน้า ๓ - ๑๒) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัย เรืองมงคล (๒๕๕๒, หน้า ๘๕) ได้ศึกษาการดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชัยภูมิเขต ๒ พบว่า การตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขนาดเล็ก มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า สถานศึกษา มีการวิเคราะห์และพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ในรอบปีที่ผ่านมาเมื่อสิ้นปีการศึกษา มี การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

๕.๒.๓ ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ โดยรวมและรายด้าน มีปัญหาอยู่ใน ระดับน้อย โดยข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ ด้านการตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้อาจ

เป็นเพราะว่า มีการปฏิบัติในเรื่องของการวิเคราะห์แผนพัฒนาการศึกษาที่ใช้ในรอบปีที่ผ่านมา เมื่อสิ้นปีการศึกษามากกว่าการวิเคราะห์และพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ในรอบปีที่ผ่านมา เมื่อสิ้นปีการศึกษาการวิเคราะห์และพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ในรอบปีที่ผ่านมา เมื่อสิ้นปีการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ ให้สถานศึกษาให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาอบรมและติดตามประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยการมอบหมายให้ศึกษานิเทศก์ติดตามและให้คำแนะนำเป็นที่ปรึกษาในเรื่องของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตลอดจนบุคลากรในสถานศึกษาได้รับการกระตุ้นให้เข้ารับการประชุม อบรมชี้แจงในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการได้รับการสนับสนุนด้านเอกสารวิชาการต่าง ๆ ให้สถานศึกษาอย่างทั่วถึง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒, ๒๕๕๒, หน้า ๓ - ๑๒) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิกร ศรีสุพัฒน์ (๒๕๕๐, บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต ๓ พบว่า ปัญหาการดำเนินการพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับ น้อยมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่าด้านที่มีค่าสูงสุด ๓ อันดับแรกคือ การตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษา การพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการจัดระบบบริหาร สารสนเทศ

๕.๒.๔ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ด้านที่มีปัญหาต่ำสุด คือ ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า มาตรฐานเป็นความมุ่งหวังที่จะให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนจบในเนื้อนั้น ๆ มาตรฐานจึงเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่สุดที่ครูผู้สอนจะต้องมีความเข้าใจ และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสิ่งเหล่านั้นในตัวผู้เรียน ครูผู้สอนจะมีความรู้และความเข้าใจในมาตรฐานของแต่ละกลุ่มสาระ ครูผู้สอนจึงได้รับการกระตุ้นให้เข้ารับการประชุม อบรมชี้แจงในการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด ไม่มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกชั้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการได้รับการสนับสนุนด้านเอกสารวิชาการต่าง ๆ ให้สถานศึกษาอย่างทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ ให้สถานศึกษาให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาอบรมและติดตามประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยการมอบหมายให้ศึกษานิเทศก์ติดตามและให้คำแนะนำเป็นที่ปรึกษาในเรื่องของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตลอดจนบุคลากรในสถานศึกษาได้รับการกระตุ้นให้เข้ารับการประชุม อบรมชี้แจงในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการได้รับการสนับสนุนด้านเอกสารวิชาการต่าง ๆ ให้สถานศึกษาอย่างทั่วถึง (สำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒, ๒๕๕๒, หน้า ๓ - ๑๒) และข้าราชการครูก็มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้มีความเข้าใจและเห็นประโยชน์ในการประกันคุณภาพการศึกษา จึงทำให้การปฏิบัติงานมีทิศทางที่ชัดเจนเป็นขั้นตอน สามารถทำงานให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในระดับหนึ่ง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัย เรือนมงคล (๒๕๕๒, หน้า ๘๕) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิเขต ๒ พบว่า ด้านที่มีปัญหาการดำเนินงานน้อยที่สุด คือด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด

๕.๒.๕ การเปรียบเทียบสภาพประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ จำแนกตามสถานภาพ โดยรวม และรายด้านมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่ต้องรับผิดชอบในการบริหารทุก ๆ ด้านที่ดำเนินการในสถานศึกษา และมองว่าการบริหารงานทุก ๆ ด้านภายในสถานศึกษาที่การปฏิบัติเป็นอย่างไร ในเรื่องของประกันคุณภาพก็เช่นเดียวกันที่ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่าการประกันคุณภาพเป็นไปอย่างมีคุณภาพ ส่วนครูผู้สอนจะมองว่าการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ยังไม่ได้ดำเนินการอย่างเต็มที่ กิจกรรมบางอย่างไม่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง แต่จะรีบดำเนินการในระยะเวลาที่จะมีการประเมินคุณภาพ จนต้องทิ้งงานอื่นเมื่อมาเตรียมหลักฐานต่าง ๆ ในช่วงก่อนที่จะมีการประเมิน จึงทำให้ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุรัญษ์ มาคำ (๒๕๕๐, หน้า ๘๐ - ๘๑) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทราเขต ๑ เมื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระหว่างผู้บริหารและครูผู้สอนพบว่าไม่แตกต่างกัน

๕.๒.๖ การเปรียบเทียบปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะมองว่าการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อยอย่างมีประสิทธิภาพทุกด้าน ไม่มีปัญหาแต่อย่างใดหรือมีบ้างเพียงเล็กน้อย ส่วนครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานซึ่งอาจจะเป็นงานที่ปฏิบัติงานมาอย่างต่อเนื่อง แต่ก็มีปัญหาที่ไม่เก็บข้อมูลทำเป็นหลักฐานอย่างเป็นระบบ และงานบางอย่างตนเองก็ไม่ได้ทำอย่างต่อเนื่อง แต่จะรีบสร้างหลักฐานหรือร้องลอยในช่วงก่อนที่จะมีการประเมิน

จึงทำให้ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อปัญหาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ กัมปนาทวิชัยของ มนต์ทยา ทองพูล (๒๕๕๐, หน้า ๙๒ - ๙๓) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต ๑ พบว่าปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามสถานภาพและตำแหน่ง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

๕.๒.๗ การเปรียบเทียบสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันจะมีความพร้อมในด้านบุคลากร งบประมาณ และอาคารสถานที่แตกต่างกัน สถานศึกษาขนาดเล็กจะมีบุคลากรน้อย แต่ต้องปฏิบัติงานทุกอย่างเช่นเดียวกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ สถานศึกษาขนาดเล็กมีงบประมาณน้อย การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ จึงทำได้ไม่เต็มที่ อาคารสถานที่ก็มีไม่เพียงพอ ต่างจากสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ที่มีบุคลากรจำนวนมาก และมีประสบการณ์ในการทำงานมาก จึงดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพได้อย่างเต็มที่ งบประมาณก็มีเพียงพอสามารถจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ วัสดุอุปกรณ์และสถานศึกษาของสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดกลางมีจำนวนมาก จึงทำให้ในการดำเนินการเพื่อรองรับการประกันคุณภาพได้อย่างเต็มที่ จึงทำให้สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพรรณ การุณ (๒๕๔๘, หน้า ๘๖ - ๘๗) ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาภาครัฐ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลบุรีเขต ๑ เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระหว่างสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้นและสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ด้านรายงานคุณภาพการศึกษา ประจำปี แตกต่างกันในระดับต่ำ ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน

๕.๒.๘ การเปรียบเทียบปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ จำแนกตามขนาด

สถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันจะมีความพร้อมในด้านบุคลากร งบประมาณ และอาคารสถานที่แตกต่างกัน สถานศึกษาขนาดเล็กจะมีบุคลากรน้อย แต่ต้องปฏิบัติงานทุกอย่างเช่นเดียวกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ สถานศึกษาขนาดเล็กมีงบประมาณน้อย การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ จึงทำได้ไม่เต็มที่ อาคารสถานที่ก็มีไม่เพียงพอ ต่างจากสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ที่มีบุคลากรจำนวนมาก และมีประสบการณ์ในการทำงานมาก จึงทำให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพได้อย่างเต็มที่ งบประมาณก็มีเพียงพอสามารถจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ วัสดุอุปกรณ์และสถานศึกษาของสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดกลางมีจำนวนมาก จึงทำให้ในการดำเนินการเพื่อรองรับการประกันคุณภาพได้อย่างเต็มที่ จึงทำให้สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาแตกต่างกัน

คุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แสดงให้เห็นว่า บุคลากรมีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน คุณภาพครู และความพึงพอใจของผู้ปกครอง ดังนั้นโรงเรียนจะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ศึกษาค้นคว้าตลอดเวลา มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ตลอดทั้งการสร้างขวัญกำลังใจ มอบหมายงานความรับผิดชอบตามความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ ปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ยกย่องชมเชย จัดสภาพแวดล้อมที่ดีในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและแนวคิดใหม่ๆ มีความคิดสร้างสรรค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีภาวะผู้นำของผู้บริหาร และสิ่งสำคัญที่สุดคือ สร้างความตระหนักให้เห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน และมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ โดยดำเนินการให้เป็นภาวะงานปกติที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องซึ่งเป็นไปตามหลักการสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของ Burridge & Ribbins (๑๙๙๕, pp. ๑๙๕-๑๙๖) ที่กล่าวว่า ในการพัฒนาคุณภาพนั้น ควรมีการจัดสรรบทบาทและความรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจนและแจ้งให้ทุกคนทราบ ควรให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบ และความรู้สึกเป็นเจ้าของสถานศึกษา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรเข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่จะทำได้ และเป็นไปตามหลักการสำคัญของระบบบริหารคุณภาพ ทั้งองค์การ (Total Quality Management: TQM) (Sallis, ๑๙๙๓, pp. ๔๘-๔๙) คือ บุคลากรมีการยอมรับแนวคิด ปรัชญาใหม่ๆ มีการเปลี่ยนแปลงและยอมรับแนวคิดในการทำงานใหม่ๆ สร้างให้เกิดภาวะผู้นำ มีการฝึกอบรมในระหว่างปฏิบัติงาน กำหนดให้มีโปรแกรมส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และการพัฒนาตนเอง สอดคล้องกับ Harris & Jon

(๒๐๐๐, pp. ๓ –๓๙) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบโปรแกรมการปรับปรุงสถานศึกษาของประเทศอังกฤษและประเทศแคนาดา ที่พบว่า การปรับปรุงคุณภาพให้ประสบผลสำเร็จนั้น การพัฒนาครูเป็นหัวใจของการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสถานศึกษา โดยมีการพัฒนาด้านทักษะ ความรู้และความเข้าใจใหม่ๆ มีภาวะผู้นำ มีความรับผิดชอบ และมีบทบาทต่อการปรับปรุงสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของครูในทุกระดับ

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการศึกษาสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

๕.๓.๑.๑ จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา พบว่าการกำหนดให้ครู บุคลากร และชุมชนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา เป็นข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด ดังนั้น สถานศึกษาควรกำหนดให้ครู บุคลากร และชุมชนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา

๕.๓.๑.๒ จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ พบว่า การจัดทำฐานข้อมูล สารสนเทศ ในสถานศึกษาที่เป็นระบบครอบคลุมทุกงานและสะดวกต่อการใช้งานเป็นข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด ดังนั้น สถานศึกษาควรจัดทำฐานข้อมูล สารสนเทศ ในสถานศึกษาที่เป็นระบบครอบคลุมทุกงานและสะดวกต่อการใช้งาน

๕.๓.๑.๓ จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า การวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความจำเป็นเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน เป็นข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด ดังนั้น สถานศึกษาควรวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความจำเป็นเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน

๕.๓.๑.๔ จากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา พบว่า การประเมินแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาทั้งก่อนและหลังการดำเนินงานข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด ดังนั้น สถานศึกษาควรมีการประเมินแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาทั้งก่อนและหลังการดำเนินงาน

๕.๓.๑.๕ จากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านการตรวจสอบและการทบทวนคุณภาพการศึกษา พบว่า การวิเคราะห์และพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ในรอบปีที่ผ่านมา เมื่อสิ้น

ปีการศึกษา เป็นข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด ดังนั้น สถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์และพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ในรอบปีที่ผ่านมา เมื่อสิ้นปีการศึกษา

๕.๓.๑.๖ จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา พบว่า การเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน เป็นข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด ดังนั้น สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน

๕.๓.๑.๗ จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี พบว่า การเผยแพร่รายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด ดังนั้น สถานศึกษาควรเผยแพร่รายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี ต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๕.๓.๑.๘ จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง พบว่าการ สร้างจิตสำนึกในการพัฒนาการศึกษาให้เกิดขึ้นในหมู่ครูและบุคลากร เป็นข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด ดังนั้น สถานศึกษาควรสร้างจิตสำนึกในการพัฒนาการศึกษาให้เกิดขึ้นใน หมู่ครูและบุคลากร

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๕.๓.๒.๑ ควรศึกษาสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ โดย จำแนกตามสถานภาพ เป็นครูผู้สอน ผู้ปกครอง ผู้บริหารการศึกษา และผู้ประเมินภายนอก

๕.๓.๒.๒ ควรศึกษาสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาน ศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ หลังจากที่ได้รับ การประเมินจากภายนอก

๕.๓.๒.๓ ควรศึกษาเชิงคุณภาพ ในเรื่องของการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒

บรรณานุกรม

- เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๒, สำนักงาน. (๒๕๔๙). เอกสารรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก. ยโสธร : ฝ่ายนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๒.
- _____. (๒๕๕๒). เอกสารรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกสอง (ปี ๒๕๔๙ - ๒๕๕๒). ยโสธร : ฝ่ายนโยบายและแผนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๒.
- _____. (๒๕๕๔). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔. ยโสธร : ฝ่ายนโยบายและแผนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๒.
- เข้มทอง ศิริแสงเลิศ. (๒๕๔๕). การวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษา เอกชน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (๒๕๔๙). แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์แห่งประเทศไทย.
- _____. (๒๕๕๐). แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์แห่งประเทศไทยจำกัด.
- _____. (๒๕๕๑). การสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์แห่งประเทศไทยจำกัด.
- _____. (๒๕๕๒). หลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาทั่วประเทศ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์แห่งประเทศไทย.
- คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (๒๕๔๒). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒
- _____. (๒๕๔๓). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ,
- _____. (๒๕๔๕). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ.
- _____. (๒๕๔๕). (ฉบับที่ ๙ พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๕๙).
- _____. (๒๕๔๕). การวิจัยและการพัฒนาระบบการประเมินภายในสถานศึกษา.

- ..... (๒๕๔๕). เอกสารประกอบการศึกษาด້วยตนเอง หลักสูตรผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุ
- ..... (๒๕๔๙). แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์แห่งประเทศไทย.
- ..... (๒๕๕๐). แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์แห่งประเทศไทยจำกัด.
- ..... (๒๕๕๒). หลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาทั่วประเทศ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์แห่งประเทศไทย.
- โจรพันธ์ สายบัว. (๒๕๕๐). การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต ๔. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชัชวาล หนองนา. (๒๕๕๐). การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสภาพปัจจุบันและการใช้ผลการประเมินภายนอก เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณัฐพล ชุมวรฐายี. (๒๕๔๕). บัณฑิตสู่การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บู๊คพอยท์.
- ถวิล มาตรฐาน. (๒๕๔๔). การปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ. กรุงเทพฯ : เสมาธรรม.
- ทองใส จันทะรัตน์. (๒๕๕๑). การประกันคุณภาพการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนกุดวังแก้วที่ได้รับ การประเมินภายนอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒. รายงานการศึกษาคิสรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธงชัย สันติวงษ์. (๒๕๔๓). องค์การและการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- นสพ. (๒๕๕๑). มติชน. ฉบับที่ ๑๙ ประจำเดือนสิงหาคม.
- นิกร ศรีสุพัฒน์. (๒๕๕๐). สภาพและปัญหาการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุดรธานีเขต ๓. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- บุญชม ศรีสะอาด. (๒๕๕๔). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ ๙. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- บุญช่วย ศิริเกษ. (๒๕๔๐). *พฤติกรรมขององค์การกับการบริหารการศึกษา*. สถาบันราชภัฏเลย.
- ปรีดา ภาณุรักษ์. (๒๕๔๘). การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในกิ่งอำเภอสระใคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาเลย เขต ๑. *รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พรพรรณ การุณ. (๒๕๔๘). ปัญหาการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาภาครัฐ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต ๑. *ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*. สาขานักศึกษาระดับปริญญาตรี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒. และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕. (๒๕๔๕). กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองสาส์น.
- พีรสิทธิ์ คำนวนศิลป์. (๒๕๔๖). "ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ". *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. ที่ ๒๐.
- พูนศักดิ์ พงษ์พิพัฒน์วัฒนา. (๒๕๕๐). ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี. *ชลบุรี. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*. สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภาวิดา ธาราสุทธิ. (๒๕๔๒). *หลักทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มนต์ทยา ทองพูล. (๒๕๕๐). การศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๑. *ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*. สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, สำนักงาน. (๒๕๔๙). "มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา". *ประชาคมประกันคุณภาพการศึกษา*. ฉบับพิเศษ (๑) : ม.ป.ท.
- _____. (๒๕๕๑). *มาตรฐานตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บริษัท จุดทอง จำกัด.

- รุ่ง แก้วแดง. (๒๕๔๔). *ประกันคุณภาพการศึกษาทุกคนทำได้ไม่ยาก*. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- วรภรณ์ บุญเจียม. (๒๕๔๗). *ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภายนอกเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาขอสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันทนา เมืองจันทร์. (๒๕๔๔). *บทบาทและการวิเคราะห์บทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาผู้บริหาร.
- วารินทร์ สิ้นสูงสุด. (๒๕๔๓). *การประกันคุณภาพการศึกษา : ISO ๙๐๐๐ ธรรมนุญสถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : สถาบันเพิ่มผลผลิตบัณฑิตธรรม.
- วิชัย เรือนมงคล. (๒๕๕๒). *การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต ๒*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอีสาน.
- วิชากร, กรม. (๒๕๔๕). *การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (๒๕๔๖). *การบริหารจัดการและการบริหารการพัฒนาขององค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานของรัฐ*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (๒๕๔๖). *การบริหารโรงเรียนแบบกระจายอำนาจ*. กรุงเทพมหานคร : ทิพย์วิสุทธิ์.
- วีรพล บดีรัฐ. (๒๕๔๓). *PDCA วงจรสู่ความสำเร็จ*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ประชาชน.
- ศานิตย์ ศรีคุณ. (๒๕๕๑). *การพัฒนากระบวนการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายใน เพื่อพร้อมการประเมินภายนอก ของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต ๔*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศิริพร พรมนิล. (๒๕๕๐). *การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอป่าติ้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต ๒*. *การศึกษาระดับปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยบัณฑิตบริหารธุรกิจ.

- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (๒๕๔๑). *คู่มือการปฏิบัติงานโรงเรียนเรื่องการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (๒๕๔๙). *แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา*. [ม.ป.ท.] : [ม.ป.พ.].
- _____. (๒๕๕๐). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลของกระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สงบ ลักษณะ. (๒๕๔๑). "แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา". *วารสารข้าราชการครู*. ๓ (๒๕) : กรกฎาคม.
- สมเดช สีแสง. (๒๕๔๖). *คู่มือบริหารโรงเรียนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ. ชมรมพัฒนาความรู้ด้านกฎหมายและพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ*. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมศักดิ์ สินธุเวชญ์. (๒๕๔๒). การประกันคุณภาพของโรงเรียน. *ปฏิรูปการศึกษา*. ๑ (๑) : ๑๖ - ๒๔ : มกราคม.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (ม.ป.ป.) (๒๕๔๒). *หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : มิตรภาพการพิมพ์และสติวดีโอ.
- สมาน เพชรนาวา. (๒๕๔๙). *การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต ๕. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น*.
- สวนสุนันทา, มหาวิทยาลัยราชภัฏ. (๒๕๕๐). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐*. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอม.
- สามัญศึกษา, กรม. (๒๕๔๒). *การประกันคุณภาพการศึกษากรมสามัญศึกษา เล่ม ๑*. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา.
- สุภาพร ไผโพธิ์. (๒๕๕๑). *การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต ๑. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- อนรรักษ์ มาคำ. (๒๕๕๐). *สภาพการดำเนินงานและข้อเสนอแนะการดำเนินงานเพื่อประกันคุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๑. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา*.

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ. นโยบายด้านการศึกษา. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : www.goknoorg
[๒๕๕๑. ธันวาคม ๓๐]

อรุณ จันทวานิช.(๒๕๔๒). การประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษากระทรวง
ศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

อุดร วิรุฬหบุตร. (๒๕๕๑). การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. ศูนย์เครือข่าย
คุณภาพการศึกษาที่ ๗ (ราชประชานุเคราะห์๒๘). สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร
เขต ๑. การศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยบัณฑิตบริหารธุรกิจ.

2. ภาษาอังกฤษ

Ashby Dianne.(1998).Quality Assurance and Improvement Planning in Two Elementary
School: Case Studies in Illinois School Reform Dissertation Abstracts
International.

Burridge, E. & Ribbins, P. (1995). *Promoting Improvement in School : Aspects of
Quality In Birmongham. In P. Ribbins & E. Burridge (Eds), Improving
Education : Promoting Quality in School.* 191-217. London : Cassell.

Harris, A. & Jon, Y. (2000, February). "Comparing School Improvement Programmer in
England and Canada". *Online Journal of school Leadership & Management
(On-line serial)*. Available from : Ebscohost Full Display Item : ๓๐๓๔๙๙๒.

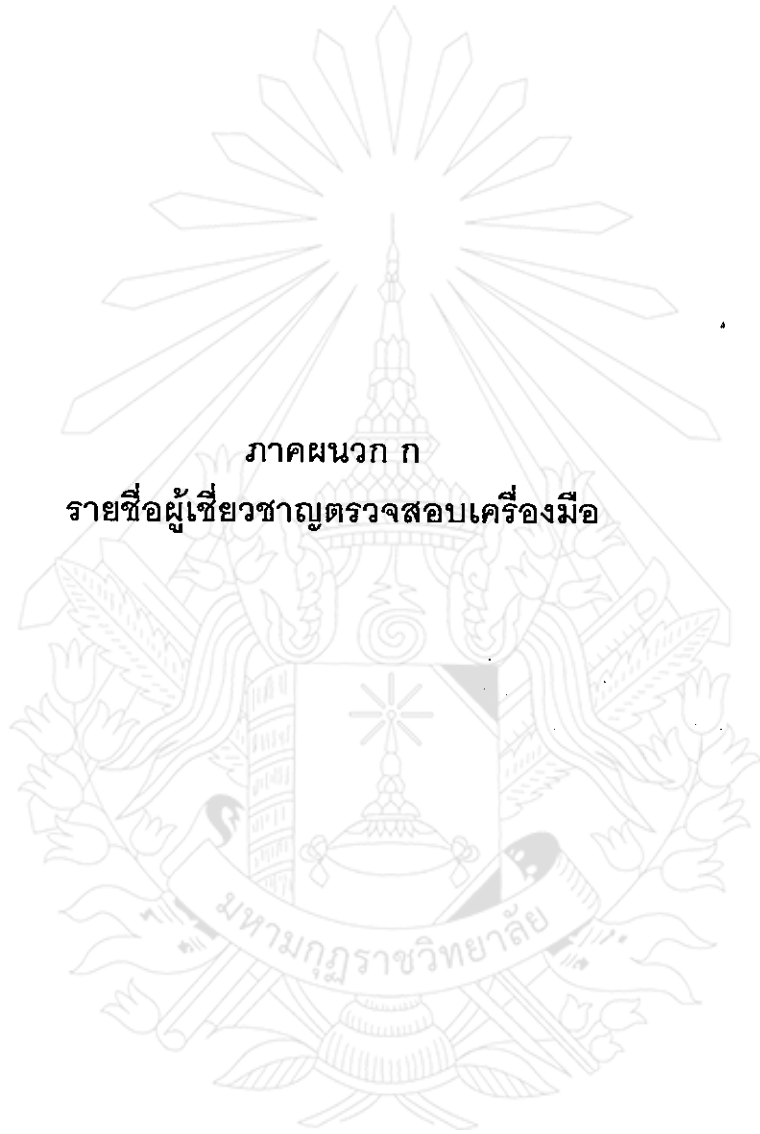
Melton Joseph. "*Perception of the Ideal and Role of Elementary School Principalship*"
Dissertation Abstracts Internation 19 (April 1995) : 2832 – 2833

Patrick Boyle And John Bowden "Educational quality assurance in university : An
Enhanced Model" *Assesment & Evaluation in Higher Education* 22 (June 1997) :
11 – 21

Sallis, E. (1993). *Total Quality Management in Education.* London : Kogan Page.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

๑. ดร. ประพิศ โบราณมูล

วุฒิการศึกษา

ปร.ด. สาขาวัฒนธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตำแหน่งปัจจุบัน

เจ้าหน้าที่ธุรการประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตร้อยเอ็ด

๒. ดร. ชีรภัทร์ ถิ่นแสนดี

วุฒิการศึกษา

ปร.ด. สาขาบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตำแหน่งปัจจุบัน

อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

๓. ดร. วารินทร์ จันทมาศ

วุฒิการศึกษา

ปร.ด. สาขาบริหารการศึกษา

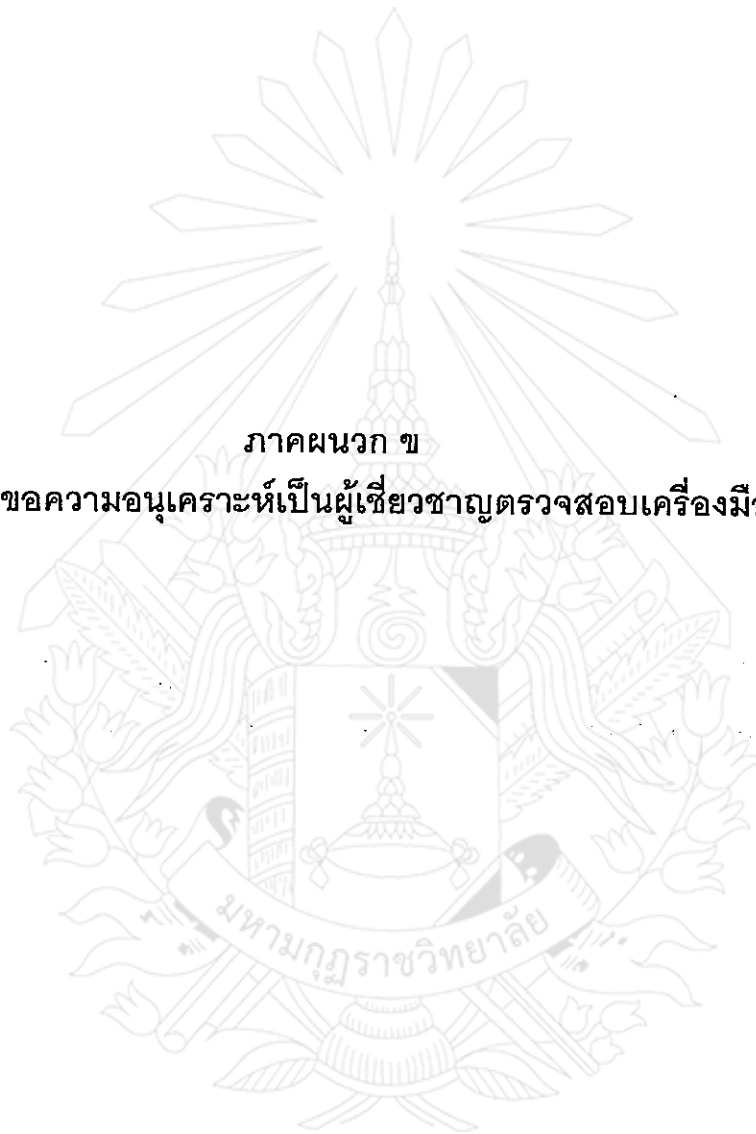
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตำแหน่งปัจจุบัน

ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตศิลปภมลวิทยาลัย

อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

(สำเนา)

ที่ ศธ ๖๐๑๕/ว ๑๕๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลียงเมือง
 ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
 จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย
 เจริญพร ดร. ประพิศ ไบราณมูล

ด้วย นายกลิน ทองสะอาด นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษามหาวิทยาลัย
 มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ เพื่อเสนอต่อ
 บัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มี
 ความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความ
 อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชปรีดีวิมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

Http://www.rec.mbu.ac.th

(สำเนา)

ที่ ศธ ๖๐๑๕/ว ๑๕๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง

ตำบลดงลาน อำเภอเมือง

จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย
เจริญพร ดร. ธีระภัทร ถิ่นแสนดี

ด้วย นายกลิ่น ทองสะอาด นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษามหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๒ เพื่อเสนอต่อ
บัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มี
ความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชาธิบดีวิมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

Http://www.rec.mbu.ac.th

(สำเนา)

ที่ ศธ ๖๐๑๕/ว ๑๕๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลียงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย
เจริญพร ดร. วารินทร์ จันทมาศ

ด้วย นายกลั่น ทองสะอาด นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษามหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต ๒ เพื่อเสนอต่อ
บัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มี
ความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชาปริยัติวิมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

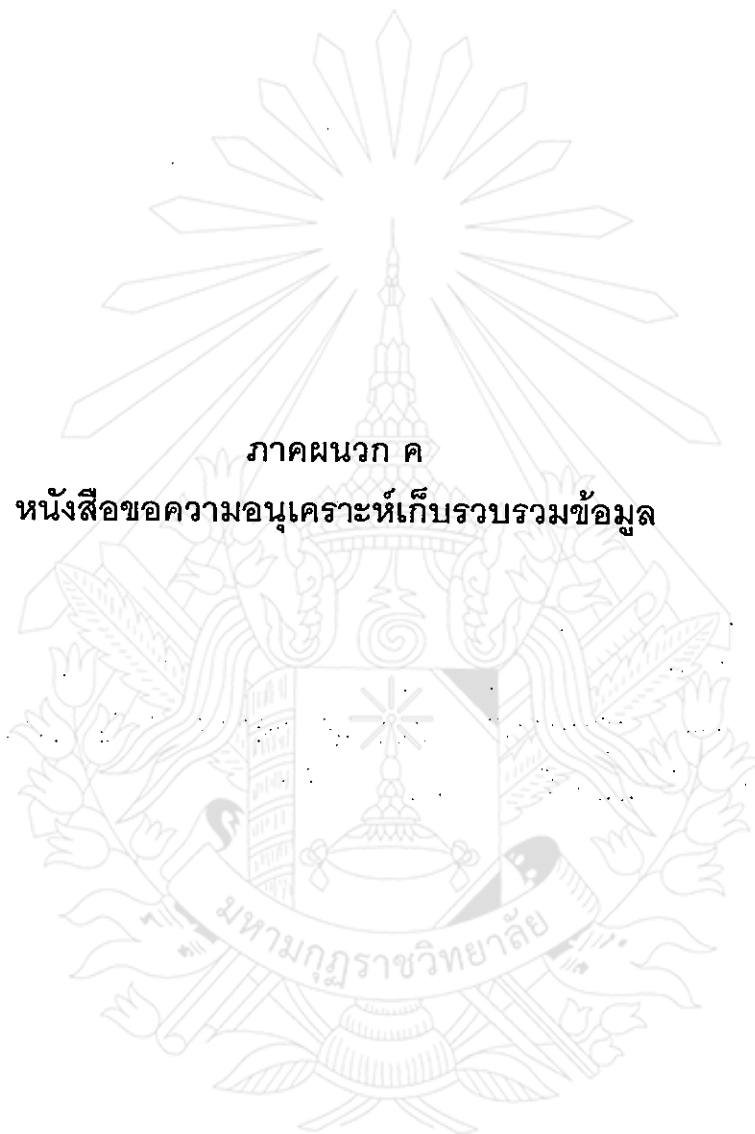
ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษابัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

[Http://www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

1. ชื่อหน่วยงาน
2. ที่อยู่
3. โทรศัพท์
4. อีเมล

ที่ ศธ ๖๐๑๕/ ๒๔๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร
เขต ๒

ด้วย นายกลิ่น ทองสะอาด นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การประกันคุณภาพ
การศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร
เขต ๒ เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จาก
ท่านเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ในครั้งนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับ
ความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาส นี้

ขอเจริญพร

(พระราชปรีดีวิมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

Http://www.rec.mbu.ac.th

ภาคผนวก ง
แบบสอบถาม

มหามกุฏราชวิทยาลัย

แบบสอบถาม

เรื่อง

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อให้เป็นข้อมูลในการวิจัยเรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒

๒. แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น ๔ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒

๓. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน

๔. แบบสอบถามนี้เป็นเครื่องมือสำหรับหาข้อมูลเพื่อการวิจัยเท่านั้น และผู้วิจัยเสนอเป็นภาพรวมของสถานศึกษา จะไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามและหน่วยงานที่สังกัดแต่อย่างใด จึงขอความร่วมมือในการตอบอย่างตรงไปตรงมา และครบถ้วนทุกข้อ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความเอื้อเฟื้อในการตอบแบบสอบถาม ณ โอกาสนี้

นายกสิน ทองสะอาด

นักศึกษาระดับปริญญาตรีศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

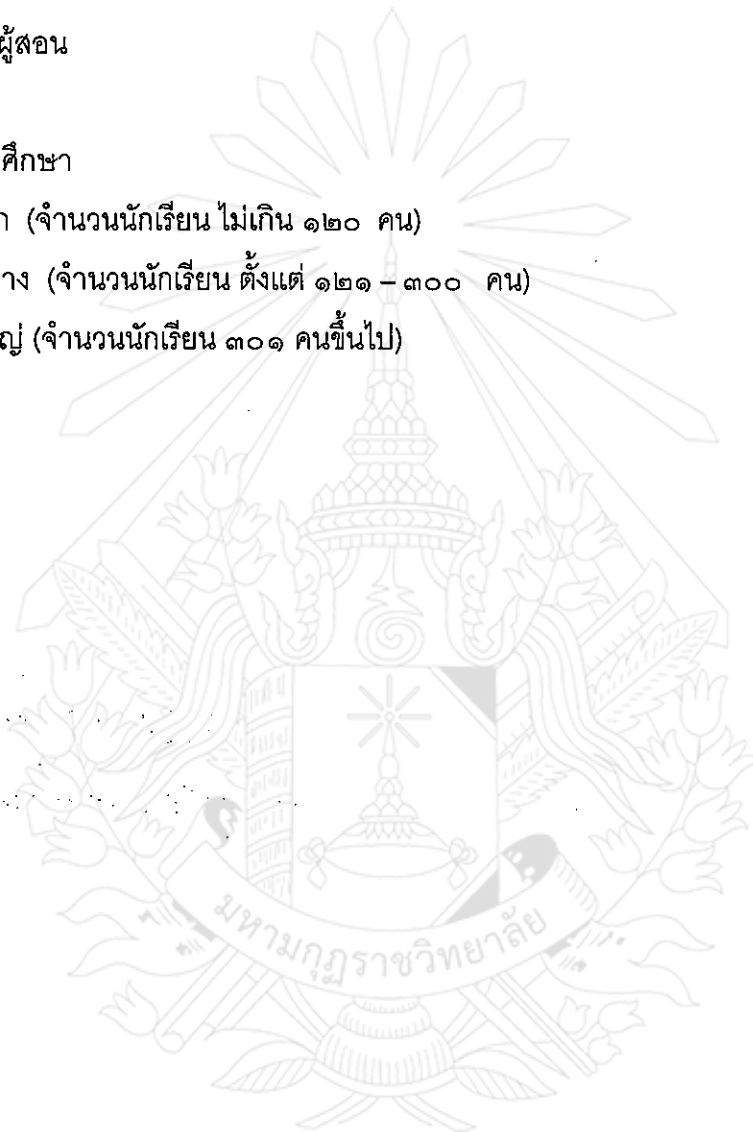
ตอนที่ ๑ แบบสอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

๑. สถานภาพ

- ผู้บริหารสถานศึกษา
- ครูผู้สอน

๒. ขนาดของสถานศึกษา

- เล็ก (จำนวนนักเรียน ไม่เกิน ๑๒๐ คน)
- กลาง (จำนวนนักเรียน ตั้งแต่ ๑๒๑ - ๓๐๐ คน)
- ใหญ่ (จำนวนนักเรียน ๓๐๑ คนขึ้นไป)

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงใน ที่ตรงกับระดับการปฏิบัติงานของท่าน ดังนี้

- ๕ หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
 ๔ หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก
 ๓ หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
 ๒ หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย
 ๑ หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

สภาพการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
	๕	๔	๓	๒	๑
การกำหนดมาตรฐานการศึกษา					
๑. สถานศึกษามีการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาแก่ ครู บุคลากรชุมชน					
๒. สถานศึกษากำหนดให้ครู บุคลากร และชุมชนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา					
๓. สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา ที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน					
๔. สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา ที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
๕. สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษาที่มีความสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา					
การจัดระบบและสารสนเทศ					
๑. สถานศึกษาจัดระบบบริหารภายในสถานศึกษา ที่มีโครงสร้างการบริหารและกำหนดหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจน					

สภาพการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
	๕	๔	๓	๒	๑
๒. วางแผนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ					
๓. สถานศึกษาแต่งตั้งคณะทำงานที่ทำหน้าที่วางแผน ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา					
๔. จัดทำฐานข้อมูล สารสนเทศ ในสถานศึกษาที่เป็นระบบครอบคลุมทุกงานและสะดวกต่อการใช้งาน					
๕. นำข้อมูลสารสนเทศ มาใช้ในการวางแผนและพัฒนา งาน ในสถานศึกษา					
การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา					
๑. วิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความจำเป็นเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน					
๒. กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายการพัฒนา และภาพแห่งความสำเร็จที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม					
๓. กำหนดวิธีดำเนินงานโดยอาศัยหลักวิชาการหรือการวิจัยที่ครอบคลุมการพัฒนาด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลอย่างชัดเจน					
๔. กำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกคน รวมทั้งผู้เรียนรับผิดชอบดำเนินงานอย่างชัดเจนและเหมาะสม					
๕. กำหนดบทบาทให้ครู บุคลากร และชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา					
การดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา					
๑. มีการประเมินแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาทั้งก่อน และหลังการดำเนินงาน					
๒. ปฏิบัติงานได้จริงตามแผนพัฒนาสถานศึกษา ในระบบงานปกติของสถานศึกษา					

สภาพการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
	๕	๔	๓	๒	๑
๓. ดำเนินงานทุกโครงการ/กิจกรรมได้ทันเวลาและบรรลุวัตถุประสงค์					
๔. ดูแล กำกับ ติดตามและนิเทศการดำเนินงาน ตามแผน ฯ อย่างต่อเนื่อง					
๕. รายงานผลการดำเนินงานตามแผนเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาหรือสิ้นปีการศึกษา					
การตรวจสอบและการทบทวนคุณภาพการศึกษา					
๑. มีการวิเคราะห์ วิสัยทัศน์ พันธกิจของสถานศึกษา ที่ใช้ใน รอบปีการศึกษา เมื่อสิ้นปีการศึกษา					
๒. มีการวิเคราะห์แผนพัฒนาการศึกษาที่ใช้ในรอบปีที่ผ่านมาเมื่อสิ้นปีการศึกษา					
๓. มีการวิเคราะห์และพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ ในรอบปีที่ผ่านมา เมื่อสิ้นปีการศึกษา					
๔. มีการวิเคราะห์การเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในปีที่ผ่านมา เมื่อสิ้นปีการศึกษา					
๕. มีการวิเคราะห์และพัฒนาครู บุคลากร และการพัฒนาองค์กร เมื่อสิ้นปีการศึกษา					
การประเมินคุณภาพการศึกษา					
๑. ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกชั้น					
๒. ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทุกชั้นทุกคน					
๓. ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานทุกมาตรฐาน					
๔. เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน					
๕. สร้างความตระหนักแก่ครู บุคลากรและนักเรียนให้ ความสำคัญในการประเมินคุณภาพการศึกษา					

สภาพการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
	๕	๔	๓	๒	๑
การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี					
๑. จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษาเมื่อสิ้นปี ทุกปีการศึกษา					
๒. เผยแพร่รายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
๓. แต่งตั้งคณะทำงานในการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี					
๔. ทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีครบถ้วนทุกด้านตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
๕. นำผลข้อมูลรายงานคุณภาพการศึกษาไปใช้วางแผนพัฒนาคุณภาพในปีต่อไป					
การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง					
๑. สร้างจิตสำนึกในการพัฒนาการศึกษาให้เกิดขึ้นในหมู่ครูและบุคลากร					
๒. เน้นย้ำหรือกำหนดนโยบายการทำงานเป็นระบบ มีเป้าหมายและทำงานเป็นหมู่คณะ					
๓. การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้					
๔. คงไว้และพัฒนาโครงการที่เห็นว่าดีและเกิดประโยชน์ แต่ยังคงดำเนินการไม่บรรลุตามเป้าหมาย					
๕. คิดโครงการใหม่ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและสถานศึกษา					

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา
ภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ยโสธร เขต ๒

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงใน ที่ตรงกับระดับการปฏิบัติงานของท่าน ดังนี้

- ๕ หมายถึง มีปัญหาในระดับมากที่สุด
๔ หมายถึง มีปัญหาในระดับมาก
๓ หมายถึง มีปัญหาในระดับปานกลาง
๒ หมายถึง มีปัญหาในระดับน้อย
๑ หมายถึง มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	ระดับปัญหา				
	๕	๔	๓	๒	๑
การกำหนดมาตรฐานการศึกษา					
๑. ไม่มีการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาแก่ครู บุคลากรชุมชน					
๒. ไม่ให้ ครู บุคลากร และชุมชน มีส่วนร่วมในการกำหนด มาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา					
๓. กำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา ที่ไม่ สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน					
๔. กำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา ที่ไม่ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
๕. กำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษาที่ไม่ สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา					
การจัดระบบและสารสนเทศ					
๑. ไม่มีการจัดระบบบริหารภายในสถานศึกษา มีโครงสร้าง การบริหารและกำหนดหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจน					
๒. ไม่มีการวางแผนการดำเนินงานประกันคุณภาพการ ศึกษา					

ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	ระดับปัญหา				
	๕	๔	๓	๒	๑
๓. ไม่มีการตั้งคณะทำงานที่ทำหน้าที่วางแผน ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา					
๔. ไม่สร้างฐานข้อมูลสารสนเทศ ในสถานศึกษาเป็นระบบ ครอบคลุมทุกงานและทันต่อการใช้งาน					
๕. ไม่นำข้อมูลสารสนเทศ มาใช้ในการวางแผนและพัฒนา งาน ในสถานศึกษา					
การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา					
๑. ไม่มีการวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความจำเป็นเพื่อใช้ เป็นข้อมูลในการวางแผน					
๒. ไม่มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายการ พัฒนาและภาพแห่งความล้ำเลิศที่ชัดเจนและเป็น รูปธรรม					
๓. ไม่มีการกำหนดวิธีดำเนินงานโดยอาศัยหลักวิชาหรือ การวิจัย ที่ครอบคลุมการการพัฒนาด้านหลักสูตร การ จัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล					
๔. ไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรในสถาน ศึกษาทุกคนรวมทั้งผู้เรียนรับผิดชอบดำเนินงาน					
๕. ไม่ให้ครู บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนาสถานศึกษา					
การดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา					
๑. ไม่มีการประเมินแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาทั้งก่อน และหลังการดำเนินงาน					
๒. ไม่มีการนำแผนมาปฏิบัติจริง ในระบบงานปกติของ สถานศึกษา					
๓. ดำเนินงานทุกโครงการ/กิจกรรมได้ ไม่ทันเวลาและไม่ บรรลุวัตถุประสงค์					

ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	ระดับปัญหา				
	๕	๔	๓	๒	๑
๔. ไม่ดูแล กำกับ ติดตามและนิเทศการดำเนินงาน ตามแผนฯ อย่างต่อเนื่อง					
๕. ไม่เคยรายงานผลการดำเนินงานตามแผนเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาหรือสิ้นปีการศึกษา					
การตรวจสอบและการทบทวนคุณภาพการศึกษา					
๑. ไม่มีการวิเคราะห์ วิสัยทัศน์ พันธกิจของสถานศึกษา ที่ใช้ในรอบปีการศึกษา เมื่อสิ้นปีการศึกษา					
๒. ไม่มีการวิเคราะห์แผนพัฒนาการศึกษาที่ใช้ในรอบปีที่ผ่านมาเมื่อสิ้นปีการศึกษา					
๓. ไม่มีการวิเคราะห์และพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ ในรอบปีที่ผ่านมา เมื่อสิ้นปีการศึกษา					
๔. ไม่มีการวิเคราะห์การเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในปีที่ผ่านมา เมื่อสิ้นปีการศึกษา					
๕. ไม่มีการวิเคราะห์และพัฒนาครู บุคลากรและการพัฒนาองค์กร เมื่อสิ้นปีการศึกษา					
การประเมินคุณภาพการศึกษา					
๑. ไม่มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกชั้น					
๒. ไม่มีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทุกชั้น ทุกคน					
๓. ไม่มีการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานทุกมาตรฐาน					
๔. ไม่เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน					
๕. ไม่มีการสร้างความตระหนักแก่ครู บุคลากร และนักเรียน ให้ความสำคัญในการประเมินคุณภาพการศึกษา					

ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	ระดับปัญหา				
	๕	๔	๓	๒	๑
การรายงานคุณภาพประจำปี					
๑. ไม่จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษาเมื่อสิ้นปี ทุกปีการศึกษา					
๒. ไม่มีการเผยแพร่รายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
๓. ไม่มีการแต่งตั้งคณะทำงานในการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี					
๔. ทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีไม่ครบถ้วน ทุกด้าน ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
๕. ไม่มีการนำผลข้อมูลรายงานคุณภาพการศึกษาไปใช้วางแผนพัฒนาคุณภาพในปีต่อไป					
การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง					
๑. ไม่มีการสร้างจิตสำนึกในการพัฒนาการศึกษาให้เกิดขึ้นในหมู่ครูและบุคลากร					
๒. ไม่มีการกำหนดนโยบายการทำงานเป็นระบบ มีเป้าหมายและทำงานเป็นหมู่คณะ					
๓. ไม่มีการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้					
๔. ไม่มีการคงไว้และการพัฒนาโครงการที่เห็นว่าดีและเกิดประโยชน์แต่ยังดำเนินการไม่บรรลุตามเป้าหมาย					
๕. ไม่มีการคิดโครงการใหม่ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและสถานศึกษา					

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามเกี่ยวกับการแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายโสธร เขต ๒

คำชี้แจง เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ท่านคิดว่าสถาน ศึกษาควรปฏิบัติในข้อใด โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในที่ท่านเลือก

การกำหนดมาตรฐานการศึกษา (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

๑. ควรพัฒนาความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาแก่ครู บุคลากรชุมชน
๒. ควรให้ครู บุคลากรและชุมชนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษา
๓. ควรกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการ
๔. ควรกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา ให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐาน
๕. ควรกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตร
๖. อื่น ๆ.....

การจัดระบบและสารสนเทศ (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

๗. ควรจัดระบบบริหารภายในสถานศึกษา ที่มีโครงสร้างการบริหารและกำหนดหน้าที่
๘. ควรวางแผนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ
๙. ควรตั้งคณะทำงานที่ทำหน้าที่วางแผน ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายใน
๑๐. ควรจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศ ในสถานศึกษาที่เป็นระบบครอบคลุมทุกงานและ
๑๑. ควรนำข้อมูลสารสนเทศ มาใช้ในการวางแผนและพัฒนางานในสถานศึกษา
๑๒. อื่น ๆ.....

การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

๑๓. ควรวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความจำเป็นเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน
๑๔. ควรกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายการพัฒนาและภาพแห่งความสำเร็จที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม
๑๕. ควรกำหนดวิธีดำเนินงานโดยอาศัยหลักวิชาการหรือการวิจัยที่ครอบคลุมการพัฒนา
ด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลอย่างชัดเจน
๑๖. ควรกำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนรวมทั้งผู้เรียนรับผิดชอบ
ดำเนินงานอย่างชัดเจนและเหมาะสม
๑๗. ควรกำหนดบทบาทให้ครู บุคลากร และชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา
สถานศึกษา
๑๘. อื่น ๆ .....
- การดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)
๑๙. ควรประเมินแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาทั้งก่อนและหลังการดำเนินงาน
๒๐. ควรพัฒนาสถานศึกษามาปฏิบัติจริง ในระบบงานปกติของสถานศึกษา
๒๑. ควรดำเนินงานทุกโครงการ/กิจกรรมให้ทันเวลาและบรรลุวัตถุประสงค์
๒๒. ควรดูแล กำกับ ติดตามและนิเทศการดำเนินงาน ตามแผนฯ อย่างต่อเนื่อง
๒๓. ควรรายงานผลการดำเนินงานตามแผนเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาหรือสิ้นปีการศึกษา
๒๔. อื่น ๆ .....

การตรวจสอบและการทบทวนคุณภาพการศึกษา (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

๒๕. ควรวิเคราะห์ วิสัยทัศน์ พันธกิจของสถานศึกษา ที่ใช้ในรอบปีการศึกษา เมื่อสิ้นปี
การศึกษา
๒๖. ควรวิเคราะห์แผนพัฒนาการศึกษาที่ใช้ในรอบปีที่ผ่านมาเมื่อสิ้นปีการศึกษา
๒๗. ควรวิเคราะห์และพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ในรอบปีที่ผ่านมา เมื่อสิ้นปี
การศึกษา
๒๘. ควรวิเคราะห์การเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในปีที่ผ่านมา เมื่อ
สิ้นปีการศึกษา

๒๙. ควรวิเคราะห์การพัฒนาครู บุคลากรและการพัฒนาองค์กร เมื่อสิ้นปีการศึกษา
๓๐. อื่น ๆ .....

การประเมินคุณภาพการศึกษา (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

๓๑. ควรประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกชั้น
๓๒. ควรประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทุกชั้น ทุกคน
๓๓. ควรประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกมาตรฐาน
๓๔. ควรเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน
๓๕. ควรสร้างความตระหนักแก่ครู บุคลากรและนักเรียนให้ความสำคัญในการประเมิน
คุณภาพการศึกษา
๓๖. อื่น ๆ .....

การรายงานคุณภาพประจำปี (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

๓๗. ควรจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษาเมื่อสิ้นปี ทุกปี
การศึกษา
๓๘. ควรเผยแพร่รายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่
เกี่ยวข้อง
๓๙. ควรแต่งตั้งคณะทำงานในการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
๔๐. ควรทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีครบถ้วนทุกด้าน ตามมาตรฐาน
การศึกษา ขั้นพื้นฐาน
๔๑. ควรนำผลข้อมูลรายงานคุณภาพการศึกษาไปใช้วางแผนพัฒนาคุณภาพในปีต่อไป
๔๒. อื่น ๆ .....

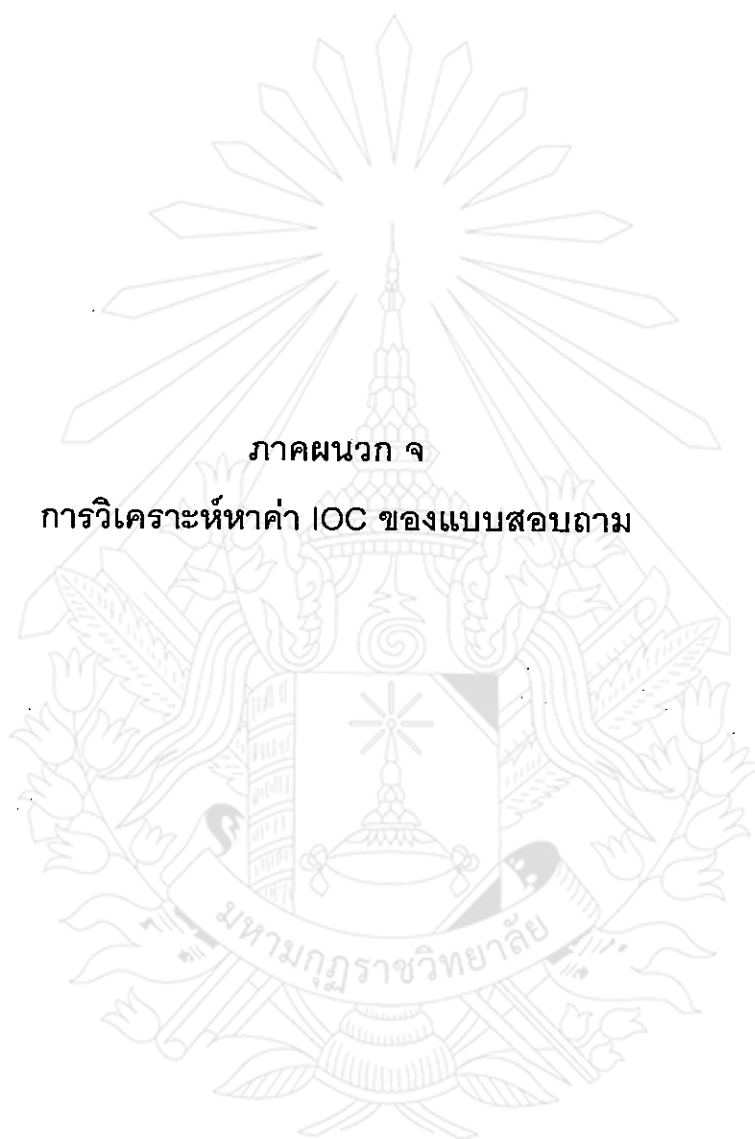
การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

๔๓. ควรสร้างจิตสำนึกในการพัฒนาการศึกษาให้เกิดขึ้นในหมู่ครูและบุคลากร
๔๔. ควรเน้นย้ำหรือกำหนดนโยบายการทำงานเป็นระบบ มีเป้าหมายและทำงานเป็น
หมู่คณะ
๔๕. ควรพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

- ๔๖. ควรพัฒนาโครงการที่เห็นว่าดีและเกิดประโยชน์แต่ยังดำเนินการไม่บรรลุตามเป้าหมาย
- ๔๗. ควรคิดโครงการใหม่ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและสถานศึกษา
- ๔๘. อื่น ๆ

.....
.....

ภาคผนวก จ

การวิเคราะห์หาค่า IOC ของแบบสอบถาม

การหาค่า IOC

เรื่อง

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๒

สภาพการประกันคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา	IOC					
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	รวม	ค่า IOC	ความเห็น
การกำหนดมาตรฐานการศึกษา						
๑. สถานศึกษามีการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับ มาตรฐานการศึกษาแก่ ครู บุคลากร ชุมชน	๑	๑	๐	๒	.๖๖	ใช้ได้
๒. สถานศึกษากำหนดให้ครู บุคลากร และ ชุมชนให้มีส่วนร่วมในการกำหนด มาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา	๑	๐	๑	๒	.๖๖	ใช้ได้
๓. สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษา ระดับสถานศึกษา ที่มีความสอดคล้องกับ ความต้องการของชุมชน	๑	๑	๑	๓	.๖๖	ใช้ได้
๔. สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษา ระดับสถานศึกษา ที่มีความสอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๑	๑	๐	๒	.๖๖	ใช้ได้
๕. สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษา ระดับสถานศึกษาที่มีความสอดคล้องกับ หลักสูตรสถานศึกษา	๑	๑	๐	๒	.๖๖	ใช้ได้
การจัดระบบและสารสนเทศ						
๑. สถานศึกษาจัดระบบบริหารภายใน สถานศึกษา ที่มีโครงสร้างการบริหารและ กำหนดหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจน	๑	๑	๑	๓	๑	ใช้ได้
๒. วางแผนการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาอย่างเป็นระบบ	๑	๐	๑	๒	.๖๖	ใช้ได้

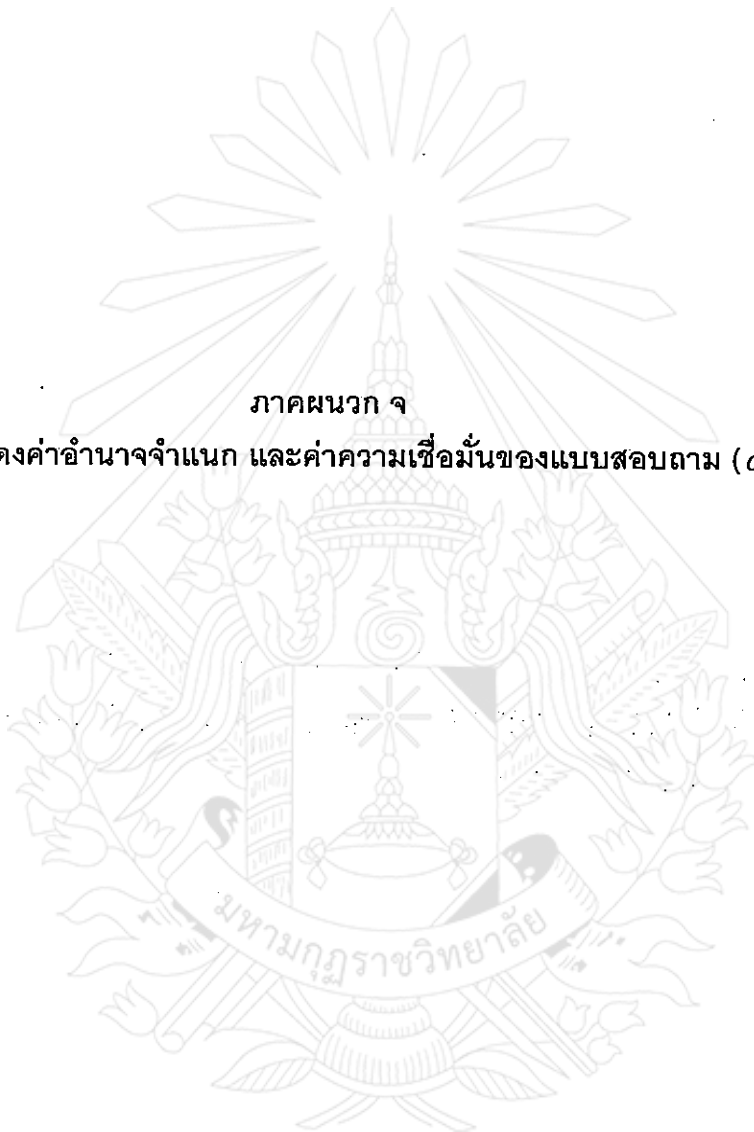
สภาพการประกันคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา	IOC					
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	รวม	ค่า IOC	ความเห็น
๓. สถานศึกษาแต่งตั้งคณะทำงานที่ทำหน้าที่ วางแผน ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา	๑	๑	๑	๓	๑	ใช้ได้
๔. จัดทำฐานข้อมูล สารสนเทศ ในสถาน ศึกษาที่เป็นระบบครอบคลุมทุกงานและ สะดวกต่อการใช้งาน	๑	๐	๑	๒	.๖๖	ใช้ได้
๕. นำข้อมูลสารสนเทศ มาใช้ในการวางแผน และพัฒนางานในสถานศึกษา	๑	๑	๑	๓	๑	ใช้ได้
การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา						
๑. วิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความจำเป็น เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน	๑	๑	๑	๓	๑	ใช้ได้
๒. กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายการ พัฒนา และภาพแห่งความสำเร็จที่ชัดเจน และเป็นรูปธรรม	๑	๐	๑	๒	.๖๖	ใช้ได้
๓. กำหนดวิธีดำเนินงานโดยอาศัยหลักวิชา หรือการวิจัยที่ครอบคลุมการการพัฒนา ด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลอย่างชัดเจน	๑	๑	๐	๒	.๖๖	ใช้ได้
๔. กำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรใน สถานศึกษาทุกคนรวมทั้งผู้เรียนรับผิดชอบ ดำเนินงานอย่างชัดเจนและเหมาะสม	๑	๑	๑	๓	๑	ใช้ได้
๕. กำหนดบทบาทให้ครู บุคลากร และชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถาน ศึกษา	๑	๐	๑	๒	.๖๖	ใช้ได้
การดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา						
๑. มีการประเมินแผนพัฒนาคุณภาพสถาน ศึกษาทั้งก่อนและหลังการดำเนินงาน	๑	๑	๑	๓	๑	ใช้ได้
๒. ปฏิบัติงานได้จริงตามแผนพัฒนาสถาน ศึกษา ในระบบงานปกติของสถานศึกษา	๑	๑	๑	๓	๑	ใช้ได้

สภาพการประกันคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา	IOC					
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	รวม	ค่า IOC	ความเห็น
๓. ดำเนินงานทุกโครงการ/กิจกรรมได้ทันเวลา และบรรลุวัตถุประสงค์	๑	๐	๑	๒	.๖๖	ใช้ได้
๔. ดูแล กำกับ ติดตามและนิเทศการดำเนินงาน ตามแผนฯ อย่างต่อเนื่อง	๑	๑	๑	๓	๑	ใช้ได้
๕. รายงานผลการดำเนินงานตามแผนเมื่อ สิ้นสุดระยะเวลาหรือสิ้นปีการศึกษา	๑	๑	๑	๓	๑	ใช้ได้
การตรวจสอบและการทบทวนคุณภาพการศึกษา						
๑. มีการวิเคราะห์ วิสัยทัศน์ พันธกิจของ สถานศึกษา ที่ใช้ใน รอบปีการศึกษา เมื่อ สิ้นปีการศึกษา	๑	๐	๑	๒	.๖๖	ใช้ได้
๒. มีการวิเคราะห์แผนพัฒนาการศึกษาที่ใช้ ในรอบปีที่ผ่านมาเมื่อสิ้นปีการศึกษา	๑	๑	๑	๓	๑	ใช้ได้
๓. มีการวิเคราะห์และพัฒนาลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ ในรอบปีที่ผ่านมา เมื่อ สิ้นปีการศึกษา	๑	๐	๑	๒	.๖๖	ใช้ได้
๔. มีการวิเคราะห์การเรียนการสอนและ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในปีที่ ผ่านมา เมื่อสิ้นปีการศึกษา	๑	๐	๑	๒	.๖๖	ใช้ได้
๕. มีการวิเคราะห์และพัฒนาคู นุคลากร และการพัฒนาองค์กร เมื่อสิ้นปีการศึกษา	๑	๑	๑	๓	๑	ใช้ได้
การประเมินคุณภาพการศึกษา						
๑. ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกชั้น	๑	๑	๑	๓	๑	ใช้ได้
๒. ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ นักเรียนทุกชั้น ทุกคน	๑	๐	๑	๒	.๖๖	ใช้ได้
๓. ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถาน ศึกษาชั้นพื้นฐาน ทุกมาตรฐาน	๑	๐	๑	๒	.๖๖	ใช้ได้
๔. เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม ในการประเมิน	๑	๐	๑	๒	.๖๖	ใช้ได้

สภาพการประกันคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา	IOC					
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	รวม	ค่า IOC	ความเห็น
๕. สร้างความตระหนักแก่ครู บุคลากรและ นักเรียนให้ความสำคัญในการประเมิน คุณภาพการศึกษา	๑	๐	๑	๒	.๖๖	ใช้ได้
การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี						
๑. จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี ของสถานศึกษา เมื่อสิ้นปี ทุกปีการศึกษา	๑	๐	๑	๒	.๖๖	ใช้ได้
๒. เผยแพร่รายงานคุณภาพการศึกษา ประจำปีต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	๑	๐	๑	๒	.๖๖	ใช้ได้
๓. แต่งตั้งคณะทำงานในการจัดทำรายงาน คุณภาพการศึกษาประจำปี	๑	๑	๐	๒	.๖๖	ใช้ได้
๔. ทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี ครบถ้วนทุกด้านตามมาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	๑	๐	๑	๒	.๖๖	ใช้ได้
๕. นำผลข้อมูลรายงานคุณภาพการศึกษาไป ใช้วางแผนพัฒนาคุณภาพในปีต่อไป	๑	๐	๑	๒	.๖๖	ใช้ได้
การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง						
๑. สร้างจิตสำนึกในการพัฒนาการศึกษาให้ เกิดขึ้นในหมู่ครูและบุคลากร	๑	๑	๐	๒	.๖๖	ใช้ได้
๒. เน้นย้ำหรือกำหนดนโยบายการทำงานเป็น ระบบ มีเป้าหมายและทำงานเป็นหมู่คณะ	๐	๑	๑	๒	.๖๖	ใช้ได้
๓. การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่ง การเรียนรู้	๑	๐	๑	๒	.๖๖	ใช้ได้
๔. คงไว้และพัฒนาโครงการที่เห็นว่าดีและ เกิดประโยชน์ แต่ยังคงดำเนินการไม่บรรลุ ตามเป้าหมาย	๑	๑	๐	๒	.๖๖	ใช้ได้
๕. คิดโครงการใหม่ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อ ผู้เรียนและสถานศึกษา	๐	๑	๑	๒	.๖๖	ใช้ได้

ภาคผนวก จ
ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (α)

ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (α)

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
๑.	๐.๖๘	๒๑.	๐.๗๒
๒.	๐.๗๓	๒๒.	๐.๗๑
๓.	๐.๘๖	๒๓.	๐.๘๔
๔.	๐.๗๔	๒๔.	๐.๖๙
๕.	๐.๘๓	๒๕.	๐.๘๓
๖.	๐.๘๒	๒๖.	๐.๘๑
๗.	๐.๗๒	๒๗.	๐.๘๒
๘.	๐.๘๑	๒๘.	๐.๗๔
๙.	๐.๘๔	๒๙.	๐.๗๐
๑๐.	๐.๘๐	๓๐.	๐.๘๓
๑๑.	๐.๖๘	๓๑.	๐.๗๒
๑๒.	๐.๗๓	๓๒.	๐.๗๑
๑๓.	๐.๘๖	๓๓.	๐.๘๔
๑๔.	๐.๗๔	๓๔.	๐.๖๙
๑๕.	๐.๘๓	๓๕.	๐.๘๓
๑๖.	๐.๘๒	๓๖.	๐.๘๑
๑๗.	๐.๗๒	๓๗.	๐.๘๒
๑๘.	๐.๘๑	๓๘.	๐.๗๔
๑๙.	๐.๘๔	๓๙.	๐.๗๐
๒๐.	๐.๘๐	๔๐.	๐.๘๓

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ = ๐.๘๖

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายกสิน ทองสะอาด
วัน เดือน ปี เกิด	๒๕ กรกฎาคม ๒๕๐๔
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ
ที่อยู่ปัจจุบัน	๑๐๙ หมู่ที่ ๒ บ้านห้วยกอย ตำบลสามแยก อำเภอเมืองนงา จังหวัดยโสธร รหัสไปรษณีย์ ๓๕๑๒๐
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	
พ.ศ. ๒๕๒๖-ปัจจุบัน	ครู ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านดอนมะขอม ตำบลโคกสำราญ อำเภอเมืองนงา จังหวัดยโสธร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๒
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. ๒๕๑๘	ประถมศึกษาปีที่ ๗ โรงเรียนบ้านนายม ตำบลนาหมอม้า อำเภออำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี
พ.ศ. ๒๕๒๑	มัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนอำนาจเจริญ อำเภออำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี
พ.ศ. ๒๕๒๓	มัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนอำนาจเจริญ อำเภออำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี
พ.ศ. ๒๕๒๕	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิชาเอกบัญชี สถาบันโรงเรียนพนมวิทยการอุบลราชธานี
พ.ศ. ๒๕๓๖	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. ๒๕๕๖	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยมหาภูมิราชวิทยาลัย จังหวัดร้อยเอ็ด